

ชุดการสอนตามแนวความคิดถ่ายโยงการเรียนรู้
เรื่อง ความกตัญญูกตเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

INSTRUCTIONAL PACKAGE WITH THEORY
OF TRANSFER KNOWLEDGE IN GRATITUDE
TOPIC FOR PRATHOMSUKSA 6 STUDENTS

จามร วงศ์พรมมา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ชุดการสอนตามแนวความคิดถ่ายโยงการเรียนรู้
เรื่อง ความกตัญญูกตเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จามร วงศ์พรมมา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้
เรื่อง ความกตัญญูคุณเวทิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
Instructional Package with Theory of Transfer Knowledge in
Gratitude topic for Prathomsuksa 6 Students

ชื่อ - นามสกุล

พระมหาจามร วงศ์พรมมา

สาขาวิชา

เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ดร. เทียมยศ ปะสาวะโน

ปีการศึกษา

2554

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

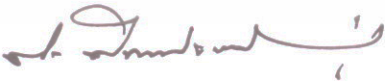
 ..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เกียรติศักดิ์ พันธุ์ลำเจียก)

 ..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา โตโพธิ์ไทย)

 ..... กรรมการ
(ดร. เทียมยศ ปะสาวะโน)

 ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา แสงเคียน)

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

 ..... คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ)

วันที่ 20 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2555

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ เรื่อง ความกตัญญูทศเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ชื่อ-นามสกุล	พระมหาจามร วงศ์พรหมมา
สาขาวิชา	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร. เทียมยศ ปะสาвањеโน
ปีการศึกษา	2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อสร้างชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทศเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ 2) เพื่อศึกษาผลการถ่ายโอนการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทศเวที ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทศเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง Purposive Random sampling

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทศเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ จำนวน 30 คน พบว่ามีระดับคะแนนร้อยละจากการทำใบงานระหว่างเรียนเท่ากับ 81.30 และการทำแบบทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 81.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ คือ 80/80 2) การเปรียบเทียบผลการถ่ายโอนการเรียนรู้ก่อนและหลังใช้ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทศเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ พบว่า ผลของการเรียนด้วยชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทศเวที หลังการทดลองใช้ชุดการสอนมีผลการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยชุดการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจโดยรวมของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทศเวที พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทศเวที อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.49 ซึ่งนักเรียนให้ความสำคัญความพึงพอใจในด้านสื่อและอุปกรณ์ประกอบชุดการสอนมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเนื้อหา และด้านกิจกรรมเป็นลำดับสุดท้าย

คำสำคัญ: ชุดการสอน แนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ ความกตัญญูทศเวที นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

Thesis Title	Instructional Package with Theory of Transfer Knowledge in Gratitude Topic for Prathomsuksa 6 Students
Name - Surname	Phramaha Jamorn Wongpromma
Program / Major Subject	Educational Technology and Communications
Thesis Advisor	Dr. Tiamyod Pasawano
Academic Year	2011

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) provide learning packages following transfer of learning concept related to a topic of filial piety for Prathomsuksa 6 students of Thainiyomsongkroh School, 2) investigate results of transfer of learning related to a topic of filial piety for Prathomsuksa 6 students of Thainiyomsongkroh School, and 3) examine satisfaction with learning packages following transfer of learning concept related to a topic of filial piety for Prathomsuksa 6 students of Thainiyomsongkroh School.

The purposive sampling was applied to select the samples of 30 Prathomsuksa 6 students in a classroom of Thainiyomsongkroh School.

The results found that 1) Regarding to a test of learning packages' efficiency following the transfer of learning concept associated with the filial piety for 30 Prathomsuksa 6 students of Thainiyomsongkroh School, the percentage score of worksheets during the course was 81.30 and after the course was 81.78 which was higher than a standard criteria 80/80, 2) To a comparison of the transfer of learning, before and after using the learning packages following the transfer of learning concept associated with the filial piety for 30 Prathomsuksa 6 students of Thainiyomsongkroh School, it indicated that the students' achievement after applying the learning packages following the transfer of learning concept associated with the filial piety was higher than the results before using the learning packages with statistical significance level of .05, and 3) To the overall satisfaction of students with the learning packages following the transfer of learning concept associated with the filial piety, the samples were satisfied with the learning packages following the transfer of learning concept associated with the filial piety at highest level. The average value of their satisfaction was 4.49. Most of them were satisfied with the instructional media and equipments of learning packages, followed by contents and activities, respectively.

Keyword : Instructional Package, Theory of Transfer Knowledge, Gratitude, Prathomsuksa 6 students

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. เกียรติศักดิ์ พันธุ์ลำเจียก ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร. เทียมยศ ปะสาวะโน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา แสงเดือน กรรมการวิชาเอก และรองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา โตโพธิ์ไทย ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้เมตตาให้คำแนะนำและคำปรึกษาที่ดี พร้อมให้ความช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยขอเจริญพรขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพรอนุโมทนาขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ ดร. ราชันย์ บุญธิมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นัตริศรี ปิยะพิมลสิทธิ์ และดร. มารุต พัฒนาผล ที่ให้ความอนุเคราะห์ประเมินรับรองต้นแบบชิ้นงานวิจัยและเมตตาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ในการทำวิจัย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและเทคโนโลยีสื่อสาร การศึกษาทั้ง 3 ท่านคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประดิษฐ์ วิไลรัตน์ อาจารย์ประเสริฐ แซ่เอี้ยบ และอาจารย์ ว่าที่ร้อยตรีหญิงชุลีพร ไตรทรัพย์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย อันเป็นผลให้ งานวิจัยมีความชัดเจนครบถ้วนและสามารถนำมาประยุกต์ใช้งานได้จริง และขอเจริญพรอนุโมทนา ขอบขอบคุณผู้อำนวยการ คณะครูนักเรียนโรงเรียนไทยนิคมสงเคราะห์ เขตบางเขน ที่ให้ความร่วมมือในการ ดำเนินกิจกรรมและช่วยเหลือตลอดเวลาของการศึกษาและทำการวิจัย

ขอเจริญพรขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ทำให้ผู้วิจัยสามารถที่จะนำเอาทฤษฎีและหลักการมาประยุกต์ใช้และอ้างอิงในการวิจัยในครั้งนี้ บุคลากรเจ้าหน้าที่คณะครุศาสตร์ อดุตสาหกรรม ขอกราบขอบพระคุณท่านพระครูปลัดเกษม หาสจิตโต ที่เมตตาถวายทั้งอุปกรณ์และให้ กำลังใจในการทำวิจัย ขอเจริญพรอนุโมทนาคุณโยมพรทิพย์ นฤนาทวานิช ที่ถวายความอุปถัมภ์ทุน การศึกษาเป็นอย่างดี ขอขอบใจท่านพระมหาคัมภีร์ คมภีโร พระมหาสมยศ ฐมมทินุโน คุณพรนิภา สภาวะ พร้อมคณะเพื่อน ๆ ที่คอยช่วยเหลือทำให้งานวิจัยนี้สมบูรณ์และสำเร็จลงได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ ตลอดถึงผู้มีพระคุณทุกท่าน

จามร วงศ์พรมมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญภาพ	ฅ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
สมมุติฐานการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับ	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
กรอบแนวคิดในการทำวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน	10
ความหมายของชุดการสอน	10
ประเภทชุดการสอน	12
องค์ประกอบชุดการสอน	13
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน	15
ขั้นตอนในการผลิตชุดการสอน	19
ประโยชน์ของชุดการสอน	22
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้.....	24
ทฤษฎีการถ่ายโยงการเรียนรู้	25
ประเภทของการถ่ายโยง	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
หลักการสอนเพื่อให้เกิดการถ่าย โยงการเรียนรู้	31
บทบาทหน้าที่ครูผู้สอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	32
ประสิทธิภาพของสื่อ	35
คุณธรรม 9 ประการ	36
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545	37
แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
แบบแผนการทดลอง	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดการสอน	64
ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการเรียนรู้จากชุดการสอน ก่อนและหลังเรียน	66
ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน	67
5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
วัตถุประสงค์การวิจัย	71
สมมุติฐานการวิจัย	71
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	71
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	72
วิธีดำเนินการวิจัย	72
สรุปผลการวิจัย	74
อภิปรายผลการวิจัย	75
ข้อเสนอแนะ	77

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	78
ภาคผนวก	84
ภาคผนวก ก	85
ภาคผนวก ข	94
ประวัติผู้วิจัย	149

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการทำวิจัย	9
3.1	สรุปขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ตามหลัก ADDIE Model	54
3.2	สรุปขั้นตอนและการสร้างแบบทดสอบ	56
3.3	สรุปขั้นตอนและการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ	58

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 ผลการหาประสิทธิภาพ (E1/E2) จากกลุ่ม 3 คน	64
4.2 ผลการหาประสิทธิภาพ (E1/E2) จากกลุ่ม 6 คน	65
4.3 ผลการหาประสิทธิภาพ (E1/E2) จากกลุ่ม 30 คน	66
4.4 การเปรียบเทียบผลก่อนและหลังเรียนด้วยชุดการสอน	67
4.5 ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน ด้านเนื้อหา	67
4.6 ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนด้านกิจกรรม	68
4.7 ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนด้านสื่ออุปกรณ์	69
4.8 ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน โดยภาพรวม	69
ตารางภาคผนวกที่	
ผนวก ข ที่ 1 วิเคราะห์แบบประเมินคุณภาพแบบทดสอบ	94
ผนวก ข ที่ 2 วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ	98
ผนวก ข ที่ 3 วิเคราะห์แบบทดสอบ	99
ผนวก ข ที่ 4 แสดงสัดส่วนของค่า (p) และค่า (q)	101
ผนวก ข ที่ 5 แสดงค่าคะแนนกำลังสอง	103

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันโลกมีความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุไปอย่างไม่หยุดยั้ง ส่งผลให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปทำให้จิตใจมนุษย์ต่ำลง มีความเห็นแก่ตัว ไม่สำนึกในบุญคุณของผู้มีพระคุณ บุคคลที่มีคุณธรรมด้านความกตัญญูตกเวที จึงนับแต่จะมีจำนวนน้อยลง ความกตัญญูซึ่งถือว่าเป็นเครื่องหมายแสดงถึงบุคคลที่เป็นคนดี กตัญญูตกเวที แยกเป็นสองความหมาย คือ กตัญญู หมายถึงคนที่รู้อุปการคุณที่คนอื่นทำให้ตน ส่วนกตเวที หมายถึง คนที่รู้แล้วและตอบแทนคุณท่านด้วย เมื่อเอาคำกตัญญูตกเวที มาต่อกันเข้า เป็นคุณลักษณะของคนๆ เดียว ย่อมมีความหมายที่สูง คือหมายถึง คนที่รู้อุปการคุณของท่านด้วยตอบแทนคุณท่านด้วย (ปิ่น มุทุกันต์, 2539: 181) ความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่ควรประพฤติปฏิบัติ และบุคคลที่พึงอาศัยแต่ผู้อื่นอย่างเดียว โดยผู้อื่นมาอาศัยตนเองไม่ได้ ผู้นั้นเป็นชีวิตที่ไม่ประเสริฐ ไม่มีคนยอมรับ หากความจริงได้ยากเพราะเป็นผู้เอาเปรียบ โลกเป็นกาฝากของโลก ผลดีของการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความกตัญญูตกเวที เพื่อให้ชีวิตเรามีคุณค่าท่ามกลางความเจริญด้านวัตถุ เป็นคนที่มีแต่คนรักใคร่ชอบพอ อยากคบค้าสมาคมด้วย มีคนยกย่องสรรเสริญ จึงควรปฏิบัติตนเป็นผู้มีความกตัญญูตกเวที โดยรู้จักเห็นคุณค่า สำนึกถึงผู้มีพระคุณ และรู้จักตอบแทนผู้มีพระคุณนั้น

สภาพของสถานการณ์สังคมไทยในปัจจุบันชี้ให้เห็นประเด็นปัญหาวิกฤตอันน่าเป็นห่วงจากการพัฒนาที่ขาดความสมดุล โดยมุ่งสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วทำให้บุคคลและสังคมรวมทั้งโครงสร้างและกลไกการบริหารและการจัดการต่างๆ ปรับตัวตามไม่ทัน เกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาทางจิตใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 35) อันก่อให้เกิดปัญหานานัปการ โดยเฉพาะต่อเด็กและเยาวชนในวัยเรียน เช่น ปัญหาสุขภาพจิต เกิดความเครียดและปรับตัวไม่ได้ การฆ่าตัวตาย ปัญหาการล่วงละเมิดสิทธิ การกลั่นแกล้งรังแก ความรุนแรงและการทารุณกรรม ในรูปแบบต่างๆ ปัญหายาเสพติด การไม่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและอาชีพ เป็นต้น (เจริญ ภักดีวานิช, 2546: คำนำ) จากปัญหาดังกล่าวทำให้ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนวิธีการ และกระบวนการในการบริหารงานเพื่อพัฒนาศักยภาพของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทางการศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเยาวชนอันเป็นอนาคตของชาติ รากฐานของ

การพัฒนาประเทศต้องเริ่มจากการพัฒนาคุณภาพของประชากรภายในประเทศเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนากิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545: ข)

การจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั้นต้องเริ่มตั้งแต่เด็ก เพราะเด็กจะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมต่อไป สถาบันที่มีส่วนสร้างเสริมและปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็กนั้น ได้แก่ สถาบันครอบครัว ซึ่งสถาบันครอบครัวนั้น เป็นสถาบันแรกที่เด็กเกี่ยวข้องและเริ่มเรียนรู้การดำรงชีวิต และได้รับการสั่งสอนให้เป็นคนดี ตลอดจนเสริมสร้างคุณธรรมที่พึงประสงค์ (วิมลรัตน์ ตีรมาศวนิช, 2538: 6) และสถาบันต่อมาที่เกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรงได้แก่ สถาบันการศึกษาหรือโรงเรียน และการที่โรงเรียนจะพัฒนาเด็กนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังไว้นั้น โรงเรียนจำเป็นต้องทราบปัญหาของผู้เรียนเพื่อประสานงานกับผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนหาแนวทางแก้ไขและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพในแต่ละบุคคลและเกิดการพัฒนายั่งยืนตลอดไป (กรมสุขภาพจิต, 2546 : 1) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ที่มุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ และสติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 5) ผลกระทบสืบเนื่องจากสภาพปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน การขาดคุณธรรมจริยธรรม การติดยา และสารเสพติด พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 2-3) ได้สรุปผล 9 ปี ของการปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2542-2551) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเฉพาะในวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ลดลง ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการจัดกิจกรรมเสริมเกี่ยวกับความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความเสียสละและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่อยู่ในระดับต่ำ และเจตคติของครูที่มีต่อการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนของครู ด้วยเหตุนี้การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนจึงมีความสำคัญและเป็นหน้าที่หลักของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน เพราะการศึกษา คือกระบวนการจัดเกลาทางสังคมให้สมาชิกในสังคมมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนของประเทศชาติ ให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมสนองต่อนโยบายของชาติและความต้องการของสังคม

สภาพสังคมไทยปัจจุบันนั้นเป็นสังคมที่เอื้อต่อการทำความชั่ว ทำให้คนมีแนวโน้มที่จะทำความชั่วได้ง่าย ครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเยาวชน เพราะบิดามารดาเป็น

ผู้ที่ให้ความรักความอบอุ่น การเลี้ยงดูให้การศึกษา การอบรมสั่งสอน ลักษณะและวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่แตกต่างกัน เป็นปัจจัยสำคัญทำให้เด็กมีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ในส่วนของจิตใจ ความมีคุณธรรมจริยธรรมของเด็ก เช่น ความกตัญญูกตเวทีก็แตกต่างกันด้วย สังคมไทยเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมอันหลากหลาย แต่กล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนา คือพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย ดังนั้นวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กในสังคมไทยจึงควรให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมที่มีพระพุทธศาสนาเป็นพื้นฐานและอยู่บนวิถีชีวิตแบบไทย (สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ, 2534: บทคัดย่อ)

สถานการณ์และปัญหาเด็กในสังคมไทยนับวันจะมีความซับซ้อนวิกฤต และรุนแรงมากขึ้น ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเชิงตลาดการแข่งขันกันแบบเสรี การเร่งรีบและการกระตุ้นในลักษณะบริโภคนิยมผ่านสื่อต่างๆ รวมทั้งวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้โครงสร้างทางสังคมอ่อนแอ ทุนทางสังคมศาสนาวัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นห่างเหินและถูกปฏิเสธจากเด็กและเยาวชน ส่วนหนึ่งจึงได้รับการหล่อหลอมจากบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ ส่งผลให้เด็กและเยาวชน มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ล่อแหลมต่อการกระทำผิดกฎหมาย หมิ่นเหม่ต่อศีลธรรมอันดีงาม มีค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548 : 1)

พิษณุ พลบุตร, 2545 (บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของเด็กและเยาวชนชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ เด็กและเยาวชนชายที่กระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกฝึกอบรมอยู่ในสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนบ้านเมตตา สถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกรูณา สถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนบ้านมุทิตา และสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนบ้านอุเบกขา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุระหว่าง 17-18 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา ภูมิลำเนาเดิมอยู่กรุงเทพมหานคร ไม่ได้ประกอบอาชีพ ไม่มีรายได้ต่อเดือน ใช้เงินวันละไม่เกิน 100 บาท พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา บางครั้งบิดามารดาทะเลาะเบาะแว้งกัน กลุ่มตัวอย่างรู้สึกว่ายังขาดความรัก ความอบอุ่นจากบิดามารดา และนอกจากนี้ยังมีพี่น้องหรือเพื่อนที่กระทำผิดกฎหมายอีกด้วย ส่วนกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะบุคลิกภาพและอารมณ์ส่วนใหญ่เป็นคนชอบทำงานง่ายๆ ชอบความรวดเร็วว่องไว ค่อนข้างจะเฉยเมย มักจะอารมณ์ดีเป็นส่วนใหญ่และมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงไม่แน่นอนและเป็นคนค่อนข้างใจร้อน และกลุ่มตัวอย่างกระทำผิดในคดีลักทรัพย์มากที่สุดส่วนใหญ่กระทำผิดร่วมกับผู้อื่น ไม่ได้ใช้อาวุธประกอบการกระทำผิดส่วนใหญ่กระทำผิดช่วงกลางคืน เจ้าทรัพย์สินอยู่ในที่เกิดเหตุแต่ไม่ทันระวังตัว สถานที่ที่กระทำผิดส่วนใหญ่เป็นแหล่งชุมชน สาเหตุที่กระทำผิดเพราะความโลภอยากได้ในทรัพย์สินหรือทรัพย์สินนั้นเป็นตัวกระตุ้นยั่วๆ ประกอบกับเหตุการณ์บังคับ เช่นความยากจนและ

โอกาสกับสถานการณ์ ในขณะนั้นเมื่ออำนาจต่อการกระทำผิด ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัยควรมีการส่งเสริม และสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันครอบครัว โดยการให้สมาชิก ในครอบครัวให้ความรักความอบอุ่น และความผูกพันซึ่งกันและกันให้มากขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้สมาชิกในครอบครัวหันพึ่งพา ยาเสพติดหรือไปคบกับเพื่อนที่ไม่ดีหรือไปกระทำผิดกฎหมาย นอกจากนี้ทางภาครัฐหรือเอกชนควรมี การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นแนวทางและพื้นฐานที่ ดีของสังคมต่อไป จากผลการประเมินดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงสภาพปัญหาการจัดการเรียน การสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการหาวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (กุหลาบ รัตนสังขธรรม, 2541 :122) ที่พบว่าความเป็นตัวแบบที่ดีของบิดา มารดา จะสามารถพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม เพราะพัฒนาการทุก ขั้นตอนของเด็กได้รับอิทธิพลและเลียนแบบจากบิดามารดา ดังนั้น ปัจจัยด้านครอบครัวจึงเป็นปัจจัย หนึ่งที่สำคัญ ในการเกิดปัญหาแก่ผู้เรียนน่านับการ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนทุกฝ่าย จึงควรหันมา ศึกษาสภาพชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัวของผู้เรียน เพื่อให้มีความเข้าใจในตัวผู้เรียน ทำให้พัฒนา ส่งเสริมแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง ให้ผู้เรียนเหล่านั้นเป็นบุคคลที่ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข กระบวนการจัดการศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ พัฒนาค่านิยมและเต็มตามศักยภาพ โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ทางด้านความรู้ ความคิดและทักษะที่ได้เรียนไปใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับ สลาวิน (Slavin, 1986) ที่กล่าวว่าหัวใจมุ่งหมายของการเรียนการสอนในชั้นเรียน คือการทำให้ผู้เรียน สามารถ นำความรู้ที่ได้รับจากชั้นเรียน ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์อื่นได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้อง กับ แบลล์ โจนส์ และซิมป์สัน (Blair, Jones and Sampson, 1968 cited in Davis and Warren, 1974:101) ที่ กล่าวว่าหัวใจสำคัญที่สุดของการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ในสถานการณ์อื่นได้ เช่นครูตั้งใจฝึกนักเรียนให้ทำแบบฝึกหัด เพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้แก้ปัญหาต่างๆ ได้ดีขึ้นในสถานการณ์ใหม่ แต่ ละสถานการณ์ที่ผู้เรียนต้องเผชิญอาจมีองค์ประกอบที่มีลักษณะเฉพาะ และจำเป็นต้องใช้การเรียนรู้ที่มีมาก่อนหน้านี้ผู้เรียนไม่เพียงจำได้เท่านั้น แต่ต้องสามารถเลือกตอบ สนองสิ่งเหล่านี้ได้อย่าง เหมาะสม โดยใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาในการเรียนรู้สิ่งใหม่ เมื่อการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ใน สถานการณ์ใหม่ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ นักจิตวิทยาการศึกษาจะระบุว่ากระบวนการดังกล่าวเป็นการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of learning) ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการศึกษา (McKeough, Lupart, and Marini, 1995) ซึ่งเป็นการอธิบายเกี่ยวกับความสามารถในการนำสิ่งที่เรียนรู้ ในสถานการณ์หนึ่ง ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน (Reed, 1993; Singley and Anderson,

1989) การนำความรู้จากสถานการณ์หนึ่งไปใช้กับอีกสถานการณ์หนึ่งได้ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในชีวิตประจำวัน เพราะจุดหมายสำคัญของการเรียนรู้คือการนำความรู้ไปใช้ได้จริง เป็นความสามารถของมนุษย์ในการปรับตัวต่อสถานการณ์หรือเหตุการณ์ใหม่ๆ ที่ค้นพบโดยการประยุกต์สิ่งต่างๆ ที่ตนเองได้เคยเรียนแล้วในอดีตมาใช้ จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับว่ามนุษย์สามารถที่จะประยุกต์สิ่งที่ตนเองได้เคยเรียนแล้วไปใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนสิ่งใหม่ได้ดีเพียงใด การดำเนินชีวิตประจำวันของคนเราในแต่ละวันนั้นเป็นผลมาจากการถ่ายโยงความรู้เดิมเป็นส่วนใหญ่ เพราะไม่มีการเรียนรู้ใดในชีวิตประจำวันของเราที่เป็นสภาพที่ใหม่ เนื่องจากจะต้องมีของเก่าที่เคยเรียนรู้ผ่านมาแทรกอยู่บ้างไม่มากก็น้อย

กระบวนการเรียนการสอน หรือรูปแบบการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนถ่ายโยงสิ่งที่เรียนจากในห้องเรียนไปใช้นอกห้องเรียนตามสถานการณ์ ที่แตกต่างจากในห้องเรียนได้ (Schunk, 1991: 155-156, 181,307) และยังเป็นกระบวนการสำคัญที่ใช้ตรวจสอบประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนว่า ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการเรียนเพียงพอที่จะสามารถนำความรู้ที่ได้เรียน ไปแล้วไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่หลากหลายได้

นักเรียนโรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร เป็นเด็กนักเรียนที่มีที่พักอาศัยจากหลายชุมชน ซึ่งบางส่วนไม่มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรม ทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้ อาจหันเข้าไปในหนทางผิดได้เสมอ ซึ่งมีตัวอย่างที่เกิดขึ้นแก่เด็กและเยาวชน ปรากฏตามสื่อมวลชนอยู่เสมอ ฉะนั้นการส่งเสริมให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรมนับว่ามีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาขึ้นมา มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนว่า ต้องการให้เยาวชนของชาติได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อจะได้ นำความรู้ คือหลักธรรมคำสอนไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เป็นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีของสังคม ก็จะทำให้สังคมสงบสุขอยู่ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะและกระบวนการเรียนรู้ด้านการแก้ปัญหา การให้เหตุผลและการเชื่อมโยง เนื่องจากทำให้ได้รูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับจากการเรียนแบบถ่ายโยงการเรียนรู้ ไปปรับประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ และในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อสร้างชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์
2. เพื่อศึกษาผลการถ่ายโยงการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์

สมมุติฐานการวิจัย

1. ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลการเรียนรู้การถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที หลังได้รับการเรียนจากชุดการสอน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจที่มีต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ อยู่ในระดับมาก

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที

ตัวแปรตาม

1. ประสิทธิภาพของชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. ผลการเรียนรู้ตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที
3. ความพึงพอใจที่มีต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ ที่มีประสิทธิภาพ
2. ได้ทราบผลการเรียนรู้ตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที
3. ได้แนวทางในการพัฒนาชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เพื่อนำไปปรับใช้กับรูปแบบอื่นๆ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำนวน 270 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนกลุ่มตัวอย่าง 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling)

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาเพื่อทำการวิจัยดังนี้

ด้านเนื้อหา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เรื่องคุณธรรมด้านความกตัญญูทเวที ซึ่งประกอบไปด้วย ความหมาย ความสำคัญของความกตัญญูทเวที ประเภทของความกตัญญูทเวที โดยนำเทคนิควิธีการสอนแบบการถ่ายโยงการเรียนรู้มาใช้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ผ่านใบงานจำนวน 10 ใบงาน

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการวิจัยไว้ จำนวน 4 ชั่วโมง (ตามแผนการสอน ที่บรรจุอยู่ในคู่มือชุดการสอน)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของคำศัพท์เฉพาะสำหรับการวิจัยดังนี้

1. ชุดการสอน หมายถึง สื่อประสม (Multimedia) มีผู้สอนเป็นผู้ใช้ ซึ่งในงานวิจัยนี้หมายถึง สื่อที่ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างและพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้สอนเรื่องความกตัญญูทศเวที ประกอบไปด้วย คู่มือการสอน เอกสารประกอบการสอน แบบทดสอบก่อนและหลัง แบบสอบถามความพึงพอใจ

2. การสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้และความสามารถในการถ่ายโอนความรู้เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาและเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นตามกระบวนการถ่ายโอนการเรียนรู้ ที่เป็นผลมาจากการสังเคราะห์ทฤษฎีโครงสร้างความรู้ เรื่องความกตัญญูทศเวที

3. ความกตัญญูทศเวที หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดในการอุปการคุณ หรือบุญคุณที่ผู้อื่นหรือสิ่งที่มีต่อตนเอง ทศเวที หมายถึงการแสดงออกเพื่อการตอบแทนบุญคุณ รวมคำว่า กตัญญูทศเวที หมายถึง การรู้บุญคุณและตอบแทนคุณต่อคนอื่นและสิ่งอื่นที่มีบุญคุณต่อตนเอง ซึ่งใช้เป็นเนื้อหาในชุดการสอนของงานวิจัยชิ้นนี้

4. ผลการเรียนรู้ตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ที่มีอยู่ก่อนแล้วในอดีต มาใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างจากสถานการณ์เดิมที่เคยเรียนรู้มาก่อน ซึ่งวัดจากคะแนนในการทำแบบทดสอบความรู้ในการถ่ายโอนการเรียนรู้ เรื่อง ความกตัญญูทศเวที ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยในแบบทดสอบประกอบไปด้วย ตอนที่ 1 วัดความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 2 วัดความสามารถในการบูรณาการ ตอนที่ 3 วัดความสามารถในการนำไปใช้

5. ประสิทธิภาพ 80/80 หมายถึง ผลระดับค่าคะแนนที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทศเวที ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น โดยมีรายละเอียดของตัวเลข 80/80 ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบระหว่างการทดลองด้วยชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทศเวที

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบหลังการทดลองด้วยชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทศเวที

6. ความพึงพอใจ หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน เรื่อง ความกตัญญูทศเวที ซึ่งวัดโดยแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านความกตัญญูคุณเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำแนวคิดทฤษฎีที่สำคัญมาใช้ในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนการสอน
2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้
3. ประสิทธิภาพของสื่อ
4. คุณธรรม 9 ประการ ความกตัญญูคุณเวที
5. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
แนวการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนการสอน

1.1 ความหมายของชุดการเรียนการสอน

ชุดการเรียน ปัจจุบันนิยมเรียกว่า ชุดการเรียน เพราะมีแนวคิดในการสอนที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง การสอนที่ดีควรยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นบางคนจึงเรียกรวมกันเป็นชุดการเรียนการสอนแต่ความหมายเดียวกันกับ “ชุดการเรียน” นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของชุดการเรียน ดังนี้

กาญจนา วัฒยา (ม.ป.ป. : 64) ได้กล่าวว่า ชุดการเรียนเป็นนวัตกรรมการศึกษาที่มีลักษณะเป็นสื่อผสม คือการใช้สื่อตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปรวมกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอน เนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วยโดยจัดเอาไว้เป็นชุดๆ บรรจุอยู่ในซอง หรือกล่อง หรือกระเป๋า

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคนอื่นๆ (2533 : 5) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนไว้ว่า ชุดการเรียน หมายถึง ระบบการผลิตสื่อการเรียนการสอนประเภทสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียนตอนหนึ่งๆ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

บุญเกื้อ ควรวาเวช (2543 : 91) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนไว้ว่า ชุดการสอนเป็นชุดของสื่อประสม ที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อเนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วยที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับ โดยจัดเอาไว้เป็นชุดๆ บรรจุอยู่ในซองหรือกระเป๋าแล้วแต่ผู้สร้างจะทำขึ้น

ประภาพรณ เสงี่ยมวงศ์ (2550 : 53) ได้ให้ความหมายว่า ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ หมายถึง สื่อที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีโอกาสคิด ปฏิบัติจริงและสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นการให้ผู้เรียนศึกษาด้วยวิธีการทำงานกลุ่ม โดยการจัดกิจกรรมและใช้สื่อประกอบหลายประเภท

ภรณ์ ทรัพย์พัฒนกุล (ม.ป.ป. : 26) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนไว้ว่า ชุดการสอน หมายถึง ระบบการผลิตและการนำสื่อประสมที่สอดคล้องกับวิชาหน่วยและหัวเรื่อง เพื่อช่วยให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ลัดดา สุขปริดี (2537: 244) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนไว้ว่า หมายถึง การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน โดยใช้สื่อหลายชนิดร่วมกัน หรือเรียกว่าสื่อประสม เพื่อสนองจุดหมายในการเรียนการสอนที่ตั้งไว้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและให้เกิดความสะดวกต่อการเรียนการสอน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 185) ได้ให้ชุดการสอนไว้ว่า ชุดการสอน หมายถึงระบบการผลิตและการนำสื่อการเรียนหลายๆ อย่างมาสัมพันธ์กันและมีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันและกัน สื่อการเรียนอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อสร้างความสนใจ ในขณะที่อีกอย่างหนึ่งใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหาและอีกอย่างหนึ่งอาจเพื่อก่อให้เกิดการเสาะแสวงหา อันนำไปสู่ความเข้าใจลึกซึ้งและป้องกันการเข้าใจความหมายผิด สื่อการเรียนเหล่านี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าสื่อประสมที่เรานำมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กาญจนา เกียรติประวัติ (ม.ป.ป. : 60-61) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนไว้ว่า ชุดการสอน หมายถึง ระบบการผลิตและการนำสื่อการเรียนต่างๆ ที่สัมพันธ์กับเนื้อหาส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น คำว่าชุดการสอนนั้น ถ้าจะเปลี่ยนมาเรียกว่า ชุดการเรียน จะช่วยย่นถึงแนวการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและนักเรียนเป็นผู้ใช้สื่อต่างๆ ในชุดการเรียนนั้น

จากความหมายของชุดการสอนที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ชุดการสอน หมายถึง สื่อการเรียนการสอนที่จัดไว้อย่างหลากหลาย เป็นระบบและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจโดยการเสาะแสวงหาด้วยตนเอง เป็นประสบการณ์ที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดเป็นชุดในลักษณะซองหรือกล่อง

1.2 ประเภทชุดการสอน

นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งประเภทชุดการสอนไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 142) กล่าวถึง การสอนด้วยชุดการสอน และแบ่งประเภทชุดการสอนเป็น 3 ประเภท คือ

1. ชุดการสอนประกอบการบรรยาย เป็นชุดการสอนสำหรับครูที่กำหนดกิจกรรมและสื่อการสอนให้ครูได้ใช้ประกอบการสอนแบบบรรยาย มีหัวข้อเนื้อหาที่จะบรรยายและประกอบกิจกรรมจัดไว้ตามลำดับขั้นตอน สื่อที่ใช้อาจเป็นสไลด์ ประกอบเสียงบรรยายในแถบเสียง แผนภูมิ ภาพยนตร์และกิจกรรมกลุ่ม

2. ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม เป็นชุดการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน ซึ่งอาจจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน โดยวางเค้าโครงเรื่อง การจัดประเด็นเนื้อหา หน่วยความรู้ที่เป็นอิสระจากกัน สามารถเรียนรู้จบในหน่วยความรู้แต่ละเรื่องที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน อาจจัดหน่วยความรู้ได้ประมาณ 3 – 5 เรื่อง ตามสัดส่วนของการแบ่งประเด็นแต่ละเรื่อง และเวลาที่ใช้ศึกษาในแต่ละศูนย์ กิจกรรมในศูนย์จัดในรูปแบบรายบุคคลหรือเรียนร่วมกันเป็นกลุ่ม มีสื่อการเรียน มีบทเรียน แบบฝึกครบบตามจำนวนผู้เรียนในแต่ละศูนย์

3. ชุดการสอนรายบุคคล เป็นชุดการสอนสำหรับนักเรียน เพื่อให้เรียนรู้ด้วยตนเองตามลำดับขั้นความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อเรียนจบแล้วจะทดสอบประเมินความก้าวหน้าแล้วจึงศึกษาชุดอื่นๆ ต่อไปตามลำดับ ถ้ามีปัญหาผู้เรียนจะปรึกษากันได้โดยผู้สอนพร้อมที่จะช่วยเหลือแนะนำ ชุดการสอนแบบนี้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลให้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองไปได้จนถึงขีดความสามารถเป็นรายบุคคล

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2543 : 94 – 95) ได้แบ่งประเภทของชุดการสอนไว้ 3 ประเภท คือ

1. ชุดการสอนประกอบคำบรรยาย เป็นชุดการสอนสำหรับผู้สอน ผู้เรียนเป็นกลุ่มใหญ่หรือเป็นการสอนที่ต้องการปูพื้นฐานให้ผู้เรียนส่วนใหญ่รู้และเข้าใจในเวลาเดียวกัน มุ่งในการขยายเนื้อหาสาระให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ชุดการสอนแบบนี้จะช่วยให้ผู้สอนลดการพูดให้น้อยลงและใช้สื่อการสอนที่มีความพร้อมอยู่ในชุดการสอนในการเสนอเนื้อหามากขึ้น สื่อที่ใช้อาจได้แก่ รูปภาพ แผนภูมิ สไลด์ फिल्मสตริป ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียงหรือกิจกรรมกำหนดไว้ เป็นต้น ข้อสำคัญ คือสื่อที่นำมาใช้นี้จะต้องให้ผู้เรียนได้เห็นอย่างชัดเจนทุกคน ชุดการสอนแบบนี้บางคนอาจเรียกว่า ชุดการสอนสำหรับครู

2. ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม เป็นชุดการสอนสำหรับผู้เรียนได้เรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 5 – 7 คน โดยใช้สื่อการสอนที่บรรจุไว้ในชุดการสอนแต่ละชุด มุ่งที่จะฝึกทักษะ

ในเนื้อหาวิชาที่เรียนและให้ผู้เรียนมีโอกาสทำงานร่วมกัน ชุติการสอนชนิดนี้มักใช้ในการสอนกิจกรรมกลุ่ม เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียน การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์

3. ชุติการสอนแบบรายบุคคล หรือชุติการสอนตามเอกัตภาพ เป็นชุติการสอนสำหรับเรียนด้วยตนเอง

สุวิทย์ มูลคำ (2550 : 99 –102) ได้แบ่งประเภทชุติการสอนไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. ชุติการสอนสำหรับครูเป็นชุติการสอนประกอบการบรรยายของครู เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูในการสอน

2. ชุติการสอนแบบศูนย์การเรียน ใช้สำหรับการเรียนแบบกิจกรรมกลุ่ม นอกจากจะได้ประสบการณ์การเรียนรู้โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองแล้ว ยังส่งเสริมให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ สามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในหมู่คณะ ตลอดจนเสริมสร้างวินัยและประชาธิปไตยในระบบกลุ่มด้วย

3. ชุติการสอนแบบรายบุคคล สำหรับนักเรียน ใช้ศึกษาค้นคว้าเป็นรายบุคคล ใช้สำหรับศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมอื่น ๆ เสร็จ และมีเวลาที่สามารถนำชุติการสอนมาเรียนได้

จากประเภทของชุติการสอนที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ชุติการสอนมี 3 ประเภท คือชุติการสอนประกอบคำบรรยายเป็นชุติการสอนสำหรับครู ชุติการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม และชุติการสอนรายบุคคล การที่ครูผู้สอนจะเลือกชุติการสอนใดนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมที่เกี่ยวกับลักษณะของผู้เรียน สภาพแวดล้อม เนื้อหาของแต่ละวิชา ตลอดจนวัตถุประสงค์ของครูผู้สอน โดยทั่วไปแล้ว ชุติการสอนจะเป็นสื่อประสมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองที่จะสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้

1.3 องค์ประกอบชุติการสอน

กิดานันท์ มลิทอง (2536 : 81) กล่าวถึงองค์ประกอบชุติการสอน ดังนี้

1. คู่มือครูเป็นคู่มือและแผนการสอน สำหรับผู้สอน หรือผู้เรียนตามแต่ชนิดของชุติการสอน ภายในคู่มือจะชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุติการสอนเอาไว้อย่างละเอียด อาจจะทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับก็ได้

2. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำจะเป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนหรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ บัตรคำสั่งจะมีอยู่ในชุติการสอนแบบกลุ่มและรายบุคคล

3. เนื้อหาบทเรียนจัดอยู่ในรูปของสไลด์ ฟิล์มสตริป เทปบันทึกเสียง วัสดุกราฟิก ม้วนวิดีโอทัศน์ หนังสือบทเรียน ฯลฯ

4. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นการให้ผู้เรียนทำรายงานกิจกรรมที่กำหนดให้ หรือค้นคว้าต่อจากที่เรียนไปแล้ว เพื่อความรู้ที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

5. แบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนนั้น เพื่อการประเมินผล
 ปรากฏธรรม เส็งวงศ์ (2550 : 53) กล่าวถึงส่วนประกอบของชุดการสอนว่า

1. กล่อง กระเป๋าสำหรับบรรจุชุดการสอน
2. คู่มือครูประกอบด้วย
  - 2.1 คำชี้แจงการใช้ชุดการสอน
  - 2.2 สิ่งที่ครูต้องเตรียม
  - 2.3 แผนผังการจัดชั้นเรียน
  - 2.4 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละศูนย์ สื่อและการประเมินผล
  - 2.5 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
3. ซองกิจกรรมของแต่ละศูนย์ย่อยประกอบด้วย
  - 3.1 บัตรคำสั่งเพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม
  - 3.2 เนื้อหา ประสพการณ์ซึ่งจัดไว้ในสื่อแบบต่าง ๆ
  - 3.3 แบบประเมินผลเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มหลังจากปฏิบัติกิจกรรมในศูนย์แล้ว
  - 3.4 เฉลยแบบประเมินผลของแต่ละศูนย์
4. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนตามที่ระบุในคู่มือ
5. เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ถัดมา สุขปรีดี (2537 : 30 – 31) กล่าวถึง ชุดการสอนแต่ละชุดประกอบด้วยวัสดุต่าง ๆ ที่สำคัญต้องบรรจุกล่องหรือซอง สะดวกต่อการนำไปใช้ ดังนี้

1. คู่มือครู ประกอบด้วย
  - 1.1 บัตรชี้แจง ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน เวลาและสภาพห้องเรียนที่จะใช้สอน
 บัตรรายการบอกชนิดของสื่อและวิธีใช้ตามลำดับ
  - 1.2 บันทึกการสอน ซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของบทเรียนและจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของผู้เรียน รายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา แสดงวิธีการสอน การดำเนินกิจกรรมและการจัดประสบการณ์ ตลอดจนคำแนะนำการใช้สื่อการเรียนการสอน เอกสารอ้างอิง
2. สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในกระบวนการสอนทั้งหมด ซึ่งจัดทำมาให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชากิจกรรมที่กำหนดในบันทึกการสอน สื่อการเรียนการสอนที่บรรจุในชุดการสอนนี้บางชุดอาจมีทั้งที่ครูทำขึ้นให้กับครูใช้ประกอบการอธิบายกับนักเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ที่เรียกว่า สื่อการสอน หรือ

อาจจะมีสื่อการเรียน ซึ่งมีไว้ให้ครูแจกผู้เรียนได้ใช้ประกอบการเรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย ๆ ก็ได้ สื่อต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสื่อง่าย ๆ เช่น รูปภาพ หุ่นจำลอง แผนภูมิ บัตรคำหรือสื่ออื่น ๆ

3. แบบทดสอบและประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน หลังจากการสอนเสร็จสิ้นลง ข้อทดสอบแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 ข้อทดสอบที่ครูเป็นผู้ตรวจคำตอบ

3.2 ข้อทดสอบที่ผู้เรียนตอบคำตอบ

จากองค์ประกอบของชุดการสอนที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบสำคัญของชุดการสอน ประกอบด้วยคู่มือครู เพื่อทำหน้าที่ในการชี้แจงลักษณะและวิธีการใช้ชุดการสอน คำสั่งเพื่อกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหาสาระและสื่อการสอน ซึ่งจัดไว้ในรูปสื่อประสมที่ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มและรายบุคคล ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและการประเมินผล เพื่อเป็นการทดสอบความรู้ที่นักเรียน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

1.4 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน

ชุดการสอนเป็นนวัตกรรมที่ใช้สื่อแบบประสม ให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้หรือร่วมกิจกรรม ดังนั้นในการสร้างชุดการสอนจึงจำเป็นต้องอาศัยทฤษฎีต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนี้

Kemp and Dayton (1985: 13 – 14) มีอยู่ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เป็นกลุ่มที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ว่าเป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) และการตอบสนอง (Response) บางทีจึงเรียกว่าการเรียนรู้และแบบ S – R สิ่งเร้าก็คือ ข่าวสารหรือเนื้อหาวิชาที่ส่งไปให้ผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน โปรแกรมการเรียนการสอนอิงหลักการและทฤษฎีนี้มาก โดยจะลำดับขั้นของการเรียนรู้ออกเป็นขั้นย่อยๆ และเมื่อผู้เรียนเกิดการตอบสนอง ก็จะสามารถทราบผลได้ทันทีว่าการเรียนรู้หรือไม่ ถ้าตอบสนองถูกต้องก็จะมีเสริมแรง โปรแกรมการสอนเป็นรายบุคคลอิงทฤษฎีนี้มาก

2. กลุ่ม Gestalt หรือทฤษฎีสนามหรือความรู้ความเข้าใจ (Gestalt, Field or Cognitive Theories) เป็นกลุ่มที่เน้นกระบวนการความรู้ความเข้าใจ หรือการรู้จักคิดอันได้แก่การรับรู้ที่มีความหมาย ความเข้าใจและความสามารถในการจัดกระทำอันเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์ ทฤษฎีนี้ถือว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ขึ้นอยู่กับคุณภาพของสติปัญญาและการสร้างความสัมพันธ์

3. กลุ่มจิตวิทยาทางสังคมหรือการเรียนรู้ทางสังคม (Social Psychology of Social Learning Theories) เป็นกลุ่มที่ได้รับความสนใจมากขึ้น ทฤษฎีนี้เน้นปัจจัยทางบุคลิกภาพและ

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ การเรียนรู้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางสังคม โดยเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรงหรือผ่านสื่อการเรียนการสอน

Kemp and Dayton (1985: 14 – 15) กล่าวว่า ทฤษฎีนี้ทั้งสามกลุ่มต่างมีความคล้ายคลึงหรือจุดเน้นเกี่ยวกับการออกแบบและการใช้สื่อการเรียนการสอน ดังนี้ คือ

1. แรงจูงใจ (Motivation) ถ้านักเรียนมีความต้องการความสนใจ หรือความปรารถนาที่จะเรียนรู้ก็จะทำให้การเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจ คือประสบการณ์หรือกิจกรรมในการเรียนรู้ ซึ่งมีความหมายหรือน่าสนใจสำหรับนักเรียน

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) นักเรียนแต่ละคนต่างมีอัตราและวิธีการเรียนรู้แตกต่างกัน ดังนั้น การจัดสื่อการสอนจะต้องคำนึงถึงประเด็นนี้ด้วย

3. วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ (Learning Objectives) ในการจัดการเรียนการสอนหากนักเรียนได้ทราบวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ก็จะทำให้มีโอกาสมบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากกว่า ที่ไม่ทราบ นอกจากนี้วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้อย่างช่วยในการวางแผนสร้างสื่อการเรียนการสอน คือ ทำให้ทราบว่าควรบรรจุเนื้อหาอะไรในสื่อ

4. การจัดเนื้อหา (Organization of Content) การเรียนรู้จะง่ายขึ้น หากจะมีการจัดลำดับเนื้อหาสาระการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นและสมเหตุสมผล

5. การจัดเตรียมการเรียนรู้ที่มีมาก่อน (Pre – Learning Preparation) บางครั้งการเรียนรู้เนื้อหาสาระหนึ่งๆ จำเป็นจะต้องอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีมาก่อน ดังนั้น ในการสร้างชุดการสอน ควรคำนึงถึงธรรมชาติและระดับการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม เพื่อจะจัดเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มผู้เรียน

6. อารมณ์ (Emotion) การเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับอารมณ์ และความรู้สึกของบุคคลพอๆ กับความสามารถทางสติปัญญา ดังนั้นในการสร้างชุดการสอนควรตอบสนองอารมณ์ซึ่งก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เป็นสำคัญ

7. การมีส่วนร่วม (Participation) การเรียนรู้จะเกิดผลอย่างรวดเร็วและคงทน หากนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทางสติปัญญา และควรจัดเป็นเวลายาวนานกว่าการเรียนรู้โดยการฟังหรือพูด

8. การสะท้อนกลับ (Feedback) การเรียนรู้จะเพิ่มขึ้น หากนักเรียนได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ จึงเป็นการสร้างแรงจูงใจ

9. การเสริมแรง (Reinforcement) เมื่อนักเรียนบรรลุผลในการเรียนรู้เนื้อหาสาระใดแล้วก็จะถูกกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องต่อไป ซึ่งการเรียนรู้ก็เป็นรางวัลที่สร้างความเชื่อมั่นและส่งผลให้เกิดพฤติกรรมทางบวกแก่นักเรียน

10. การฝึกปฏิบัติและการทำซ้ำ (Practice and Repetition) บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ในเรื่องของความรู้และทักษะได้ จะต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติและการทำซ้ำอยู่เสมอ ซึ่งจะนำไปสู่ความคงทนในการเรียนรู้

11. การนำไปประยุกต์ใช้ (Application) ผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาของการเรียนรู้ คือ การเพิ่มความสามารถของแต่ละบุคคลในการประยุกต์ หรือการถ่ายโยงการเรียนรู้คือสามารถนำไปปรับใช้กับปัญหาหรือสภาพการณ์ใหม่

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2551) กล่าวว่าแนวคิดในการผลิตชุดการสอนมี ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ที่พยายามจัดให้สนองต่อสภาพความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จัดการศึกษาที่ให้อิสระในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยตนเอง ตามอัตราความสามารถของแต่ละบุคคล

2. แนวคิดที่ต้องการเปลี่ยนจากครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

3. แนวคิดในการจัดระบบการผลิตและใช้อุปกรณ์การสอนในรูปแบบผสม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยครูสอนมาเป็นช่วยนักเรียนแทน

4. แนวคิดที่จะสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสภาพแวดล้อม โดยการนำสื่อการสอนและกระบวนการกลุ่มมาใช้ในการประกอบกิจกรรมร่วมกันของผู้เรียน

5. แนวคิดที่จัดสถานการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นโดยผู้เรียน

5.1 ได้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง

5.2 ทราบว่าการตัดสินใจหรือการกระทำของตนเองถูกหรือผิดในทันที

5.3 มีการเสริมแรงโดยให้มีประสบการณ์แห่งความสำเร็จ

5.4 ได้เรียนรู้ไปที่ละน้อยตามลำดับขั้นตอน

บุญเกื้อ คอรวาเวช (2543 : 92 – 93) ได้กล่าวว่า ปฏิกริยาสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับสภาพแวดล้อม แต่ก่อนความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนในห้องเรียนมีลักษณะเป็นทางเดียว คือผู้สอนเป็นผู้นำและผู้เรียนเป็นผู้ตาม ผู้สอนมิได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนจะมีโอกาสได้พูดก็ต่อเมื่อผู้สอนให้พูด การตัดสินใจของผู้เรียนส่วนใหญ่จะตามผู้สอน ผู้เรียนเป็นฝ่ายเอาใจผู้สอนมากกว่าผู้สอนเอาใจผู้เรียน นอกจากนี้ปฏิกริยาสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสภาพ

แวดล้อมก็มักอยู่กับเพียงชอล์ก กระดานดำและแบบเรียน ในห้องสี่เหลี่ยมแคบ ๆ หรือในสนามหญ้า ซึ่งส่วนใหญ่ถูกปล่อยให้รกร้าง ผู้สอนไม่เคยพาผู้เรียนออกไปสู่สภาพภายนอกโรงเรียน การเรียนการสอนจึงจัดอยู่เพียงห้องเรียนเป็นส่วนใหญ่ แนวโน้มปัจจุบันและอนาคตของกระบวนการเรียนรู้จึงต้องนำเอากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมร่วมกัน ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มจึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ซึ่งนำมาสู่การจัดระบบการผลิตสื่อออกมาในรูปของชุดการสอน

ซาโรจน์ แฟงยัง (2529: 17) กล่าวว่าในการผลิตสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่จะถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนนั้นจำเป็น ต้องอาศัยหลักการจากแนวคิดของทฤษฎีทางจิตวิทยามาประกอบด้วย ซึ่งสรุปหลักสำคัญได้ดังนี้

1. สื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพต้องให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะในการผลิตการใช้หรือการประเมินผล
2. สื่อการสอนที่ดี ต้องให้ความรู้แก่ผู้เรียนทราบผลในการเรียนทันที
3. สื่อการสอนที่ดี ต้องให้ความรู้แก่ผู้เรียนในขั้นตอนทีละน้อยๆ จากง่ายไปหายาก
4. สื่อการสอนที่ดี ต้องเร้าความสนใจของผู้เรียน และผู้เรียนสามารถตอบสนองได้

ทันที

5. สื่อการสอนที่ดี ต้องเหมาะสมกับบุคลิกภาพและความสามารถของผู้เรียน

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2528: 292 – 293) ได้ให้หลักการและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการผลิตชุดการสอน ดังนี้

1. ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามสติปัญญาความสามารถและความสนใจโดยมีผู้คอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม
2. การนำเอาสื่อประสมมาใช้ หมายถึง การนำเอาสื่อการสอนหลายๆ อย่างมาสัมพันธ์กัน และมีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันและกันอย่างมีระบบ การใช้สื่อประสมจะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จากประสาทสัมผัสที่ผสมผสานให้นักเรียน ได้ค้นพบวิธีการที่จะเรียนในสิ่งที่ต้องการได้ มากยิ่งขึ้น
3. การเอากระบวนการกลุ่มมาใช้ เดิมความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมีลักษณะทางเดียว ครูเป็นผู้นำและนักเรียนเป็นผู้ตาม นักเรียน ไม่มีโอกาสฝึกฝนการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ แนวโน้มในปัจจุบันและอนาคตของกระบวนการเรียนรู้จึงต้องนำกระบวนการกลุ่มมาใช้ ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มจึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งนำมาไว้ในรูปของชุดการสอน โดยเฉพาะชุดการสอนแบบกลุ่ม

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ จิตวิทยาการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนปฏิบัติดังนี้

4.1 เข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง

4.2 ตรวจสอบผลการเรียนของตนเองว่าถูกหรือผิดในทันที

4.3 มีการเสริมแรง คือ ผู้เรียนจะเกิดความภาคภูมิใจ ดีใจที่ตนเองทำได้ถูกต้อง เป็นการให้กำลังใจที่จะเรียนต่อไป ถ้าตนเองทำไม่ถูกต้องจะได้ทราบว่าที่ถูกต้องนั้นคืออะไร จะได้ไตร่ตรองพิจารณาทำให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดความท้อแท้หรือสิ้นหวังในการเรียนเพราะเขาจะมีโอกาสสำเร็จได้เหมือนคนอื่น

จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุดการสอนนั้น ได้ยึดหลักทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยการกระทำและการเสริมแรง โดยการให้รางวัล คำชมเชย และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมาพิจารณาในการผลิตชุดการสอน เป็นการนำแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดและการนำเอากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้โดยให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมร่วมกัน ฝึกการยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ผู้เรียนได้เรียนจากสื่อและค้นพบด้วยตนเอง

1.5 ขั้นตอนในการผลิตชุดการสอน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงขั้นตอนในการผลิตชุดการสอนไว้ ดังนี้ คือ กาญจนา วัฒายุ (ม.ป.ป. : 65) ได้กล่าวว่า ขั้นตอนการสร้างชุดการสอน มีดังนี้

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์
2. แบ่งเนื้อหาวิชาเป็นหน่วยการสอน โดยประมาณเนื้อหาวิชาให้ครูสอนในหนึ่งสัปดาห์
3. กำหนดหัวเรื่อง การสอนแต่ละหน่วยควรมี 4 – 6 หัวเรื่อง
4. กำหนดความคิดรวบยอดและหลักการให้สอดคล้องกับหน่วยและหัวข้อเรื่อง
5. กำหนดจุดประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ในข้อ 5
7. กำหนดแบบประเมินผลตามจุดประสงค์ในข้อ 5
8. ผลิตสื่อการสอนและหาประสิทธิภาพชุดการสอน
9. ใช้ชุดการสอน เริ่มด้วยการสอบก่อนสอน ลงมือสอนและสอบหลังสอน

ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2551) กล่าวถึง การผลิตชุดการสอน ต้องดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นการจำแนกเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยแยกย่อยลงไปจนถึงหน่วยระดับบทเรียนซึ่งเป็นหน่วยที่ใช้สอนได้ 1 ครั้ง ชุดการสอนที่ผลิตขึ้นจึงเป็นชุดการสอน

ประจำหน่วยระดับบทเรียน คือ ชุดการสอนสำหรับการสอนแต่ละครั้ง สิ่งที่ต้องทำในการวิเคราะห์เนื้อหา คือ การกำหนดหน่วย หมายถึง การนำวิชา หรือหน่วยการสอนมากำหนดหน่วยระดับบทเรียนที่แต่ละหน่วยสอนได้ประมาณ 60 – 80 นาที (3 – 4 คาบ) และการกำหนดหัวเรื่อง หมายถึง การนำแต่ละหน่วยมาแบ่งย่อยลงไปอีก ตามด้วยกำหนดคโมมติหรือความคิดรวบยอด หมายถึง การกำหนดข้อความที่เป็นแก่นหรือเป้าหมายสรุปรวบยอดเนื้อหาสาระให้ตรงกับหัวเรื่อง

ขั้นที่ 2 การวางแผนการสอน เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าว่า เมื่อครูเริ่มการสอนโดยใช้ชุดการสอนจะต้องทำอะไรบ้างตามลำดับก่อนหลัง

ขั้นที่ 3 การผลิตสื่อการสอน เป็นการผลิตสื่อการสอนประเภทต่าง ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนการสอน

ขั้นที่ 4 การทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน เป็นการประเมินคุณภาพของชุดการสอนด้วยการนำชุดการสอนไปทดลองใช้แล้วปรับปรุงให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ประภาพรธรรม เสงี่ยม (2550 : 54) กล่าวว่า ขั้นตอนการผลิตชุดการสอนมีดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดหมวดหมู่ เนื้อหาและกิจกรรม โดยอาจกำหนดเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือบูรณาการแบบสหวิทยาการตามความเหมาะสม

ขั้นที่ 2 กำหนดหน่วยการสอนโดยแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการสอน

ขั้นที่ 3 กำหนดหัวเรื่องตามเนื้อหาและกิจกรรมที่จะพัฒนาผู้เรียนแล้วกำหนดหัวเรื่องออกมาเป็นหน่วยการสอน

ขั้นที่ 4 กำหนดคโมมติหลัก การที่สอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง โดยสรุปรวบรวมแนวคิด สาระ หลักเกณฑ์สำคัญไว้เพื่อเป็นแนวทางการจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง

ขั้นที่ 5 กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง โดยกำหนดจุดประสงค์ทั่วไปก่อนที่จะเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องกำหนดเกณฑ์การพัฒนาพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง

ขั้นที่ 6 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งจะเป็นแนวทางการเลือกและผลิตสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 7 กำหนดแบบประเมินผลให้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยใช้แบบสอบอิงเกณฑ์เพื่อทราบว่าผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดหรือไม่

ขั้นที่ 8 เลือกและผลิตสื่อ วัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ครูใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 9 ศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. แบบเดี่ยวโดยการนำชุดการสอนไปทดลองใช้กับผู้เรียน 1 – 3 คน โดยเป็นผู้เรียนเก่ง ปานกลางและอ่อนและนำผลมาปรับปรุงแก้ไข
2. แบบกลุ่มโดยการนำชุดการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้เรียน 6–10 คน ที่มีความสามารถละกันและปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
3. แบบสนามโดยการนำชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ไปใช้ในชั้นเรียนที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 30 – 100 คน

ขั้นที่ 10 การใช้ชุดการสอน

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
3. ชี้นำประกอบกิจกรรมการเรียนรู้
4. ชี้นำสรุปผลการเรียน
5. ทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อศึกษาพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544: 61) ได้กล่าวว่าการผลิตชุดการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพนั้นจะต้องศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเสียก่อนเป็นการศึกษาความรู้พื้นฐานในการผลิตชุดการสอน องค์ประกอบชุดการสอนและแนวทางผลิตสื่อการสอนในลักษณะสื่อผสม ตัวอย่างชุดการสอนควบคู่และขั้นตอนการผลิตเมื่อเข้าใจวิธีการก็เริ่มลงมือผลิตชุดการสอน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา ในเรื่องที่จะทำชุดการสอน นำมาแบ่งออกเป็นหน่วยย่อย มีการกำหนดเวลา กำหนดหัวเรื่อง และกำหนดความคิดรวบยอด
2. การวางแผนการสอน คือการกำหนดว่าในขั้นตอนหนึ่ง ๆ จะทำกิจกรรมอะไรบ้างและใช้สื่อชนิดใดบ้าง ซึ่งก็คือการเขียนแผนการสอนนั่นเองและจะต้องมีอยู่ในคู่มือด้วย
3. การผลิตสื่อการสอนเป็นการผลิตสื่อประเภทต่าง ๆ เพราะจะต้องใช้สื่อประสมร่วมกันจะต้องมีองค์ประกอบของชุดการสอนครบถ้วน คือ คู่มือครู บัตรงานต่าง ๆ เนื้อหาสาระและสื่อชนิดต่าง ๆ พร้อมทั้งแบบวัดผลประเมินผล
4. การทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน ซึ่งเป็นขั้นสุดท้ายเพื่อประเมินผลว่า ชุดการสอนที่ผลิตขึ้นมานั้นมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในการผลิตชุดการสอน ถ้าดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่กล่าวมาทั้งหมดผลที่ได้รับ คือ ชุดการสอนที่ผลิตขึ้นมานั้นสามารถที่จะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนของนักเรียนได้ต่อเนื่องและบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

สุวิทย์ มูลคำ (2550 : 103) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการผลิตชุดการสอนไว้พอสังเขปดังนี้

1. กำหนดเนื้อหาคือเนื้อหาที่มีขอบข่ายครอบคลุมจุดประสงค์ของหลักสูตรแต่ละเรื่อง
2. วิเคราะห์เนื้อหาโดยการแบ่งเป็นเนื้อหาย่อย
3. กำหนดมโนทัศน์ ความคิดรวบยอด แนวคิดมโนทัศน์ความคิดรวบยอดของแต่ละหน่วยย่อย
4. กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับแนวคิด
5. กำหนดประสบการณ์ของแต่ละหน่วยของผู้เรียน เช่น การอ่าน เขียน ทดลอง เป็นต้น
6. กำหนดกิจกรรม โดยนำประสบการณ์ที่กำหนดไว้สัมพันธ์กับเนื้อหาแล้วจัดเป็นกิจกรรมการเรียน
7. กำหนดสื่อการเรียนการสอนและผลิต
8. กำหนดวิธีการประเมินผลและจัดทำแบบประเมินผล
9. หาประสิทธิภาพของชุดการสอน

จากขั้นตอนการผลิตชุดการสอนที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การผลิตชุดการสอนนั้นเป็นขั้นตอนที่เป็นระบบ โดยเริ่มจากการแบ่งเนื้อหาแล้วแยกย่อยเป็นหน่วยๆ กำหนดจุดมุ่งหมาย กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล เลือกลำดับที่เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมตลอดจนตัวผู้เรียน แล้วรวบรวมจัดไว้ในซองหรือกล่องเป็นชุดๆ ตามหน่วยการเรียน ก่อนนำไปใช้จริงต้องทดลองหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ปรับปรุงจนได้คุณภาพ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ของชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 121) กล่าวถึงคุณค่าของชุดการสอนไว้ ดังนี้

1. นักเรียนใช้ชุดการสอนด้วยตนเองจึงมี โอกาสศึกษาวัสดุประเภทต่างๆ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในหัวข้อนั้นกว้างขวางขึ้น
2. นักเรียนเห็นคุณค่าความจำเป็นของวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนและพยายามที่จะศึกษาพิจารณาผลการเรียนของตนเอง รู้ว่าจะ ไร้อีกบ้างที่จะต้องศึกษาเพิ่มเติม
3. สีลันต่างๆ และอุปกรณ์ที่แปลกๆ จะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อ

4. ชุคการสอนจะมีคำแนะนำให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนแหล่งวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ที่จะต้องไปศึกษาเพิ่มเติม เช่นห้องสมุด เป็นต้น

5. กิจกรรมใดที่ผู้เรียนทำได้สำเร็จบรรลุถึงวัตถุประสงค์แล้วขอมก่ให้เกิดความพอใจแก่ผู้เรียน อันเป็นการเสริมแรงให้ผู้เรียนอยากศึกษา หรือกระทำกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 118) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุกการสอน ไว้ดังนี้

1. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครู ลดบทบาทในการบอกของครู
2. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะสื่อประสมที่จัดไว้ในระบบเป็นการเปลี่ยนกิจกรรม และช่วยรักษาระดับความสนใจของผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา
3. เปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ พิจารณาข้อมูลและฝึกความรับผิดชอบ การตัดสินใจ
4. เป็นแหล่งความรู้ที่ทันสมัยและคำนึงถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้
5. ช่วยขจัดปัญหาการขาดครู เพราะผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง
6. ส่งเสริมการศึกษานอกระบบ เพราะสามารถนำไปใช้ได้ตลอดเวลา และไม่จำเป็นต้องใช้เฉพาะในโรงเรียน

ประหยัด จิระวรพงศ์ (2527 : 267) ได้กล่าวถึงคุณค่าของชุกการสอนว่า

1. ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความมั่นใจในการดำเนินการสอน เพราะลดเวลาในการเตรียมล่วงหน้า
2. ช่วยแก้ปัญหาในการขาดแคลนครู
3. สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างแท้จริงจากชุกการสอนรายบุคคลและชุกการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม
5. ช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบ เพราะชุกการสอนเอื้อต่อการใช้ทั้งในแง่เวลาและสถานที่
6. มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้มากที่สุดที่บูรณาการเป็นอย่างดี จึงทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ชุกการสอนนี้มีคุณค่าหลายประการ โดยเฉพาะคุณค่าของชุกการสอนแบบประกอบการบรรยาย หรือชุกการสอนสำหรับครู ซึ่งช่วยให้ครูมีความสะดวกอย่างยิ่งในการสอน มีแบบอย่างที่เป็นมาตรฐาน สามารถทำการสอนด้วยความมั่นใจ ช่วยลดภาระของครูในการเตรียม

การสอนและผลิตอุปกรณ์ จึงกล่าวได้ว่า ชุดการสอนมีประโยชน์ในการช่วยแก้ปัญหาทางการศึกษาได้ ช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาการเรียนการสอน จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการถ่ายโอนการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะ และกระบวนการเรียนด้านการแก้ปัญหา การให้เหตุผล และการเชื่อมโยง เนื่องจากทำให้ได้รูปแบบการเรียนการสอน ที่เหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับ ไปประยุกต์ใช้ แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ และในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้

การถ่ายโอนการเรียนรู้ (Transfer of learning)

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึง การถ่ายโอน (Transfer) และการถ่ายโอนการเรียนรู้ (Transfer of learning) ไว้ ดังนี้

การถ่ายโอน (Transfer) จะเกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ความรู้เดิม หรือสิ่งที่เคยเรียนรู้ไปยัง บริบทที่แตกต่างไปจากเดิมใหม่ ตลอดจนการนำความรู้ไปใช้ในวิธีการต่างๆ รวมไปถึง (Feltovich, Coulson, Spiro, & Dawson-Saunders, in press; Larkin, 1989; Perkins & Salomon, 1988 อ้างใน Thomas and Other, 1992)

การถ่ายโอนการเรียนรู้ เป็นการถ่ายโอนความรู้และทักษะจากสถานการณ์ในการแก้ปัญหาหนึ่ง ไปยังสถานการณ์อื่น ซึ่งมีความสำคัญมากในการให้นักเรียนได้เพิ่มพูนความรู้และทักษะที่เขาได้เรียน ในโรงเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ภายนอกโรงเรียน (Perkins, 1992)

การถ่ายโอนการเรียนรู้ หมายถึง การนำสิ่งเรียนรู้แล้วไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ หรือการเรียนรู้ในอดีตเอื้อการเรียนรู้ใหม่ (สุรางค์ โคว์ตระกูล, 2545: 262)

กระบวนการถ่ายโอน เป็นการประยุกต์ความรู้ และทักษะใหม่ ในสถานการณ์ความเป็นจริงที่มีความหลากหลาย และเพื่อการเรียนรู้ภารกิจ (Task) ในอนาคต เราสามารถเพิ่มโอกาสผู้เรียนในการประยุกต์ความรู้ไปใช้ในเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะการถ่ายโอนความคิดรวบยอด (concepts) หลักการ (Principles) กระบวนการ การแก้ปัญหา ยุทธศาสตร์ทางการคิด ทักษะ และเจตคติ การถ่ายโอนการเรียนรู้อธิบายได้ในสองขอบเขต คือ Near transfer และ Far transfer (Particia L.Smith & Tillman J.Ragan, 2005)

กระบวนการเรียนรู้ และการถ่ายโอนการเรียนรู้ เป็นศูนย์กลางทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถ (Competencies) ของมนุษย์ ซึ่งมีความสำคัญมากที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับชนิด

ของการเรียนรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การถ่ายโอน (Transfer) ที่เขานิยามว่า เป็นการขยายขีดความสามารถของผู้เรียนจากบริบทหนึ่ง ไปยังอีกบริบทหนึ่ง (John D.Bransford, Ann L.Brown, and Rodney R.cocking,1999)

สรุปได้ว่า การถ่ายโอนการเรียนรู้ หมายถึงการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของความสามารถที่จะกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง โดยเป็นผลจากการเรียนรู้หรือการกระทำของกิจกรรมก่อน และมีความสามารถในการนำความรู้เดิมหรือรูปแบบของกระบวนการแก้ปัญหาที่เรามีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นหรือบริบทที่แตกต่างไปจากเดิม

1. ทฤษฎีการถ่ายโอนการเรียนรู้

คลอสไมเออร์ (Klausmeier, 1985) ได้อธิบายทฤษฎีการถ่ายโอนการเรียนรู้ไว้โดยสรุปดังนี้

1. Identical-Elements Theory ทฤษฎีการเรียนรู้นี้กำหนดขึ้นในปี 1913 โดย Thorndike โดยมีความเชื่อว่าการถ่ายโอนเกิดขึ้นจากความเหมือนกันขององค์ประกอบต่างๆ ในสถานการณ์แรกและสถานการณ์ใหม่ในเวลาต่อมา องค์ประกอบดังกล่าวได้แก่ ข้อเท็จจริงเฉพาะ และทักษะเฉพาะ ดังนั้นหลังจากที่ผู้เรียนได้เรียนแสดจกานในเรื่อง ข้อเท็จจริงแล้ว ผู้เรียนสามารถที่จะใช้การเรียนรู้นั้นในการแก้ปัญหาใหม่ที่เป็นข้อเท็จจริงอย่างเดียวกัน เช่น เรียนการเขียนจดหมายไปแล้ว สามารถเขียนจดหมายได้ เป็นต้น ซึ่งเป็นลักษณะของ Vertical transfer ในบริบททางการศึกษา ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นถึงการฝึกเพื่อช่วยให้ผู้เรียนถ่ายโอนไปสู่สถานการณ์นอกโรงเรียน กล่าวคือ การสอนความรู้และทักษะในโรงเรียนที่เหมือนกับที่พบในชีวิตประจำวันนอกโรงเรียนทำให้เกิดการถ่ายโอนได้

2. Generalization Theory เป็นทฤษฎีที่มีความเชื่อว่า เมื่อคนเราเรียนรู้หลักการแล้ว หลักการที่ได้เรียนรู้แล้วนั้น จะส่งเสริมการเรียนรู้ในงานต่อไปที่คล้ายคลึงกัน โดยในการทดลองแบบคลาสสิก ที่เกี่ยวข้องกับการสรุปอ้างอิง โดย Judd ในปี 1908 ด้วยการให้เด็กผู้ชายสองกลุ่ม ปลูกดอกไปที่เป่าที่วางไว้ได้น้ำ กลุ่มหนึ่งได้รับการอธิบายเรื่องการหักเหของแสงก่อนเริ่มต้นกิจกรรมนี้ แต่อีกกลุ่มหนึ่งไม่ได้รับคำอธิบายใด ๆ เลย ทั้งสองกลุ่มได้ฝึกเป่าเป่า ที่อยู่ในน้ำลึกลงไป 12 นิ้ว โดยที่จำนวนของการฝึกเป็นความต้องการของทั้งสองกลุ่ม ในการไปให้ถึงเป้าหมายที่ได้ผลเหมือนกัน ณ จุดนี้ ปรากฏว่า ความรู้เกี่ยวกับหลักการไม่มีผลอะไรเลย เมื่องานนั้นได้รับการเปลี่ยน ซึ่งเปลี่ยนแต่เพียงความลึกของน้ำเท่านั้น จึงมีความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติของสองกลุ่มที่เห็นได้อย่างชัดเจน ในกลุ่มของเด็กที่เข้าใจหลักการซึ่งได้กระทำงานนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่ากลุ่มที่ไม่เข้าใจหลักการ มันไม่ใช่องค์ประกอบ (Elements) ที่เหมือนกันในสองสถานการณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ใหม่ แต่เป็นความเข้าใจในหลักการของการหักเหของแสงที่ทำให้เกิดความแตกต่าง การประยุกต์การทดลองเป่าเป่า

ของ Judd นั้น ทฤษฎีการสับเปลี่ยนหมายความว่าไม่เพียงแต่หลักการเท่านั้น แต่การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ท่ามกลางหลักการ มุมของลูกดอก ความลึกของน้ำ และตำแหน่งของเป้านั้นต่างก็มีผลต่อการส่งเสริมการถ่ายโยงด้วยกันทั้งสิ้น เช่น ทฤษฎีการปรับเปลี่ยนประยุกต์ไปสู่คณิตศาสตร์หมายความว่าข้อเท็จจริงเฉพาะ และทักษะต่าง ๆ ของการบวกนั้น แม้ว่าจะมีหลักการอยู่ภายใต้กฎการบวก ก็เป็นพื้นฐานที่ไม่เพียงพอสำหรับการถ่ายโยงการเรียนรู้ ในทางกลับกันความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริง กระบวนการ และ หลักการต่าง ๆ ส่งเสริมการเรียนรู้ของงานใหม่ในวิชาคณิตศาสตร์ หมายความว่า ยิ่งความรู้ของความสัมพันธ์ (knowledge of Relationships) ขยายออกไปมากเท่าไรระหว่างการเรียนตั้งแต่แรก การถ่ายโยงก็จะยิ่งใหญ่มากขึ้นเท่านั้น

3. The Similarity of Information Processing Theory ทฤษฎีนี้ เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงความสามารถในการถ่ายโยง บนพื้นฐานของกระบวนการในการประมวลผลข้อมูล (Information-Processing Requirements) ที่สังเกตได้จากการเรียนรู้ จากกระบวนการเชิงพุทธิปัญญาและกลวิธี (Cognitive Process and Strategies) ของงานสองชิ้นที่มีความคล้ายคลึงกัน

ตามทฤษฎีนี้ การส่งเสริมการเรียนรู้ใน Task 2 ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบคือ 1) การระลึกได้ของข้อมูล ข้อเท็จจริง มโนคติ และหลักการของงานชิ้นแรก 2) การใช้ความสามารถเฉพาะหรือความสามารถที่ได้รับจากการเรียนหรือปฏิบัติในงานชิ้นแรก 3) การใช้ความสามารถทั่วไป ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นจากงานชิ้นแรก ไปส่งเสริมการเรียนรู้ในงานชิ้นที่สอง 4) ข้อความรู้ ที่ได้รับการเรียนรู้จากการส่งเสริมการเรียนรู้ในงานชิ้นที่ 2 ดังนั้น องค์ประกอบสองตัวแรกมีความจำเป็นสำหรับการถ่ายโยงทางบวก ส่วนสององค์ประกอบสุดท้าย ส่งเสริมการเรียนรู้ในงานชิ้นที่ 2 หมายความว่า การดำเนินการตามทฤษฎีนี้ การเรียนการสอนต้องประกอบด้วยงาน 2 ชิ้น โดยเริ่มจากการมีความเข้าใจในหลักการหรือมโนคติของงานชิ้นที่ 1 ก่อนลงมือปฏิบัติในงานให้สำเร็จ หลังจากนั้นจึงต่อยอดด้วยการให้งานที่แตกต่างจากงานชิ้นที่ 1 ซึ่งผู้เรียนสามารถใช้พื้นฐานความรู้เดิมจากงานชิ้นที่ 1 ที่มีอยู่ก่อนแล้วนั้น มาใช้ในการปฏิบัติชิ้นงานที่ 2 ให้สำเร็จ และเกิดข้อความรู้ใหม่จากการปฏิบัติงานที่ 2 นั้น

สรุปได้ว่า การถ่ายโยงการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ จากการนำความรู้ที่มีอยู่ก่อนมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในบริบทใหม่ได้ โดยอาจมีความเชื่อในเรื่องของความคล้ายคลึง การมีความเข้าใจในหลักการ และการมีความเชื่อในเรื่องของการประยุกต์ใช้ความรู้ ซึ่งเมื่อนำความเชื่อของทฤษฎีเหล่านี้ มาวิเคราะห์จะพบว่า การถ่ายโยงการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ ต้องมีความรู้เดิมเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน โดยความรู้เดิมนี้ สามารถเกิดขึ้นได้จากกระบวนการเชิงพุทธิปัญญาที่ผู้สอนควรนำมาใช้ในการประมวลผลข้อมูลของงานชิ้นแรก

2. ประเภทของการถ่ายโยง

Haskell (2001) ได้ศึกษา วิจัยในเรื่องของการถ่ายโยงการเรียนรู้ แบ่งประเภทของการถ่ายโยงการเรียนรู้ เป็นสองประเภทได้แก่ ประเภทการถ่ายโยงที่อาศัยความรู้เป็นฐาน และประเภทการถ่ายโยงเฉพาะ รายละเอียดมีดังนี้

2.1 ประเภทการถ่ายโยงที่อาศัยความรู้เป็นฐาน ประกอบด้วย

2.1.1 Declarative Knowledge เป็นความรู้เกี่ยวกับบางสิ่ง ที่คนเรารู้หรือไม่รู้ว่าเป็นอะไร ซึ่งมีความสำคัญสำหรับการถ่ายโยงมากที่สุด เนื่องด้วย เป็นความรู้ที่ทำให้ Precondition ที่จำเป็นสำหรับความรู้ทั้ง 4 ประเภทที่ตามมา เป็นความรู้ที่เป็นแหล่งกำเนิดโดยตรงของความรู้ทั้ง 4 ประเภทนั้น เป็นความรู้ที่ทำให้ General framework สำหรับการ Assimilates รายละเอียดของความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น เป็นความรู้ที่ส่งเสริมความเชี่ยวชาญของการได้มาซึ่งความรู้ และเป็นความรู้ที่ให้รูปแบบภายใน (Mental Model/Analog) เพื่อช่วยความเข้าใจในความรู้ใหม่ต่างๆ ทั้งนี้ในเชิงจิตวิทยานั้นได้ระบุจากการวิจัยว่า Knowledge Base เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการประมวลผลความเชิงลึกในระดับ no conscious level และแสดงผลการรับรู้ในรูปแบบของแบบแผนต่างๆ (Patterns) ดังนั้นความรู้ประเภทนี้จึงคล้ายกับว่าเป็นการถ่ายโยงระยะไกลเกินกว่าความรู้ประเภทอื่นๆ จะไปถึงได้ (ยกเว้น Theoretical Knowledge)

2.1.2 Procedural Knowledge เป็น How- to Knowledge เป็นความรู้เชิงปฏิบัติ

2.1.3 Strategic Knowledge เป็นความรู้ของกระบวนการภายใน (Mental Process) เช่นการที่คนเรารู้และจำได้อย่างไรซึ่งเป็นกระบวนการในการควบคุมตนเอง(Self-Monitoring) ของความก้าวหน้าในการปฏิบัติของการเรียนรู้

2.1.4 Conditional Knowledge เป็นความรู้เกี่ยวกับว่าเมื่อไรจะประยุกต์ใช้ความรู้ในวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งการกระทำแต่ละแห่งจะไม่ซ้ำกันเนื่องด้วยบริบทเปลี่ยนไป

2.1.5 Theoretical Knowledge เป็นความรู้เกี่ยวกับความเข้าใจของระดับความสัมพันธ์เชิงลึกความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุและผลและความเข้าใจในการอธิบายความสัมพันธ์ต่อ เนื้ออื่น ๆ เกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยความรู้ทั้ง 5 ประเภทนี้เป็นพื้นฐานของ Knowledge base ทั้งหลายที่ได้รับการกล่าวถึง และเป็นความรู้ที่ใช้ในการสร้างความเชี่ยวชาญของการถ่ายโยง ซึ่งทุกคนมีและครอบครองอยู่แล้ว แต่จะมีในระดับใด ความเข้มเพียงใดเท่านั้นเอง

2.2 ประเภทการถ่ายโยงเฉพาะ เป็นประเภทที่การถ่ายโยงเป็นฐานได้ด้วยตัวมันเองมีลักษณะของการเกิดขึ้นที่ไม่เหมือนกัน ประกอบด้วย

2.2.1 Content-to-Content transfer การถ่ายโยงประเภทนี้จัดเป็น Declarative Knowledge และเป็นการถ่ายโยงแบบ Declarative-to-declarative transfer ที่เกิดขึ้นเมื่อความรู้เดิมที่คงมีอยู่ของบางสาขาส่งเสริมหรือรบกวนด้วยการเรียนรู้ นอกจากนี้มันยังหมายถึงการเรียนรู้ความรู้ใหม่ที่อาจจะแตกต่างไปจากการเรียนรู้ครั้งแรก เช่นความรู้เกี่ยวกับโปรตีนไขมันและคาร์โบไฮเดรตในวิชาทางเคมีจะเป็นประโยชน์ในเรื่อง ของสุขศึกษา (Health education) เป็นต้น

2.2.2 Procedural – to – Procedural transfer เป็นที่รู้จักกันดีในนามของ Skill – to – Skill Transfer ที่เกิดขึ้นจากการใช้วิธีการที่ได้เรียนรู้มาแล้วในวิชาทักษะหนึ่ง มาใช้กับอีกวิชาทักษะหนึ่ง ที่ต่างสาขาวิชากันออกไป เช่นทักษะในการขี่จักรยานที่ถ่ายโยงไปยังการขับรถจักรยานยนต์หรือการขับรถยนต์ วิธีการต่าง ๆ เป็นการลำดับการกระทำหรือลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ เช่นการเรียนรู้โปรแกรม คอมพิวเตอร์อาจถ่ายโยงไปสู่การปฏิบัติในโปรแกรมอื่นๆที่คล้ายคลึงกัน

2.2.3 Declarative – to – Procedural transfer เป็นการถ่ายโยงที่เกิดขึ้นเมื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับบางสิ่งช่วยในการกระทำบางสิ่งอย่างจริง ๆ เช่นการเรียนรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์สามารถช่วยให้เราเรียนรู้วิธีการทำงานด้วยขั้นตอนที่ถูกต้องได้จริง ๆ กับคอมพิวเตอร์

2.2.4 Procedural – to – Declarative transfer เป็นการถ่ายโยงที่เกิดขึ้นเมื่อประสบการณ์การ ปฏิบัติการสร้างวงจรไฟฟ้าจะช่วยในการเรียนรู้ Theoretical Knowledge ของหน่วยไฟฟ้าหรือความรู้เกี่ยวกับการ Programming ที่อาจช่วยในการเรียนรู้ทฤษฎีทางคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2.2.5 Strategic transfer เป็นการถ่ายโยงที่เกิดขึ้นเมื่อความรู้เกี่ยวกับกระบวนการภายใน (เช่น คนเราเรียนรู้หรือจำได้อย่างไร) นั้น ได้รับมาโดยผ่านการตรวจสอบ (Monitoring) ผ่านกิจกรรมทางปัญญา (mental activities) ระหว่างการเรียนรู้ ทั้งนี้ ความรู้ที่ว่าเราเคยแก้ปัญหาได้อย่างไรในครั้งแรก อาจถ่ายโยงไปสู่การแก้ปัญหาแบบใหม่อื่น ๆ

2.2.6 Conditional transfer เป็นการถ่าย โยงที่เกิดขึ้นเมื่อมีการประยุกต์ความรู้ที่รู้แล้ว ในบริบทหนึ่ง ไปยังบริบทอื่นๆที่อาจเป็นการถ่ายโยงที่เหมาะสม

2.2.7 Theoretical transfer เป็นการถ่าย โยงที่เกิดขึ้นจากการนำความเข้าใจในความสัมพันธ์ระดับลึกของเหตุและผล ในสาขาหนึ่งที่ถ่ายโยงไปทำความเข้าใจในสาขาอื่น ๆ ได้ ยกตัวอย่างเช่น การเกิดประกายไฟและการเกิดฟ้าแลบ เป็นปฏิกิริยาทางเคมีที่เหมือนกัน เป็นต้น

2.2.8 General or Nonspecific transfer เป็นการถ่าย โยงที่เกิดขึ้นเมื่อความรู้ที่มีมาก่อน (ที่ไม่ใช่บริบทความรู้ที่ฝึกฝนเฉพาะบริบท) ถ่ายโยงไปยังสถานการณ์อื่น ๆ แม้ว่าไม่มีสิ่งที่คล้ายกันคงอยู่ระหว่างสถานการณ์เก่าและใหม่ โดยในการถ่าย โยงประเภทนี้มักได้รับการอธิบายภายใต้ มโนคติของ “Learning to learn” และ Warm-up effects”

2.2.9 Literal transfer เป็นการถ่ายโยงที่เกิดขึ้นจากการใช้ความรู้ หรือวิธีการ โดยตรงในสถานการณ์การเรียนรู้ใหม่ เช่นการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องการปฏิบัติในอเมริกานั้น คุณอาจเรียกว่าสงครามมีสาเหตุมาจากการแข่งขันเพื่อควบคุมแหล่งทาง ธรรมชาติต่าง ๆ แล้วเมื่อมาศึกษา สงครามโลกครั้งที่ 1 คุณอาจมองหาการแข่งขันเพื่อควบคุมแหล่งทางธรรมชาติต่าง ๆ เหมือนกับที่เคย ได้รับการ อธิบายไว้เรื่องของสาเหตุการถ่ายโยงประเภทนี้สามารถมองได้เป็นเหมือน Near transfer

2.2.10 Vertical transfer เป็นการถ่ายโยงที่หมายถึงการเรียนรู้ที่มีมาก่อนถูกถ่าย โยงไปยังระดับ (Level) หรือลำดับขั้นตอน (Hierarchy) เดียวกัน หรือการเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนรู้ที่มี มาก่อนการเรียนรู้ทักษะสิ่งที่จำเป็นต้องมีมาก่อนเป็นสิ่งจำเป็น ในการได้มาซึ่ง Vertical transfer ตัวอย่างเช่นการคำนวณค่าร้อยละ ต้องมีความรู้เกี่ยวกับการหารและการคูณมาก่อนเป็นต้น

2.2.11 Lateral transfer เป็นการถ่ายโยงที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ที่มีมาก่อนถูกถ่าย โยงไปยังการเรียนรู้ในแนวระนาบเดียวกันเช่นการถ่ายโยงการเล่น Roller Skating ไปยัง Roller ice Skating เป็นต้น

2.2.12 Reverse Transfer บางครั้งเรียกว่า Backward transfer เกิดขึ้นเมื่อความรู้เดิม ที่คงอยู่นั้น ได้รับการปรับและทบทวนในความหมายที่คล้ายคลึงกันของมัน ไปยังข้อมูลใหม่ การถ่ายโยง ประเภทนี้ จะเป็นไปได้ในทางตรงข้ามกับทิศทางของความ หมายถึงธรรมชาติของกระบวนการถ่าย โยง อธิบายได้ว่าเป็นการถ่ายโยงอย่างหนึ่งไปสู่อีกอย่างหนึ่งที่ไม่เหมือนกัน เป็นการฝืนธรรมชาติของการ ถ่ายโยงที่อาจเกิดขึ้นได้

2.2.13 Proportional transfer เป็นการถ่ายโยงที่เป็นนามธรรมกว่าแบบอื่น เช่น การ จำเสียงที่ไพเราะจากการบรรเลงเสียงคู่แปด (Different Octave) ได้

2.2.14 Relational transfer เป็นการถ่ายโยงที่สามารถแสดงสรุปให้เห็นได้โดยการ

2.2.15 เปรียบเทียบเชิงคณิตศาสตร์ สำหรับในทางชีววิทยาแล้ว โครงสร้างประเภท นี้เรียกว่า Homology ที่เป็นการตอบสนองในรูปแบบของการปรากฏขึ้นภายนอกระหว่างสองตระกูล ดังที่ปีกของนกและขนของปลา แม้ว่ากลไกเชิงเหตุผลที่ซ่อนอยู่เบื้องล่างนั้นจะแตกต่างกันก็ตาม ทั้ง สองสิ่งก็มีลักษณะร่วมกันอยู่ด้วยลักษณะ โครงสร้างที่เหมือนกัน แต่ไม่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุซ่อน อยู่ การถ่ายโยงความสัมพันธ์พบเห็น ได้จากโครงสร้างที่เหมือนกันระหว่างสองสิ่ง

เพอกินส์ และ ซาโลมอน (Perkins and Salomon, 1992) ได้จำแนกรายละเอียดของชนิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ และได้อธิบายความแตกต่าง ของการถ่ายโอนการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ชนิด (Type)	ลักษณะ (Characteristics)
Near	การถ่ายโอนสถานการณ์เดิม ไปยังสถานการณ์ใหม่ที่มีส่วนคล้ายกันมาก
Far	การถ่ายโอนสถานการณ์เดิม ไปยังสถานการณ์ใหม่ที่มีส่วนคล้ายกันน้อยมาก หรือไม่เหมือนกันเลย
Positive	บริบทของการเรียนรู้ในอดีต เมื่ออยู่ในสภาพที่แตกต่างไปจากเดิมจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น หรือง่ายขึ้น
Negative	บริบทการเรียนรู้ในอดีต เมื่ออยู่ในสภาพที่แตกต่างไปจากเดิมจะทำให้เกิดการเรียนรู้ช้าลง ขึ้น
Vertical	ความรู้ หรือหลักการเดิมที่มีอยู่ มีความสำคัญต่อการได้มาซึ่งความรู้ใหม่ (Accom คล้าย ๆ กัน)
Horizontal	ความรู้ หรือ หลักการเดิมที่มีอยู่ มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้หัวข้อใหม่ (Assim..)
Literal	ความรู้ที่มีอยู่จะถ่ายโอนไปยังภารกิจใหม่ได้
Figural	เป็นการใช้บางลักษณะของความรู้กว้าง ๆ (General Knowledge) เพื่อที่จะคิด หรือ เรียนรู้เกี่ยวกับปัญหา
Low Road	เป็นการถ่ายโอนทักษะที่มีความชัดเจน (Well-Established) โดยอัตโนมัติ
High Road	เป็นการถ่ายโอนสิ่งที่เป็นนามธรรมด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งที่ต้องมีการเชื่อมโยงกันระหว่างบริบท
High Road/Forward Reaching	เป็นการถ่ายโอนในสถานการณ์ที่มีความเป็นนามธรรมจากการเรียนรู้ในบริบทหนึ่ง ไปยังบริบทใหม่
High Road/Backward Reaching	เป็นการถ่ายโอนความรู้ที่เคยเรียนแล้วในบริบทที่มีลักษณะนามธรรมไปยังสถานการณ์ใหม่ หรือทักษะใหม่

นอกจากการถ่ายโอนจะนำมาประยุกต์ใช้ในการถ่ายโอนการเรียนรู้แล้ว ยังนำมาประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมด้วย ดังนี้

Jeroen J.G.van Merriënboer (1997) กล่าวถึง งานวิจัยที่มีขอบข่ายเกี่ยวกับการถ่ายโอนการฝึกอบรม (Transfer of Training) ที่เป็นที่ยอมรับในการศึกษาวิจัย ในปัจจุบัน 2 ประเด็น คือ

1. วิธีการสอนที่มีความเชื่อมโยงกัน (Associationist Approach) เป็นทฤษฎีวิชาคุณมูลที่เหมือนกัน (Theory of Identical Elements) ของธอร์นไดค์ (Thorndike) และ วูดเวิร์ด (Woodworth) ที่กล่าวถึง การถ่ายโยงในการกิจหนึ่ง ไปยังการกิจอื่น ๆ เมื่อการกิจทั้งสองมีส่วนร่วมกัน (Share)

2. วิธีการสอนของกลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt Approach) เป็นการถ่ายโยงการฝึกอบรมโดยอาศัยพื้นฐานทางทฤษฎีเกี่ยวกับ การรับรู้ทางจิตใจที่เป็นกระบวนการทางปัญญา (Mental Conceptions of Intellectual Processes) ของ Mandler & Mandler (1964) ที่ว่า เป็นการถ่ายโยงการกิจหนึ่ง ไปยังอีกการกิจ

หลักการสอนเพื่อให้เกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้

โทมัส รูธ และคนอื่น (Thomas, Ruth; and Other, 1992) ได้เสนอ 4 หลักการ ดังนี้

1. ให้มีความสำคัญกับหลักสูตรสอนในสิ่งที่มีอยู่ในบริบท และเป็นปัญหาที่มีความหมายต่อผู้เรียนและโลกภายนอก ขอบข่ายความรู้ที่จะสอนต้องเกี่ยวข้องกับสถานการณ์และปัญหาของความเป็นจริงในโลก

2. สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้แม่นยำ เพื่อที่จะถ่ายโยงไปยังสถานการณ์อื่นได้สถานการณ์ต้องมีความเป็นไปได้ น่าเชื่อถือหลากหลายมิติและเป็นกระบวนการภายใน (Mental Process)

3. สะท้อนถึงความซับซ้อนของความรู้ ในโปรแกรมการเรียนรู้ บริบทต่าง ๆ สถานการณ์การเรียนรู้ และปัญหาที่หลากหลาย

4. จำลองและท้าทายผู้เรียนเพื่อให้เกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ และสนับสนุนให้มีความพยายาม

Robert J. Sternberg and Wendy M. Williams (2002) ได้เสนอหลักการสำหรับครูที่จะช่วยเหลือผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการถ่ายโยงการเรียนรู้ ตลอดจนวิธีการที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนถ่ายโยงความรู้ และการฝึกอบรม ดังนี้

1. ต้องเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningfulness) สิ่งสำคัญก็คือการสอนในสิ่งที่เป็นความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้มากที่สุด นักเรียนจะต้องเรียนรู้ถึงแก่นความรู้ (Concept) ที่จะถ่ายโยง กล่าวคือถ้าพวกเขาเรียนรู้แก่นสำคัญ (Key) เขาก็จะประสบความสำเร็จในการถ่ายโยงความรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

2. เข้ารหัสรายละเอียด (Encoding Specific) จะเกี่ยวกับการเรียกข้อมูลสารสนเทศ ขึ้นมาใช้ ซึ่งครูสามารถช่วยเหลือได้ ยกตัวอย่าง นักเรียนจะถ่ายโยงการเรียนรู้ในเงื่อนไขที่คล้ายๆ กัน ครูจะมีส่วนช่วยเหลือให้ผู้เรียนเข้ารหัสในรายละเอียดได้ ด้วยการใช้นักเรียน และเสนอแนะความคิด

ให้ความเห็นในบริบททั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ การเรียนรู้ที่อยู่ในบริบทจะทำให้นักเรียนเรียกสารสนเทศขึ้นมาใช้ได้มีโอกาสต่อไป

3. การจัดระเบียบ (Organization) การที่ผู้เรียนจะถ่ายโยงการเรียนรู้ จากสถานการณ์หนึ่งไปยังสถานการณ์หนึ่งนั้น ผู้เรียนจะต้องมีวิธีการจัดระเบียบ (Organization) การเรียนรู้ การช่วยเหลือผู้เรียน ครูจะต้องมีการนำเสนอขอเป็นเรื่องราว (Coherent) กรอบมีความชัดเจน ครูจะต้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดความกระจ่าง ทำความความเข้าใจได้ถึงแก่น (Concepts) ความรู้ในแต่ละเรื่องที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ สิ่งสำคัญก็คือวิธีการช่วยเหลือผู้เรียนรู้ ถึงแก่นความรู้ ครูจะต้องทำให้เขาเห็นความเชื่อมโยงระหว่างความรู้ใหม่กับความรู้ที่มีอยู่เดิม กระตุ้นแนะนำไปให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกันได้

4. การแยกแยะ (Discrimination) นักเรียนจำเป็นต้องมีความรู้เดิม เพื่อที่เขาจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับความรู้ใหม่ ครูจะต้องช่วยเหลือให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแยก (Discrimination)

บทบาทหน้าที่ครูผู้สอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้ง 3 ขั้นตอน มีความสำคัญอย่างยิ่ง ครูผู้สอนและผู้เรียนต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการเรียนของตน จากที่เคยเป็น ผู้สอนแบบถ่ายทอดความรู้ มาเป็นผู้คิดผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ จากที่เคยเป็นผู้เรียนแบบรับความรู้อย่างสงบเงียบ เรียบร้อย กลายมา เป็นผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้ความคิดความสามารถ ทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคมในการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งผู้เรียนจำนวนมากที่เคยชินอยู่กับพฤติกรรมเดิม ๆ อาจจะไม่ชอบหรือไม่พอใจในระยะแรก ๆ เพราะไม่ได้เรียนแบบนั่งฟังอย่างสบาย ๆ ไม่ต้องรับผิดชอบอะไร การที่ต้องมาลงมือทำอะไรต่าง ๆ มากมาย และยังต้องใช้ความคิดอย่างหนัก อาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเครียดความกังวลและยังต้องใช้ความคิดอย่างหนัก อาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเครียด ความกังวลและหลาย ๆ ครั้งเกิดความสับสนในความคิดของตน นอกจากนั้นจากการที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สิ่งแวดล้อมและแหล่งความรู้ที่หลากหลายขึ้น การปฏิสัมพันธ์ก็อาจก่อให้เกิดปัญหาหรือความกังวลใจขึ้นมาได้ อีกทั้งการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ยังต้องอาศัยทักษะกระบวนการต่าง ๆ จำนวนมาก กล่าวได้ว่า บทบาทและหน้าที่ของครูผู้สอนจึงต้องปรับเปลี่ยนไปดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 : 6) ได้กล่าวถึง บทบาทที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญกล่าวว่า

1. บทบาทครู ครูเป็นผู้จัดการให้เกิดการเรียนรู้
2. หน้าที่ครู ครูพูดเป็นส่วนน้อยนักเรียนพูดเป็นส่วนมาก ครูเตรียมกิจกรรม และคำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนพูดและทำกิจกรรม ครูสอนสิ่งที่ครูรู้หรือไม่รู้ก็ได้

3. จุดมุ่งหมาย เน้นให้นักเรียนคิดทำและแสดงออกเพื่อแก้ปัญหาสร้างสรรค์มุ่งการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นส่วนใหญ่

4. การวัดผล วัดผลหลายด้าน อาทิผลงานชิ้นสุดท้าย กระบวนการคิด กระบวนการทำงาน ความรับผิดชอบ เป็นต้น

บทบาทของครูที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังกล่าวนี้อาจสอดคล้องกับหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษาเขตศึกษา 9 (2539 : 26) กล่าวว่าครูจำเป็นต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนที่ยืนอยู่หน้าชั้นเรียนตลอดพร้อมกับ “มือซ้ายถือหนังสือ มือขวาถือชอล์ก ถ้าไม่เขียนตามคำบอกก็ลอกตามกระดานแล้วเปลี่ยนมาเป็นผู้มีบทบาทดังนี้

1. ผู้จัดการ (Manager) เป็นผู้กำหนดบทบาทให้นักเรียนทุกคน มีส่วนร่วม เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งกลุ่มหรือจับคู่ เป็นผู้มอบหมายงานหน้าที่หรือความรับผิดชอบแก่นักเรียนทุกคน จัดการให้ทุกคนได้ทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจของตน

2. ผู้ร่วมกิจกรรม (An Active Participant) เข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มจริง ๆ พร้อมทั้งให้ความคิดและความเห็นหรือเชื่อมโยงประสบการณ์ส่วนตัวของนักเรียนขณะทำกิจกรรม

3. ผู้ช่วยเหลือและแหล่งวิทยาการ (Helper and Resource) คอยให้คำตอบเมื่อนักเรียนต้องการความช่วยเหลือทางวิชาการ ตัวอย่างเช่น คำศัพท์หรือไวยากรณ์ การให้ข้อมูลหรือความรู้ ขณะที่นักเรียนต้องการนั้น จะช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

4. ผู้สนับสนุนผู้เสริมแรง (Supporter and Encourager) ช่วยสนับสนุนด้านสื่ออุปกรณ์หรือให้คำแนะนำที่กระตุ้นให้นักเรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมหรือฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง

5. ผู้ติดตามตรวจสอบ (Monitor) คอยตรวจสอบงานที่นักเรียนผลิตขึ้นมาก่อนที่จะส่งต่อไปให้นักเรียนคนอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความถูกต้องของคำศัพท์ ไวยากรณ์ การแก้คำผิด อาจจะทำได้ทั้งก่อนกิจกรรม หรือบางกิจกรรมอาจแก้ทีหลังแต่ไม่ว่าจะกิจกรรมใดก็ตามจุดประสงค์หลักของการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ คือการให้ช่องว่างระหว่างครูกับนักเรียนแคบลง เพราะการเรียนการสอนเกิดขึ้นทั้งสองด้าน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้สอนควรนำตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปใช้เพื่อให้เกิดพฤติกรรม ดังที่ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540: 3-4) ได้วิเคราะห์ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งบูรณาการมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ 5 ทฤษฎี ประกอบด้วย ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย และการฝึกฝน ภาย วาจา ใจ โดยแยกตามพฤติกรรมที่เกิดขึ้นก่อน ระหว่างและหลังการเรียนการสอนไว้ดังนี้

ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของนักเรียน

1. นักเรียนมีประสบการณ์ตรง
2. นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตน
3. ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
4. นักเรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์ จินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล
2. นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบแก้ปัญหาทั้งด้วยตนเอง และร่วมด้วยช่วยกัน
6. นักเรียนได้ฝึกค้นคว้ารวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
7. นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข
8. นักเรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและความรับผิดชอบในการทำงาน
9. นักเรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้การสอนของครู

1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
2. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้
3. ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง
4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ ให้นักเรียนได้แสดงออก และคิดอย่างสร้างสรรค์
5. ครูส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิดฝึกทำ และฝึกให้ปรับปรุงตนเอง
6. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มพร้อมทั้งสังเกตส่วนดี และปรับปรุงส่วนด้อยของนักเรียน
7. ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้
8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง
9. ครูฝึกฝนกริยามารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
10. ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

จากบทบาทหน้าที่ครูผู้สอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทของครูที่จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะเป็นนักออกแบบและผู้อำนวยการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน ครูจำเป็นต้องทำงานหนักในช่วงก่อนสอน คือ เตรียมการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูต้องใช้ความสามารถ และความพยายามอย่างมาก ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถช่วยผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข มีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง การเตรียมข้อมูล ติดต่อแหล่งเรียนรู้ การจัดหาจัดทำวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อเตรียมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงให้เพียงพอเพื่อทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญในขั้นเตรียมการในขณะที่ผู้เรียนกำลังดำเนินกิจกรรมครูต้องให้ผู้เรียนมีบทบาทมากกว่าครูผู้สอนครูควรสอนให้น้อยแต่มุ่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็นหลัก ผู้เรียนได้เรียนด้วยความสนุกแต่ได้สาระครูต้องใช้สื่อการสอนแบบใหม่หลากหลายหรือรูปแบบวิธีการสอนต่างๆ เพื่อให้ความรู้ ความบันเทิง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้นทำกิจกรรมการเรียนรู้โดยไม่เบื่อหน่าย นอกจากนี้ยังต้องคอยสังเกตการณ์ต่าง ๆ ดำเนินไปตามความคาดหมายไว้หรือไม่ ต้องวัดและประเมินไปด้วย

3. ประสิทธิภาพของสื่อ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2548: 7-28) ได้กล่าวว่าการหาประสิทธิภาพสื่อมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 การทดสอบแบบหนึ่งต่อหนึ่ง เป็นการนำสื่อที่สร้างเสร็จแล้วมาทดลองใช้กับกลุ่มผู้เรียนจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบการสื่อความหมาย ด้วยการสัมภาษณ์จากการเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น การสังเกตปฏิกิริยา เพื่อตรวจสอบด้านกายภาพของสื่อ เช่น การเรียงลำดับของเนื้อหา ภาษา ภาพประกอบ กิจกรรม เพื่อจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขสื่อ

3.2 การทดสอบแบบกลุ่มย่อย เป็นการนำสื่อที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้เรียนประมาณ 6-10 คน เพื่อตรวจสอบความต่อเนื่อง และศึกษาสภาพปัญหา ด้วยการสัมภาษณ์ การสังเกต ก่อนพิจารณานำข้อมูลที่ได้มาทำการปรับปรุงแก้ไขสื่อให้มีคุณภาพตามที่ต้องการ

3.3 การทดสอบภาคสนาม เป็นการนำสื่อไปทดลองใช้กับผู้เรียนจำนวน 1 ห้องเรียน หรือหลายห้องเรียน เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพสื่อทั้งกระบวนการในภาพรวมกับสถานการณ์จริง

การตรวจสอบประสิทธิภาพของสื่อ เป็นการหาประสิทธิภาพของสื่อจากกระบวนการ โดยกำหนดให้คะแนนพฤติกรรมระหว่างการทดลองเป็น E1 กำหนดให้ผลสัมฤทธิ์หรือคะแนนขั้นสุดท้ายเป็น E2 มีเกณฑ์การหาประสิทธิภาพสื่อ E1/E2 ที่นิยมใช้ เท่ากับ 80/80 โดยเกณฑ์ดังกล่าวไม่มีกฎข้อบังคับ

4. คุณธรรม 9 ประการ

4.1 ขยัน คือ ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานต่อเนื่องสม่ำเสมอ อดทน ความขยันต้องปฏิบัติควบคู่กับการใช้สติปัญญาแก้ปัญหาจนเกิดผลสำเร็จ ผู้ที่มีขยัน คือผู้ที่ตั้งใจทำงานอย่างจริงจัง ต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควรเป็นคนสู้งาน มีความพยายามไม่ทอดทิ้ง กล้าเผชิญอุปสรรค รักงานที่ทำตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

4.2 ประหยัด คือ การรู้จักเก็บออมถนอมใช้จ่ายทรัพย์สิน สิ่งของแต่พอควรพอประมาณ ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าไม่ฟุ่มเฟือยฟุ้งเฟ้อ ผู้ที่มีความประหยัด คือผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่าไม่ฟุ่มเฟือยฟุ้งเฟ้อ รู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ

4.3 ซื่อสัตย์ คือ ประพฤติตรงไม่เอินเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจ ปลอดจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ ผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อเวลา ต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจปลอดจากความรู้สึกลำเอียง หรืออคติ ไม่ใช้เล่ห์กล คดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อมรับรู้ว่าหน้าที่ของตนเองปฏิบัติอย่างเต็มที่และถูกต้อง

4.4 มีวินัย คือ การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติซึ่งมีทั้งวินัยในตนเอง และ วินัยต่อสังคม ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามในขอบเขต กฎ ระเบียบของสถานศึกษาสถาบันองค์กร สังคมและประเทศ โดยที่ตนยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มที่และตั้งใจ

4.5 สุขภาพ คือ เรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิจกรรมยามที่ว่าง มีสัมมาคารวะ ผู้ที่มีความสุขภาพคือผู้ที่อ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ ไม่ก้าวร้าวรุนแรงหรือวางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งโดยวาจา และท่าทางแต่ในเวลาเดียวกันยังคงมีความมั่นใจในตนเองเป็นผู้มีมารยาทดีงามวางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

4.6 สะอาด คือ ปราศจากความมัวหมองทั้งกาย ใจและสภาพแวดล้อมมีความโปร่งใสเป็นที่เจริญตาทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น ผู้ที่มีความสะอาด คือผู้ที่รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะฝึกฝนจิตใจไม่ให้มัวหมองมีความแจ่มใสอยู่เสมอ

4.7 สามัคคี คือ ความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกันร่วมใจกัน ปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ เกิดงานการอย่างสร้างสรรค์ ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอาใจเอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผลยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิดความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติความกลมเกลียวกัน ในลักษณะเช่นนี้ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ความสามานฉันท์ ผู้ที่มีความสามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การทำงานสำเร็จลุล่วง

สามารถแก้ปัญหาและขัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้มีเหตุมีผล ขอมรับความแตกต่าง ความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมความคิดและความเชื่อพร้อมที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ

4.8 มีน้ำใจ คือ ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตนเอง แต่เห็นอกเห็นใจเห็นในคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น ผู้ที่มีน้ำใจ คือผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เห็นอก เห็นใจ และเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์และผู้ที่มีความเดือดร้อน มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายและสติปัญญาลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

4.9 ความกตัญญู คือ ความรู้คุณ หมายถึงความเป็นผู้มีใจกระจ่าง มีสติ มีปัญญาบริบูรณ์ รู้อุปการคุณ ที่ผู้อื่นกระทำแล้วแก่ตน ผู้ใดก็ตามที่ทำคุณแก่ตนแล้ว ไม่ว่าจะมากก็ตาม น้อยก็ตาม เช่น เลี้ยงดูสั่งสอน ให้ที่พัก ให้งานทำ เป็นต้น ย่อมระลึกถึงความซาบซึ้งอยู่เสมอ ไม่ลืมอุปการคุณนั้นเลย ผู้ที่มีความกตัญญู คือ คนที่รู้คุณและรักที่จะประกาศคุณ ซึ่งเคยได้รับมาจากผู้อื่น อีกอย่างหนึ่งก็คือ คนที่มีความกตัญญูต่อกตเวที เป็นคน โขคิดตั้งแต่เริ่มต้น ตรงที่เกิดมาก็ได้เจอคนดี คนมีน้ำใจ และเมื่อได้รับความมีน้ำใจมาแล้ว เขาก็รู้คุณค่าของความมีน้ำใจนั้นด้วย

5. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษา ที่เน้นความสำคัญของ ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเอง และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังที่ระบุไว้ในหมวด 4 ดังนี้

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาทั้งสามรูปแบบในหมวด 3 ต้องเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ ในเรื่องสาระความรู้ ใ้บูรณาการความรู้และทักษะด้านต่างๆ ให้เหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษา ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ด้านภาษา โดยเฉพาะการใช้ภาษาไทย ด้านคณิตศาสตร์ ด้านการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งให้ฝึกทักษะ

กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุล และปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา นอกจากนี้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ยังต้อง ส่งเสริมให้ผู้สอน จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ การประเมินผล ผู้เรียน ให้สถานศึกษาพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ส่วนการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ ให้ใช้วิธีการที่ หลากหลายและนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ประกอบด้วย หลักสูตรการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ต้องมีความหลากหลาย โดยส่วนกลางจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นความเป็น ไทยและความเป็นพลเมืองดี การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อและให้ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญา ท้องถิ่นและคุณลักษณะของสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนสังคมและประเทศชาติ สำหรับหลักสูตร การศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มเรื่องการพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนา องค์ความรู้และสังคมศึกษา

สภาการศึกษาพิจารณากำหนดกรอบมาตรฐานการศึกษาของชาติ จากข้อมูลสารสนเทศต่อ ไปนี้ คือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เกี่ยวกับนโยบายด้านการศึกษา ตามสารบัญญัติในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 หมวด 5 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 วิสัยทัศน์/ทิศทางการพัฒนาการศึกษาของไทย คุณลักษณะของคนไทย ที่พึงประสงค์ สภาพแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก ความคิดเห็นของนัก วิชาการและประชาชน และมาตรฐานการศึกษาของชาติของประเทศต่างๆ เพื่อนำมาต่อยอดและประยุกต์ ให้เหมาะสมกับบริบทของไทย

มาตรฐานการศึกษาของชาติประกอบด้วยสาระสำคัญ 4 ประเด็น

1. อุดมการณ์หลักการในการจัดการศึกษาของชาติ
2. คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก
3. การจัดการศึกษา
4. แนวนำสู่การปฏิบัติ

แนวการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

เนื่องจากมาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นเรื่องใหม่ที่ใช้เป็นครั้งแรก สภาการศึกษาจึงวางแนวทางการใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติดังนี้

1. มาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับนี้ กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์การศึกษาในระดับมหภาค ช่วงระยะเวลา 5 ปีซึ่งสอดคล้องตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2548-2553
2. สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีความประสงค์ให้ส่วนราชการทุกกระทรวง กรม สำนัก สถานศึกษาและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้ใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีความประสงค์ให้ผู้เรียนทุกกลุ่มทุกระดับ ได้ใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติ เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบว่าตนได้รับการศึกษาเต็มตามสิทธิของตน
3. มาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับนี้ เป็นมาตรฐานหลักโดยไม่มีกำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ จึงมีความยืดหยุ่นเพียงพอที่หน่วยปฏิบัติแต่ละหน่วยสามารถกำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่มีลักษณะเฉพาะสอดคล้องกับสภาพความพร้อม และช่วงเวลาได้

มาตรฐานที่ 1 อุดมการณ์ หลักการในการจัดการศึกษาของชาติ การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อทุกคนและทุกคนเพื่อการศึกษา

การศึกษาตลอดชีวิต เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและสังคมที่บูรณาการอย่างสมดุลระหว่าง ปัญญา ธรรม คุณธรรมและวัฒนธรรม เพื่อคนไทยทุกคน โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่มีคุณค่าเต็มตามศักยภาพ ตรงตามความต้องการ แต่ต้นทุนต่ำ รัฐสนับสนุนการจัดการศึกษามุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในวัยเรียน และพัฒนาทรัพยากรบุคคลวัยทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่าการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ให้สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติจริง

ตัวบ่งชี้

1. อุดมการณ์

ทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการจัดและรับการศึกษาเข้าใจและถือปฏิบัติตามแนวการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนามนุษย์และสังคม

2. การศึกษาเต็มตามสิทธิอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ที่รัฐจัดให้อย่างทั่วถึง คนไทยส่วนใหญ่รู้ใช้สิทธิและได้รับสิทธิในการศึกษาทุกรูปแบบอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

3. หลักการจัดการศึกษาในภาพรวม

การจัดการศึกษาทุกระบบ (การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย) มีคุณภาพเทียบเท่ามาตรฐานสากลและสัมพันธ์เชื่อมโยงถึงกัน ขอบข่ายและปริมาณความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน องค์กร และชุมชน เพิ่มมากขึ้นทุกปี ทั้งในด้านการจัดการกำกับสนับสนุนและการตรวจสอบผลการจัดการศึกษา และผลการจัดอันดับคุณภาพระบบการศึกษาของไทย ไม่ด้อยกว่าประเทศที่มีงบประมาณทางการศึกษาใกล้เคียงกันและอยู่ในภูมิภาคเดียวกัน

มาตรฐานที่ 2 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลกคนไทย เป็นคนเก่งคนดี และมีความสุข

เป้าหมายของการจัดการศึกษา อยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น "คนเก่ง คนดี และมีความสุข" โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัยเต็มตามศักยภาพและตรงตามความต้องการทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ปัญญา ความรู้และทักษะ คุณธรรมและจิตสำนึกที่พึงประสงค์

คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยเบญจคุณ หรือ คุณ 5 ประการ

1. คุณลักษณะ มีรูปลักษณะ (สุขภาพ บุคลิกภาพ) กิจลักษณะ (พฤติกรรม ทักษะความสามารถ) ดี
2. คุณค่า มีประสบการณ์จากการเรียนรู้ สัมพันธ์เชื่อมโยงกับการพัฒนาชีวิต
3. คุณประโยชน์ มีชีวิตที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม ร่วมสร้างและให้สิ่งดีแก่สังคม
4. คุณภาพ มีชีวิตร่มเย็นเป็นสุข พออยู่พอกิน เป็นสมาชิกครอบครัว พลเมืองและพลโลกที่ดี
5. ธรรมมีความดี เข้าถึงความงามและความจริงดำเนินชีวิต โดยกายสุจริตวาจสุจริตและมโนสุจริต

สุจริต

เบญจคุณ อันเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยดังกล่าว จักเกิดขึ้นได้ด้วยการจัดการเรียนรู้ของครูและวิถีการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตาม “พรพระราชทาน 3 ประการ คือ ของงมีความเพียรที่บริสุทธิ์ ปัญญาที่เฉียบแหลม กำลังกายที่สมบูรณ์” (จากการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อตอบคำถามว่า “เราจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้อะไร” จากข้อมูลหลายแหล่งและการบูรณาการตามแนวพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องพระมหาชนก (สุนน อมรวิวัฒน์, 2546) ดังนี้

1. ความเพียรที่บริสุทธิ์ (Pure Perseverance) ประกอบด้วย

1.1 ความสามารถ (Performance and Skills) เป็นผู้รัก ใส่ใจในหน้าที่การงาน มีทักษะทางภาษา ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงาน ทักษะทางสังคม ทักษะชีวิต ทักษะการคิดคำนวณ ทักษะการค้นคว้าทดลองพิสูจน์เหตุผล ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการจัดการ

1.2 คุณธรรมและจิตสำนึก (Morality and Conscience) มีคุณธรรมในการกระทำ ด้านความละเอียดรอบคอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูรู้คุณ ความไม่เห็นแก่ตัว ความปรารถนาดีเอื้อเฟื้อต่อกัน ความจริงใจ และความขยันหมั่นเพียร และมีจิตสำนึกในการกระทำ ด้านจิตสำนึกความรับผิดชอบ จิตสำนึกในคุณค่าของตนและผู้อื่น จิตสำนึกความเป็นไทย จิตสำนึกประชาธิปไตย

2. ปัญญาที่เทียบแหลม ประกอบด้วย

2.1 ความฉลาดรู้ (Knowledge and Wisdom) เป็นผู้รู้จริง รู้ครบถ้วน รู้เหตุผล รู้เท่าทัน รู้เชื่อมโยงความเป็นไทยกับสากล รู้จักตนเอง รู้จักสังคมและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม รู้วิธีทำมาหากิน และสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิต

2.2 สติปัญญาและความคิด (Intelligence and Thinking) จิตและสมองมีการทำงานเกิดการรับรู้ จดจำ และการคิดอย่างถูกต้องแยกแยะ สามารถคิดวิเคราะห์ห้วงวิจักษ์ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์ คิดต่อเนื่องเชื่อมโยง คิดสุจริต คิดมีเหตุผล คิดเป็นระบบ คิดเร็ว คิดคล่อง คิดละเอียด คิดมีจินตนาการ สามารถแสดงความคิดเห็นเพื่อสื่อสารแก่ผู้อื่นได้

3. กำลังกายที่สมบูรณ์ (Completely Physical Health) ประกอบด้วย

3.1 มีสุขภาพกายและจิต (Physical, Mental and Spiritual Health) รวมทั้งสุขภาพะ (Well Being) ทางกายและจิต มีร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรค มีภูมิคุ้มกัน ภาวะโภชนาการดี บริหารกายเล่นกีฬา ทำทางคล่องแคล่วว่องไว และมีสภาพจิตใจที่แจ่มใส ไม่เครียด มีสุขภาพจิตดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีสุนทรียภาพ มีทักษะทางดนตรี ศิลปะ และใช้เวลาว่างอย่างเกิดประโยชน์

ตัวบ่งชี้

1. กำลังกายกำลังใจที่สมบูรณ์

คนไทยส่วนใหญ่มีสุขภาพกายและจิตที่ดี มีพัฒนาการด้านร่างกาย สมองและสติปัญญา และด้านจิตใจ เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์การพัฒนาในแต่ละช่วงวัย

2. ความรู้และทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิตและการพัฒนาสังคม

คนไทยส่วนใหญ่ได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตนเอง คนไทยส่วนใหญ่มีงานทำและนำความรู้ไปใช้ในการสร้างงานและสร้างประโยชน์ให้สังคมชุมชนหรือสังคมส่วนใหญ่

มีการใช้หรือสร้างภูมิปัญญาที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

3. ทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว

คนไทยส่วนใหญ่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ รู้ทันโลก และปรับตัวได้

4. ทักษะทางสังคม

คนไทยส่วนใหญ่มีทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

5. คุณธรรมและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

คนไทยส่วนใหญ่ดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วาจสุจริต และมโนสุจริต

มาตรฐานที่ 3 การจัดการศึกษา

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน และการบริหารที่เน้นสถานศึกษาเป็นสำคัญ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ผู้เรียนเห็นแบบอย่างที่ดี ได้ฝึกการคิด และได้เรียนจากประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย ได้เรียนตรงตามความสนใจ และมีความสุขในการเรียน ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูเตรียมการสอนและสื่อที่ผสมผสานความรู้สากลกับภูมิปัญญาไทย ครูจัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และการพัฒนาความคิดผู้เรียนเป็นระบบที่สร้างสรรค์) ความสำเร็จของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ขึ้นอยู่กับ ปัจจัยด้านบุคคล และปัจจัยด้านการบริหาร ดังต่อไปนี้

3.1 ปัจจัยด้านบุคคล ผู้เรียนได้รับการเตรียมให้มีความพร้อมที่จะเรียน ครูเป็นปวงชนนิยบุคคล และเป็นกัลยาณมิตร อุทิศตนเพื่อพัฒนาผู้เรียนและสังคม ผู้บริหารเป็นผู้นำที่เชี่ยวชาญ ผู้จัดการที่ถ่อมตนและปวงชนนิยบุคคล ผู้ปกครองและสมาชิกชุมชนมีสำนึก ใส่ใจ และเต็มใจให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมตรวจสอบในการพัฒนาผู้เรียน และการจัดการศึกษา

3.2 ปัจจัยด้านการบริหาร การบริหารจัดการทั้งในระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีเอกภาพด้านนโยบาย แต่หลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจลงสู่ระดับสถานศึกษา โดยใช้หลักการบริหารจัดการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หลักธรรมาภิบาล โปร่งใส เป็นธรรม (Good Governance) ซึ่งมีหลักการที่สำคัญ 7 ประการ คือ หลักประสิทธิภาพ หลักความคุ้มค่า หลักประสิทธิผล หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ หลักคุณภาพ หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และหลักนิติรัฐ นิติธรรม

ความสำเร็จของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน และการบริหารที่เน้นสถานศึกษาเป็นสำคัญ อยู่ที่ผลการดำเนินงานระดับชาติ รัฐดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อ

การจัดการศึกษา การเพิ่มช่องทางและโอกาสการเรียนรู้ด้วยตนเอง แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบทั้ง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยสนับสนุนทั้งด้านวิชาการ และด้านงบประมาณ อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม กำกับติดตามให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ระดับกระทรวงและเขตพื้นที่การศึกษา มีการติดตามกำกับ สนับสนุน ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งการศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบ มีแผน พัฒนาหน่วยงาน มีจำนวนผู้เรียนเข้าเรียนครบตามเกณฑ์ มีอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ตามเกณฑ์ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี บรรยากาศร่มรื่น มีสภาพเป็นองค์กรการเรียนรู้ที่ปลอดภัย มีความ ก้าวหน้าล้ำสมัยและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และระดับสถานศึกษา มีหลักสูตรแบบบูรณาการที่ สอดคล้องกับท้องถิ่น มีการบริหารวิชาการที่สนับสนุนให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีการ ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงโดยผู้เรียน มีระบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี การสื่อสารและสารสนเทศ มีระบบการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา มีระบบบริหารการเงิน งบประมาณที่โปร่งใสตรวจสอบได้ และมีระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. ผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้เรียนทุกกลุ่ม สำนึกคุณค่าการเรียนรู้ สนใจใฝ่เรียนรู้ มีความสุขในการเรียนรู้ และได้ เรียนรู้ตรงตามความต้องการของตนเองและชุมชน อย่างเต็มตามศักยภาพครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่มีคุณธรรมมีความพึงพอใจในการทำงานและผูกพัน กับงานมีอัตราการออกจากงานและอัตราความผิดพลาดทางวินัยลดลง และหน่วยงานที่ให้บริการ ทางการศึกษามีคุณภาพติดอันดับคุณภาพตามเกณฑ์ระดับนานาชาติ มีสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่และความปลอดภัยตามเกณฑ์ มีการพัฒนาสื่อและการให้บริการเทคโนโลยี สื่อสารสารสนเทศทุกรูปแบบเพิ่มขึ้น ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของคนไทยทุกคน

2. ผลการบริหารที่สถานศึกษาเป็นสำคัญ

ผู้เรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และสมาชิกชุมชนส่วนใหญ่มีความเต็มใจ ตั้งใจ มีส่วน ร่วมปฏิบัติหน้าที่ของตนส่งผลให้ผู้รับบริการ/ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มมีความพึงพอใจต่อการ จัดบริการการศึกษาชุมชนซึ่งเป็นที่ตั้งของหน่วยงานที่ให้บริการการศึกษา ส่วนใหญ่ เป็น สังคมแห่งการเรียนรู้มีความปลอดภัยลดความขัดแย้งมีสันติสุข และมีการพัฒนาก้าวหน้า อย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มในการรวมตัวจัดตั้งองค์กรอิสระ เพื่อสร้างเกณฑ์มาตรฐาน เฉพาะกลุ่ม และติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษา และหน่วยงานตลอดจนการสั่งสม องค์ความรู้ที่หลากหลาย

มาตรฐานที่ 4 แนวนำสู่การปฏิบัติ

การสร้างวิธีการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ให้เข้มแข็ง และการใช้มาตรฐานการศึกษา

เพื่อให้การพัฒนาการศึกษามบรรลุผลตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ควรต้องมีแนวนำสู่การปฏิบัติ 3 ประการ ดังนี้

4.1 การสร้างวิธีการเรียนรู้ของคนไทยให้เข้มแข็งในด้านต่อไปนี้เป็น การสร้างสำนึกให้คนไทย เห็นคุณค่าของการศึกษา โดยการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การสร้างโอกาสการเรียนรู้ โดยการจัดสรรแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในระบบ นอกกระบบ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างลักษณะชีวิต โดยการวางรากฐานนิสัยตั้งแต่เด็ก ให้รักการอ่าน รักการค้นคว้า ส่งเสริมให้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองชอบ การสร้างกำไร ให้คนไทยสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปทำประโยชน์ต่อชีวิต และสังคมได้

4.2 การสร้างความเข้มแข็งให้แหล่งเรียนรู้และกลไกการเรียนรู้ ในระบบครอบครัว ชุมชน กลุ่มเพื่อนร่วมวัย องค์กร สถาบันทางศาสนา แหล่งอาชีพ สื่อมวลชน องค์กรความรู้ในสังคม ระบบสถานศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้จากการวิจัยปฏิบัติการเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ใหม่ เป็นเครื่องมือสืบทอดและผสมผสานความรู้สากลกับภูมิปัญญาไทย และเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพของครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา องค์กรและสังคม

4.3 กระทรวงศึกษาธิการต้องเป็นผู้นำในการใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติ จัดลำดับความสำคัญ ติดตามกำกับดูแลการปฏิบัติงานและประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน สื่อสารและเผยแพร่ ให้ผู้เกี่ยวข้องรู้และเข้าใจบทบาทของมาตรฐานการศึกษา วางระบบการจัดทำมาตรฐานการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบงาน พัฒนากลไกที่จะช่วยพัฒนาให้กิจกรรมการดำเนินงานทั้งหมด มีมาตรฐานตามที่กำหนด

ตัวบ่งชี้

มีการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวิธีการเรียนรู้ของคนไทยทุกวิถีทาง

มีการวิจัยศึกษาสร้างเสริม และมีการสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ และกลไกการเรียนรู้ทุกประเภท

มีการปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาชาติ ที่เชื่อมโยงระหว่างภาคเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง

การศึกษาสอดคล้องกับลำดับความสำคัญของความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาสังคมและ

เหมาะสมทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลกมีการจัดตั้ง และกำกับ การดำเนินงาน ขององค์กร

ที่รับผิดชอบประสานงานระหว่างองค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษาทั้งหมด เพื่อ

พัฒนาปรับปรุง ติดตามกำกับ และประเมินมาตรฐานการศึกษาของชาติ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

จำเนียร เดชคำภู (2548 : 84) ได้ทำการพัฒนาชุดการสอน รายวิชากฎหมายน่ารู้ เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และนักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิตติร ทองสุข (2541 : 66) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ทดลองหาประสิทธิภาพชุดการสอนกับนักเรียน 4 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 จำนวน 10 คน และกลุ่มที่ 3 จำนวน 30 คน กลุ่มที่ 4 จำนวน 40 คน ได้ศึกษาผลความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอนแล้ว มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนจากแผนการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ณัฐกานต์ รักษาค (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการแก้ปัญหาการให้เหตุผล และการเชื่อมโยงของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า 1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ก) ขั้นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ข) ขั้นการฝึกปฏิบัติการใช้ความรู้ ค) ขั้นการถ่ายโยงการเรียนรู้ ง) ขั้นสะท้อนความคิด 2. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการแก้ปัญหา การให้เหตุผล และการเชื่อมโยง คือทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการแก้ปัญหา การให้เหตุผล และการเชื่อมโยง หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ลำดับต่อมาทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการแก้ปัญหา การให้เหตุผล และการเชื่อมโยง หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการพัฒนาทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการแก้ ปัญหา การให้เหตุผล และการเชื่อมโยงอย่างชัดเจน นักเรียนค่อยๆ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ในทางที่ดีขึ้น สามารถเชื่อมโยง และนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ได้มากขึ้น

นุศรา เอี่ยมวรรัตน์ (2542 : 91) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนกับการสอน โดยครูเป็นผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสิ่งแวดล้อมของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนกับการสอน โดยครูเป็นผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุรพล ทศนะวรานนท์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยสร้างชุดการสอนรายวิชาย่อยกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ผลการศึกษาพบว่า ชุดการสอนรายวิชาย่อย มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ส่วนการเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า คะแนนจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมทินี ตาตะสมิต (2550 : 72) ได้ศึกษาค้นคว้า พบว่า ชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องการสืบพันธุ์ของพืช สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ประถมศึกษาปีที่ 6) ทั้ง 3 ชุด มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 85/85 ซึ่งปัจจัยที่อาจส่งผลให้ชุดการสอนที่สร้างขึ้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากการเรียนจากชุดการสอนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

เป็ยทิพย์ เขาไขแก้ว (2551:บทคัดย่อ) ได้สร้างชุดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ เรื่อง ทฤษฎีจำนวนเบื้องต้นที่เน้นการให้เหตุผล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และได้ทำการศึกษาผลการเรียนรู้หลังจากสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์เรื่องทฤษฎีจำนวนเบื้องต้นที่เน้นการให้เหตุผลโดยได้ศึกษาเจตคติที่มีต่อเนื้อหาทฤษฎีจำนวนเบื้องต้นและกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หลังจากสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์เรื่องทฤษฎีจำนวนเบื้องต้น ที่เน้นการให้เหตุผลมีความสามารถในการเรียนเรื่องทฤษฎีจำนวนเบื้องต้น โดยใช้ชุดการเรียนที่สร้างขึ้นได้ ซึ่งเจตคติที่มีต่อเนื้อหาทฤษฎีจำนวนเบื้องต้น และกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทฤษฎีจำนวนเบื้องต้นที่เน้นการให้เหตุผลอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

บราวเคลย์ (ถนอม ศรีสร้อย. 2542 ; อ้างอิงมาจาก Brawkay. 1974: 4280-A) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาผลการสอนจากชุดการสอนแบบสื่อประสม เพื่อสอนในเรื่องการบอกเวลาสำหรับเด็กเรียนช้า โดยสร้างชุดการสอน 12 ชุด ใช้เวลาสอน 15 วัน นักเรียนที่เรียนจากชุดการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่สอนแบบธรรมดา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มีคส์ (Meeks. 1972:4295-4296-A; อ้างอิงมาจาก ถนอม ศรีสร้อย. 2540) ได้ศึกษาเรื่องการใช้ชุดการสอนกับวิธีสอนแบบปกติ ปรากฏว่า ผลของการสอน โดยใช้ชุดการสอนสูงกว่าผลของการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แมคโดเนลด์ (ถนอม ศรีสร้อย. 2542; อ้างอิงมาจาก Mc Donald. 1973: 1950-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาและการประเมินค่าของชุดการสอนแบบใช้สื่อประสมเพื่อเรียนรู้ด้วยตัวเองกับการสอน

แบบบรรยาย ผลปรากฏว่า การเรียน โดยใช้ชุดการสอนมีความแตกต่างจากกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

แอนเดอร์สัน (Anderson, 1982 : 4795-A) ได้สร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักศึกษาครูประถมศึกษา โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง และการสอนแบบบรรยาย ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวางแผนการสอน และวิธีสอน แต่ไม่มีความแตกต่างกันด้านทัศนคติที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา และครูฝึกสอน โดยมากชอบชุดการเรียนด้วยตนเอง

คอลลินส์ (Collins, 1990) ได้เปรียบเทียบยุทธศาสตร์การเรียนรู้ต่างๆ ว่ายุทธศาสตร์ใดจะช่วยเป็นประโยชน์ต่อการถ่ายโอนการเรียนรู้มากที่สุด ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดต่างๆ ที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งหนึ่งในยุทธศาสตร์เหล่านั้น คือ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้เนื้อหาทั่วไป (Content General Learning Strategy) ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานไว้ว่า การใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้เนื้อหาทั่วไป จะก่อให้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ได้ดีกว่าอีกสองยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้เนื้อหาเฉพาะแบบที่เกี่ยวข้องกับชิ้นงาน (Related Tasks) และแบบที่เกี่ยวข้องน้อยกว่ากับชิ้นงาน ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ทั้งสองอาศัยวิธีการเข้าห้สทางการใช้ภาพและทางความหมาย หรืออาจใช้วิธีการเข้าห้สทางความหมายเพียงรหัสเดียว ผลการศึกษาพบว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ทั่วไปจะช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ได้ดีกว่าทั้งสองวิธีในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งต้องการการถ่ายโอนเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและพัฒนาชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมด้านความกตัญญูกตเวทิตะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานที่ดีทั้งด้านความรู้ เจตคติ การให้เหตุผล พฤติกรรม และการเชื่อมโยงโดยมีความกตัญญูกตเวทิตะ เป็นหลักในการดำรงชีวิตกับผู้เรียนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Design) เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่อง ความกตัญญูกตเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ในการดำเนินการวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) สร้างชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูกตเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) ศึกษาผลการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูกตเวที ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ และ (3) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูกตเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

แบบแผนการทดลอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดรูปแบบงานวิจัยเป็นแบบกึ่งการทดลอง Quasi - Experimental Design with Control Group แบบ One - Group Pretest - Post-test Design (ของ Shadish, W.R., T.D. and Campbell, D.T., p.106) ตารางแบบแผนการทดลอง One-Group Pretest - Post-test Design

สอบก่อน   ทดลอง   สอบหลัง

O_1 X O_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในรูปแบบการทดลองเพื่อสื่อความหมายคือ

O_1 แทน การทดสอบก่อนที่จะจัดทำทดลอง (Pretest)

X แทน การทดลองชุดการสอน ตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูกตเวที

O_2 แทน การทดสอบหลังจากที่จัดทำทดลอง (Posttest)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำนวน 270 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนกลุ่มตัวอย่าง 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling) มีขั้นตอนดังนี้

1.1 เจาะจงโรงเรียน เลือกโรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน เพราะเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากรและเครื่องมือต่างๆ

1.2 สุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงได้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/9 จากจำนวน 9 ห้องเรียน คือ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 - 6/9) มีนักเรียน จำนวน 35 คน จากนั้นจำแนกระดับผลการเรียนของนักเรียนโดยใช้คะแนนในภาคการศึกษาที่ 1/2554 ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยยึดเกณฑ์นักเรียนที่เรียนเก่ง ผลการเรียนอยู่ในระดับ 4 นักเรียนที่เรียนปานกลางมีผลการเรียนอยู่ในระดับ 3-2 และนักเรียนที่เรียนอ่อนผลการเรียนอยู่ในระดับ 1 จากนั้นใช้วิธีเลือกระดับผลการเรียน ได้นักเรียนที่มีผลการเรียนเก่ง จำนวน 1 คน นักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลาง จำนวน 1 คน และนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อน จำนวน 1 คน รวมจำนวน 3 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เพื่อการทดสอบประสิทธิภาพในทดลองแบบเดี่ยวจำนวน 3 คน

1.3 สุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม 6 คน โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงได้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/9 จากจำนวน 9 ห้องเรียน คือ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 - 6/9) มีนักเรียน จำนวน 35 คน จากนั้นจำแนกระดับผลการเรียนของนักเรียนโดยใช้คะแนนในภาคการศึกษาที่ 1/2554 ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยยึดเกณฑ์นักเรียนที่เรียนเก่ง ผลการเรียนอยู่ในระดับ 4 นักเรียนที่เรียนปานกลางมีผลการเรียนอยู่ในระดับ 3 - 2 และนักเรียนที่เรียนอ่อนผลการเรียนอยู่ในระดับ 1 จากนั้นจากนั้นใช้วิธีเลือกระดับผลการเรียน ได้นักเรียนที่มีผลการเรียนเก่ง จำนวน 2 คน นักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลาง จำนวน 2 คน และนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อน จำนวน 2 คน รวมจำนวน 6 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เพื่อการทดสอบประสิทธิภาพในทดลองแบบกลุ่มจำนวน 6 คน

1.4 สุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม 30 คน โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงได้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/8 จากจำนวน 9 ห้องเรียน คือ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1

-6/9) มีนักเรียน จำนวน 30 คน จากนั้นจำแนกระดับผลการเรียนของนักเรียนโดยใช้คะแนนในภาคการศึกษาที่ 1/2554 ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยยึดเกณฑ์นักเรียนที่เรียนเก่ง ผลการเรียนอยู่ในระดับ 4 นักเรียนที่เรียนปานกลางมีผลการเรียนอยู่ในระดับ 3-2 และนักเรียนที่เรียนอ่อน ผลการเรียนอยู่ในระดับ 1 จากนั้นแบ่งระดับผลการเรียน ได้นักเรียนที่มีผลการเรียนเก่ง จำนวน 10 คน นักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลาง จำนวน 10 คน และนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อน จำนวน 10 คน รวมจำนวน 30 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เพื่อการทดสอบประสิทธิภาพในทดลองแบบกลุ่ม จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทศเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนการเรียนรู้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการสอน โดยใช้ทฤษฎี Identical Elements Theory (ทฤษฎีองค์ประกอบเหมือน) ทฤษฎีการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นในปี 1913 โดย Thorndike โดยมีความเชื่อว่าการถ่ายโอนเกิดขึ้นจากความเหมือนกันขององค์ประกอบต่างๆ ในสถานการณ์แรกและสถานการณ์ใหม่ในเวลาต่อมา ดังนั้นเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้แล้ว สามารถที่จะใช้ความรู้จากการเรียนนั้นไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ ซึ่งเป็นลักษณะของ Vertical transfer ในบริบททางการศึกษาทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นถึง การฝึกเพื่อช่วยให้ผู้เรียนถ่ายโอนไปสู่สถานการณ์นอกโรงเรียน กล่าวคือ การสอนความรู้และทักษะในโรงเรียนที่เหมือนกับที่พบในชีวิตประจำวันนอกโรงเรียนทำให้เกิดการถ่ายโอนได้ โดยผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วย

1. ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทศเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ ประกอบไปด้วย คู่มือการสอน เอกสารประกอบการสอน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจ ในการผลิตชุดการสอน ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบชุดการสอนโดยใช้หลักการออกแบบระบบการสอนรูปแบบจำลอง ADDIE Model โดยมีการดำเนินการตามหลักการของ Generic ISD (ADDIE Model) ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis)

1.1 ศึกษาแนวคิดหลักการ ทฤษฎีและวิธีการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้จากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาวัตถุประสงค์ของกระบวนการการเรียนรู้ของนักเรียน เรื่อง ความกตัญญู-กตเวทิตะและเนื้อหาที่จะใช้สำหรับการเรียนการสอนของนักเรียนครั้งนี้ จะต้องประกอบด้วยเรื่องใดบ้าง เพื่อให้การสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์

1.3 ทำการวิเคราะห์ตามรูปแบบจำลอง ADDIE Model โดยการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการเรียน เรื่อง ความกตัญญูกตเวทิตะ

1.4 ทำการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการเรียน เรื่อง ความกตัญญูกตเวทิตะ

1.5 ศึกษาวัตถุประสงค์ของเนื้อหาเพื่อหาวิธีการเรียนการสอน เรื่อง ความกตัญญูกตเวทิตะ

1.6 จัดระเบียบเนื้อหาที่จะสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งก่อนและหลังการเรียน คือนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้อาศัยการวิเคราะห์เนื้อหา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.7 เขียนวัตถุประสงค์ที่สามารถวัดและประเมินผลได้ โดยเขียนวัตถุประสงค์ความสามารถตามคุณลักษณะที่ต้องการดังนี้ ความสามารถในการวิเคราะห์ ความสามารถในการบูรณาการ และความสามารถในการนำไปใช้

1.8 นำวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน เรื่องความกตัญญูกตเวทิตะ ทำการเขียนและออกแบบไว้ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและเนื้อหา เรื่อง ความกตัญญูกตเวทิตะ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของวัตถุประสงค์กับเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกันหรือไม่

1.9 เมื่อได้วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการจัดลำดับเหตุการณ์ของการสอน โดยจะทำการจัดระเบียบเนื้อหา การจัดลำดับก่อนหลังของเนื้อหาที่จะสอน เพื่อให้ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

ขั้นที่ 2 ขั้นการออกแบบ (Design)

2.1 เมื่อได้ข้อสรุปเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการออกแบบสำหรับขั้นนี้ผู้วิจัยได้นำความรู้และเทคนิคต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเคราะห์ทฤษฎีองค์ประกอบเหมือน ที่ส่งผลต่อการถ่ายโยงการเรียนรู้ และนำผลมาพัฒนาเป็นกระบวนการถ่ายโยงการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการสอน และหลักการสอนมาประยุกต์ใช้ด้วยกัน

2.2 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่อาศัยทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องนั้น ความสำคัญของทฤษฎีที่ว่า ความรู้จะเกิดจากการถ่ายโยงโดยตัวผู้เรียนเริ่มจากการ

หองค้ประกอบที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกับสิ่งทีตนเองได้เคยเรียนรู้แล้ว ไปสร้างควมสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับสิ่งทีกำลังเรียนรู้ในปัจจุบันหรือเรื่องน้ันๆ ให้มากยิ่งขึ้น จนกลายเป็นข้อสรุปรของควมรู้ใหม่ทีได้รับ โดยให้นักเรียนศึกษาและทำควมเข้าใจเกี่ยวกับควมหมายของควมกตัญญูกตเวที จากกิจกรรมใบงานต้งๆ

2.3 ผู้วิจัยนำชุดการสอนทีได้ออกแบบไว้แล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและเนื้อหาเรื่อง ควมกตัญญูกตเวที ตรวจสอบคุณภาพเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาชุดการสอน และการจัดการเรียนการสอน

ขั้นที่ 3 ขั้นการพัฒนา (Development)

3.1 นำชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องควมกตัญญูกตเวที พบผู้ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล จำนวน 3 ท่าน พิจารณาพร้อมปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.2 นำแผนการเรียนการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านควมกตัญญูกตเวที ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณา พร้อมปรับปรุงแก้ไข

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัย ได้ปรับปรุงแก้ไขชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ โดยมีกระบวนการตามขั้นตงดังนี้

1. การระบควมรู้ทีมีความสำคัญ โดยผู้เรียนนึกถึงควมรู้ในอดีตทีเรียนผ่านมาแล้ว ทีมีความสำคัญและเกี่ยวข้องต้งสิ่งทีกำลังเรียนรู้

2. การดึงควมรู้เก้ทีสัมพันธ์กับสิ่งทีเรียนรู้ใหม่ โดยผู้เรียนหองค้ประกอบทีเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสิ่งทีตนเองได้เคยเรียนรู้แล้ว ไปสร้างควมสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับสิ่งทีกำลังเรียนรู้ในปัจจุบัน จนกลายเป็นข้อสรุปรของควมรู้ใหม่ทีได้รับ

3. การฝึกปฏิบัติการใช้ควมรู้ โดยผู้เรียนมีกระบวนการใช้ควมรู้ใหม่ และดำเนินการใช้ควมรู้ไปแก้ปัญหในสิ่งทีผู้เรียนกำลังเรียนรู้ ด้วยวิธีการทีหลากหลาย เช่น การทำกิจกรรมในใบงาน เป็นต้น

4. การถ่ายโยงควมรู้ไปใช้ โดยผู้เรียนสามารถนำควมรู้ไปใช้แก้ปัญหในสถานการณ์จริงได้

5. การสะท้อนควมคิด เป็นกิจกรรมทีผู้เรียนแสดงควมคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของตนเอง

ขั้นที่ 4 ขั้นการทดลองใช้ (Implementation)

4.1 ชี้แจงและอธิบายเกี่ยวกับชุดการสอน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ

4.2 นำชุดการสอนที่ออกแบบไว้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

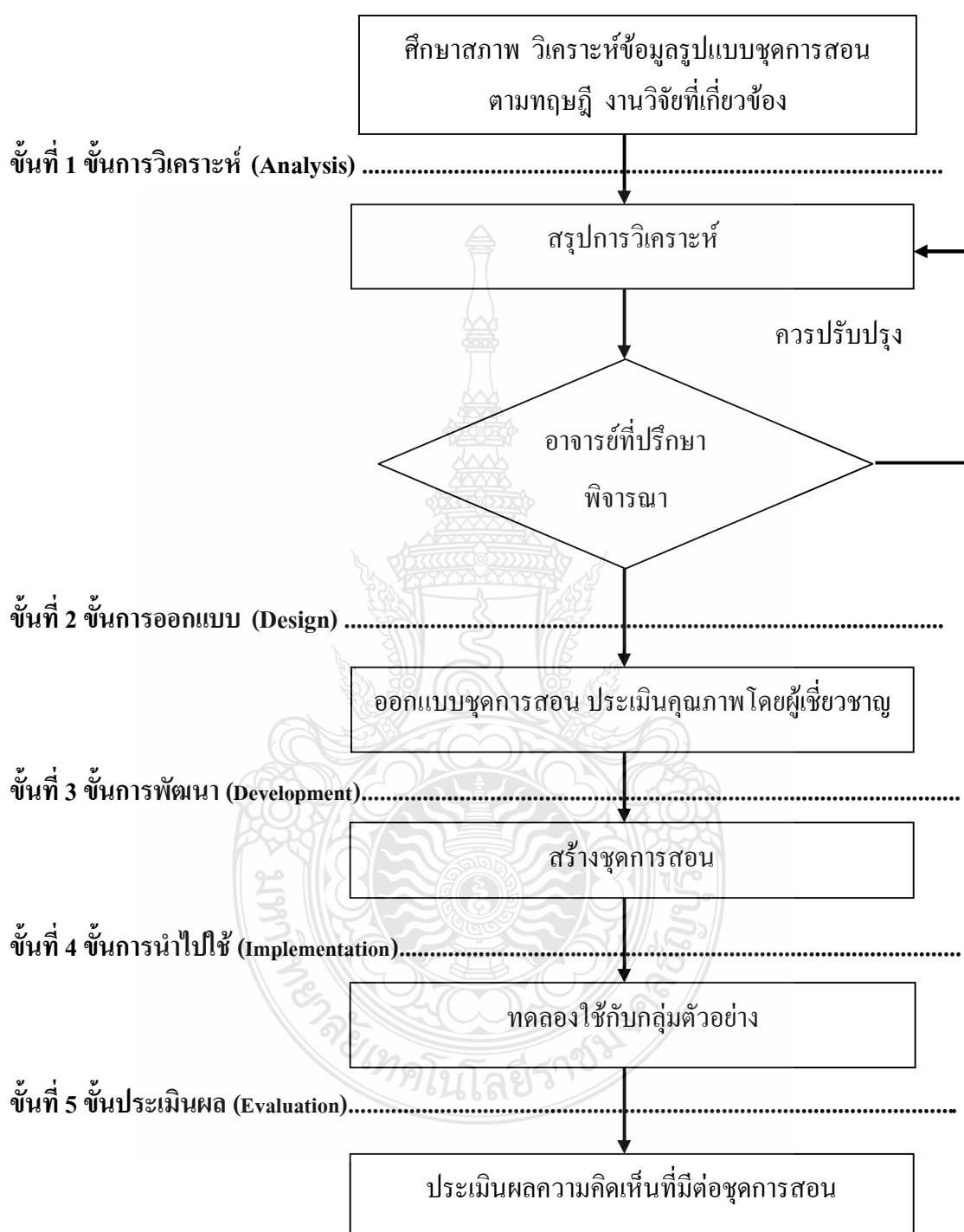
ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล (Evaluation)

5.1 ทำการตรวจสอบจากคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักเรียน หลังจาการเรียนการสอนด้วยชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ตามหลักของ ADDIE Model ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

แผนภาพที่ 3.1 สรุปขั้นตอนและการดำเนินงานวิจัย ตามหลัก ADDIE Model

1. ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ โดยชุดการสอน เรื่อง ความกตัญญูทเวที

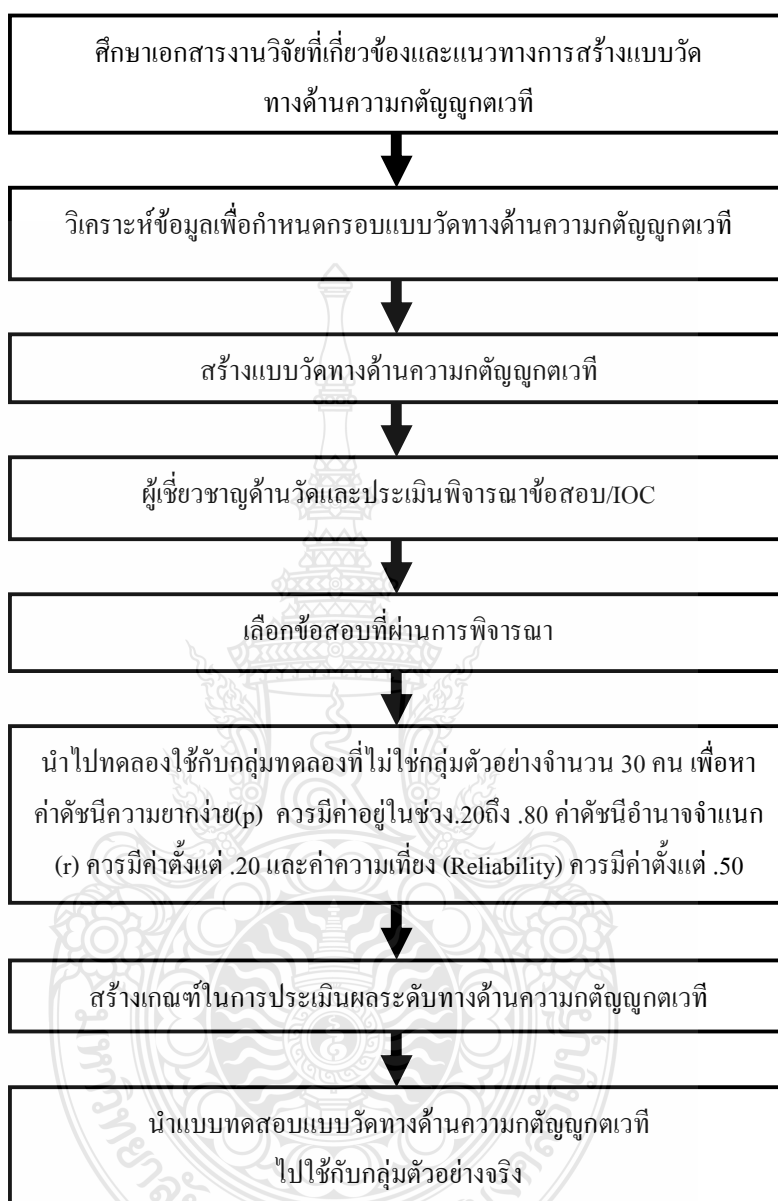
2. แบบทดสอบ ประกอบด้วย แบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) เรื่อง ความกตัญญูทเวที เป็นแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบทดสอบชุดเดียวกัน โดยใช้วิธีการสลับข้อและสลับตัวเลือก

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

2. การสร้างแบบทดสอบวัดการถ่ายโยงการเรียนรู้ ก่อนและหลังเข้ารับการเรียนจากชุดการสอนการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียน โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบวัดการถ่ายโยงการเรียนรู้ไว้ดังนี้

- 2.1 ศึกษาเนื้อหาตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาเพื่อกำหนดแบบทดสอบแบบวัดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที
- 2.3 จัดสร้างแบบทดสอบการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที จำนวน 60 ข้อ
- 2.4 ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 ท่านพิจารณาข้อสอบ พร้อมหาค่า IOC
- 2.5 เลือกข้อสอบที่ผ่านการพิจารณาจาก 60 ให้เหลือจำนวน 30 ข้อ
- 2.6 นำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าดัชนีความยากง่าย (p) ควรมีค่าอยู่ในช่วง .20 ถึง .80 ค่าดัชนีอำนาจจำแนก (r) ควรมีค่าตั้งแต่ .20 และค่าความเที่ยง (Reliability) ควรมีค่าตั้งแต่ .50
- 2.7 สร้างเกณฑ์ประเมินผลทางการเรียน
- 2.8 นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

ขั้นตอน ในการดำเนินการสร้างแบบทดสอบสรุปได้ดัง แผนภาพที่ 3.2

แผนภาพที่ 3.2 สรุปขั้นตอนและการสร้างแบบทดสอบ

3. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ที่มีต่อชุดการสอนการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่อง ความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนโรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน มีขั้นตอนในการสร้าง และพัฒนาแบบสอบถามความพึงพอใจดังนี้

3.1 ศึกษาแบบวัดความพึงพอใจจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างคำถาม

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ

3.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล พิจารณาตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน

3.4 นำข้อคำถามจากแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผ่านการประเมินมาคัดเลือก

3.5 นำแบบทดสอบแบบวัดความพึงพอใจ ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง หลังจากผ่านการเรียนการสอนโดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

บุญชม, 2545: 103; ประคอง, 2538: 70; สมนึก, 2541: 36-42

แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

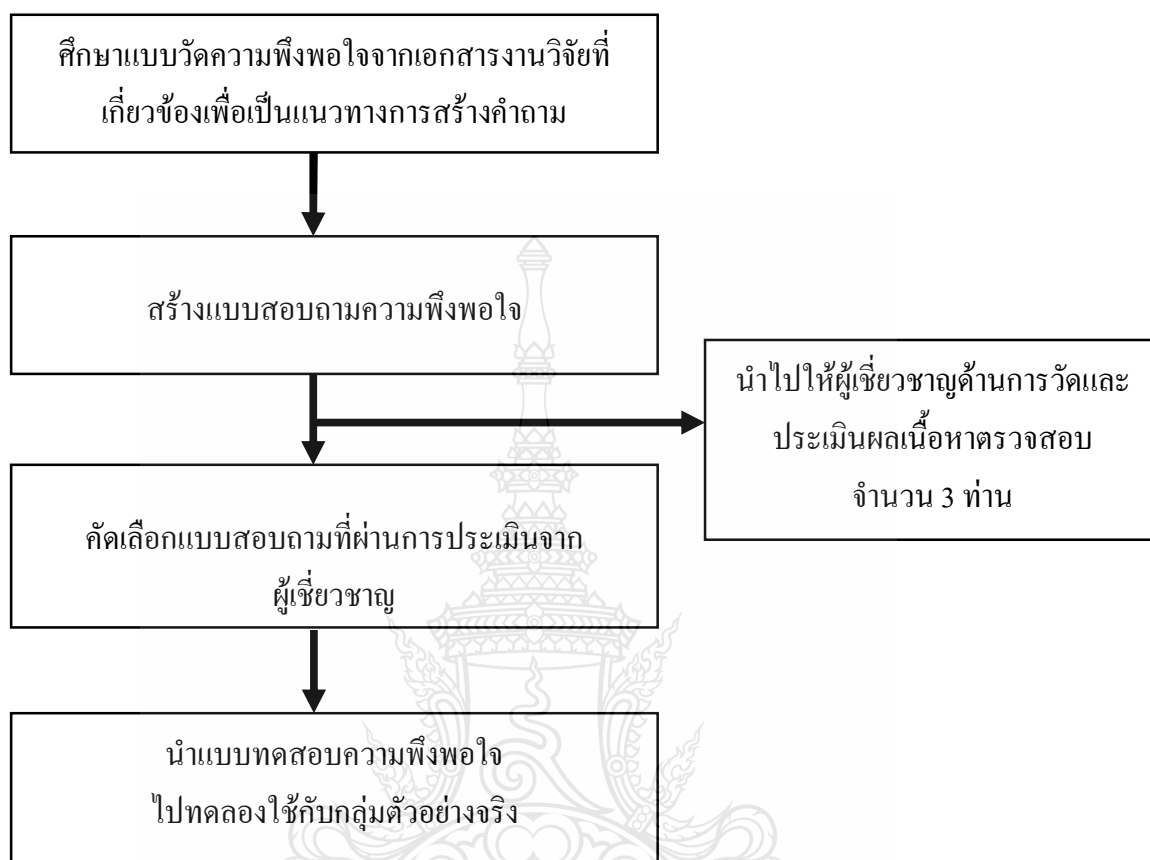
5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	พึงพอใจมาก
3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง ระดับความคิดเห็น	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง ระดับความคิดเห็น	มาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง ระดับความคิดเห็น	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง ระดับความคิดเห็น	น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง ระดับความคิดเห็น	น้อยที่สุด

ช่วงกว้างหัวท้าย 0.50-0.51 และระหว่างกลาง 1.0

ขั้นตอนในการดำเนินการสร้างแบบวัดความพึงพอใจสรุปได้ดัง ภาพที่ 3.3

แผนภาพที่ 3.3 สรุปขั้นตอนและการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยชุดการสอนการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนโรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้นักเรียนโรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เป็นสถานที่ในการพัฒนาและหาประสิทธิภาพเบื้องต้นมี 3 ขั้นตอน คือ การทดสอบแบบเดี่ยว การทดสอบแบบกลุ่ม และการทดสอบกลุ่มตัวอย่างจริง ทั้ง 3 ขั้นตอน มีขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลเหมือนกัน ครอบคลุมการเตรียมการก่อนการทดลองใช้ วันเวลาในการทดสอบ ขั้นตอนการทดลองใช้ และการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเตรียมการทดลองใช้

1. การเตรียมสถานที่ ได้แก่ การเตรียมสถานที่ตามแผนผังการจัดห้องเรียน โดยใช้ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน เป็นสถานที่ในการทดลอง

2. การทดสอบหาประสิทธิภาพของชุดการสอน

2.1 การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว ผู้วิจัยได้นำชุดการสอน การถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ จำนวน 3 คน

2.2 การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม ผู้วิจัยได้นำชุดการสอน การถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ จำนวน 6 คน

2.3 การทดสอบประสิทธิภาพแบบภาคสนาม ผู้วิจัยได้นำชุดการสอน การถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ จำนวน 30 คน

3. ขั้นตอนการทดลองใช้ชุดการสอน

ในการทดลองใช้ชุดการสอน ผู้วิจัยได้นำชุดการสอนไปทดลองในวันที่ 8 มีนาคม 2555 ณ โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน ก่อนการใช้ชุดการสอนการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที ผู้วิจัยได้ชี้แจงนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองโดยชี้แจงให้ทราบวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นดำเนินการทดลองใช้ชุดการสอนการถ่ายโยงการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ทำแบบทดสอบก่อนเรียน ผู้วิจัยทำการทดสอบนักเรียนด้วยการให้ทำแบบทดสอบก่อนเรียนแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ จำนวน 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาเรื่อง ความกตัญญูทเวที ครูอธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ นักเรียนฝึกทักษะการถ่ายโยงการเรียนรู้ ด้วยใบงาน จำนวน 10 ใบ

ขั้นที่ 3 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ จำนวน 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้เก็บใบงาน 10 ใบงานของนักเรียนไปตรวจเพื่อให้คะแนนนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

หลังการทดสอบประสิทธิภาพกับกลุ่มทดลองเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดการสอน การถ่ายโอนการเรียนรู้ เรื่อง ความกตัญญูคุณเวทีให้นักเรียนได้ตอบแบบสอบถาม และผู้วิจัยเป็นผู้เก็บแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535. หน้า 102)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2535. หน้า 103)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. คือ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ คือ ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ คือ กำลังสองของคะแนนผลรวม

N คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน การถ่ายโยงการเรียนรู้ โดยใช้สูตร E_1/E_2
(เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต, 2528: 294-295)

ค่าประสิทธิภาพของชุดการสอน = E_1 / E_2

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100 \quad \text{และ} \quad E_2 = \frac{\sum F}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน ประสิทธิภาพของชุดการสอน คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน
	E_2	แทน ประสิทธิภาพของชุดการสอน คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนเนื้อหาครบถ้วนแล้ว
	$\sum X$	แทน คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน
	$\sum F$	แทน คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนเนื้อหาครบถ้วนแล้ว
	N	แทน จำนวนผู้เรียน
	A	แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดระหว่างเรียน
	B	แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

2.2 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Consistency: IOC)

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 117)

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	คือ ค่าความเหมาะสมของเนื้อหาของหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้
	$\sum R$	คือ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าเนื้อหาของหลักสูตรหรือแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าเนื้อหาของหลักสูตรหรือแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม

-1 เมื่อแน่ใจว่าเนื้อหาของหลักสูตรหรือแผนการจัดการเรียนรู้ไม่มีความเหมาะสม
เกณฑ์ค่า IOC แต่ละรายข้อต้องมากกว่าหรือเท่ากับ .50

2.3 หาความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง
ความกตัญญูทเวที (กังวล เทียนกัณฑ์เทศน์. 2540: 41)

2.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดผลการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที โดยใช้
สูตร KR-20 ของ Kuder Richardson (ลิ้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ, 2538: 199)

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้แบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม,
2545: 103; ประคอง, 2538: 70; สมนึก, 2541: 36-42 = ช่วงกว้างหัวท้าย 0.50-0.51 และระหว่างกลาง
1.0) โดยกำหนดระดับการประเมิน ดังนี้

ระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับดังนี้

5 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมาย

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 เปรียบเทียบผลการเรียน การถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวทีก่อนและ
หลังโดยใช้สถิติ T-test Dependent Samples (ลิ้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ, 2538: 104)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ เรื่อง ความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ ประกอบไปด้วย คู่มือชุดการสอน เอกสารประกอบการสอน คือ เนื้อหาเรื่องความกตัญญูทเวที และใบงานการถ่ายโอนความรู้จำนวน 10 ใบงาน แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียน จำนวน 30 ข้อ แบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ (1) ผลการวิเคราะห์การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที ตามเกณฑ์ 80/80 (2) ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลการถ่ายโอนการเรียนรู้ก่อนและหลังทดลองใช้ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที (3) ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนผ่านชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที

1. ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการสอน

การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ การทดลองแบบเดี่ยว การทดลองแบบกลุ่ม 6 คน และการทดลองแบบกลุ่ม 30 คน ดังนี้

ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการสอน แบบเดี่ยว

การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน แบบเดี่ยว กับนักเรียนจำนวน 3 คน ที่มีผลการเรียนระดับเก่งจำนวน 1 คน ผลการเรียนระดับปานกลางจำนวน 1 คน และผลการเรียนระดับอ่อนจำนวน 1 คน โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพ E1/ E2 คะแนนเต็มระหว่างเรียนด้วยชุดการสอน 100 คะแนน คะแนนเต็มจากแบบทดสอบหลังเรียนจากชุดการสอน 30 คะแนน ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลการทดลองหาประสิทธิภาพ (E1/E2) จากคะแนนร้อยละของการสอบวัดผลกลุ่ม 3 คน

คนที่	คะแนนร้อยละ	คะแนนร้อยละ
	E1	E2
1	89.00	90.00
2	85.00	90.00
3	86.00	80.00
รวม	86.67	86.67

จากตารางที่ 4.1 ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูกตเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ จำนวน 3 คน พบว่า มีระดับคะแนนร้อยละจากการทำใบงานระหว่างเรียน และระดับคะแนนร้อยละจากการทำแบบทดสอบเท่ากับ 86.67 เท่ากัน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

สรุปผลการทดลองหาประสิทธิภาพ (E1/E2) ของชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูกตเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ จำนวน 3 คน พบว่า นักเรียนมีคะแนนร้อยละของการทำใบงานเท่ากับ 86.67 และมีคะแนนการทำแบบทดสอบเท่ากับ 86.67 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่า 80/80 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการสอน กลุ่ม 6 คน

การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูกตเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน แบบเดียวกับนักเรียนจำนวน 6 คน ที่มีผลการเรียนระดับเก่งจำนวน 2 คน ผลการเรียนระดับปานกลางจำนวน 2 คน และผลการเรียนระดับอ่อนจำนวน 2 คน โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพ E1/ E2 คะแนนเต็มระหว่างเรียนด้วยชุดการสอน 100 คะแนน คะแนนเต็มจากแบบทดสอบหลังเรียนจากชุดการสอน 30 คะแนน ปรากฏดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สรุปผลการทดลองหาประสิทธิภาพ (E1/E2) จากคะแนนร้อยละของการสอบวัดผล
กลุ่ม 6 คน

คนที่	คะแนนร้อยละ	
	E1	E2
1	88.00	80.00
2	89.00	86.67
3	85.00	86.67
4	81.00	90.00
5	68.00	86.67
6	72.00	86.67
รวม	80.50	86.11

จากตารางที่ 4.2 ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูกตเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ จำนวน 6 คน พบว่า มีระดับคะแนนร้อยละจากการทำใบงานระหว่างเรียนเท่ากับ 80.50 ซึ่งต่ำกว่าตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีระดับคะแนนร้อยละจากการทำแบบทดสอบเท่ากับ 86.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สรุปผลการทดลองหาประสิทธิภาพ (E1/E2) ของชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูกตเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ จำนวน 6 คน พบว่า นักเรียนมีคะแนนร้อยละของการทำใบงานเท่ากับ 80.50 และมีคะแนนการทำแบบทดสอบเท่ากับ 86.11 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่า 80/80 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการสอน แบบภาคสนาม 30 คน

การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูกตเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน แบบเดียวกับนักเรียนจำนวน 30 คน ที่มีผลการเรียนระดับเก่งจำนวน 10 คน ผลการเรียนระดับปานกลางจำนวน 10 คน และผลการเรียนระดับอ่อนจำนวน 10 คน โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพ E1/ E2 คะแนนเต็มระหว่างเรียนด้วยชุดการสอน 100 คะแนน คะแนนเต็มจากแบบทดสอบหลังเรียนจากชุดการสอน 30 คะแนน ปรากฏดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 สรุปผลการทดลองหาประสิทธิภาพ (E1/E2) จากคะแนนร้อยละของการสอบวัดผล
กลุ่ม 30 คน

จากตารางที่ 4.3 ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้

ที่	คะแนนร้อยละ	คะแนนร้อยละ
	E1	E2
รวม	81.30	81.78

เรื่องความกตัญญูทวาทิ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ จำนวน 30 คน พบว่า มีระดับคะแนนร้อยละจากการทำใบงานระหว่างเรียนเท่ากับ 81.30 สูงกว่าตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีระดับคะแนนร้อยละจากการทำแบบทดสอบเท่ากับ 81.78 สูงกว่าเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

สรุปผลการทดลองหาประสิทธิภาพ (E1/E2) ของชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทวาทิ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ จำนวน 30 คน พบว่า นักเรียนมีคะแนนร้อยละของการทำใบงานระหว่างเรียนเท่ากับ 81.30 และมีคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 81.78 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ทั้งนี้พบว่าประสิทธิภาพของชุดการสอนกลุ่ม 30 คน มีประสิทธิภาพ 81.30/81.78 ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักเรียน พบปัญหาของการเรียนจากชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทวาทิระหว่างการเรียนและหลังเรียน และนำมาปรับปรุงดังนี้ เนื้อหาค่อนข้างยาก เวลาในการปฏิบัติภารกิจและการทำกิจกรรมในใบงานมีน้อย คำถามในแบบทดสอบยังไม่เข้าใจ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการเรียนจากชุดการสอน ก่อนเรียนและหลังเรียน

การเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทวาทิ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงการเปรียบเทียบผลก่อนและหลัง ด้วยชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์

การทดลอง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนการทดลองด้วยชุดการสอน	30	17.90	4.596	7.379*	.000
หลังการทดลองด้วยชุดการสอน	30	24.53	1.737		

*p<.05

จากตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบผลการถ่ายโยงการเรียนรู้ก่อนและหลังใช้ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ พบว่า ผลของการเรียนด้วยชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ หลังการทดลองใช้ชุดการสอนมีผลการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยชุดการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนหลังทดลองใช้ชุดการสอน

เมื่อทำการทดลองใช้ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ แล้วได้ดำเนินการให้นักเรียนกรอกแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยมีผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที ด้านเนื้อหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านเนื้อหา			
1.1 เนื้อหาที่ใช้ในการสอนมีความน่าสนใจ	4.60	.621	มากที่สุด
1.2 นักเรียนมีความเข้าใจเรื่องความกตัญญูทเวที	4.47	.730	มาก
1.3 นักเรียนชอบรูปแบบของชุดการสอนนี้	4.43	.679	มาก
1.4 ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตจริงได้	4.60	.770	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยด้านเนื้อหา	4.53	.457	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที ด้านเนื้อหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในเนื้อหาที่ใช้ในการสอนมีความน่าสนใจ และพึงพอใจในหัวข้อเรื่องความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตจริงได้มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.60 รองลงมาคือนักเรียนมีความเข้าใจเรื่องความกตัญญูทเวที มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.47 และพึงพอใจในด้านรูปแบบของชุดการเรียนการสอนน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43

ตารางที่ 4.6 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที ด้านกิจกรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
2. ด้านกิจกรรม			
2.1 กิจกรรมมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.27	.828	มาก
2.2 กิจกรรมเปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิด	4.40	.675	มาก
2.3 กิจกรรมมีส่วนช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ทำให้อุบายเรียน	4.40	.770	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านกิจกรรม	4.36	.580	มาก

จากตารางที่ 4.6 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที ด้านกิจกรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในด้านกิจกรรมเปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดอย่างมาก และกิจกรรมมีส่วนช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ ทำให้อุบายเรียนมากยิ่งขึ้น มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.40 รองลงมาคือกิจกรรมมีความสอดคล้องกับเนื้อหามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27

ตารางที่ 4.7 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที ด้านสื่อและอุปกรณ์ประกอบชุดการสอน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
3. ด้านสื่อและอุปกรณ์ประกอบชุดการสอน			
3.1 ขนาดของตัวอักษรมีความชัดเจนและเหมาะสม	4.53	.860	มากที่สุด
3.2 ขนาดของภาพที่นำเสนอมีความชัดเจน	4.47	.899	มากที่สุด
3.3 สื่อที่นำมาใช้มีความน่าสนใจ	4.73	.521	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยด้านด้านสื่อและอุปกรณ์	4.58	.655	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที ด้านด้านสื่อและอุปกรณ์ประกอบชุดการสอน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ด้านของสื่อที่นำมาใช้มีความสนใจมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.73 รองลงมาคือ ขนาดของตัวอักษรมีความชัดเจนและเหมาะสมมีค่าเฉลี่ย 4.53 และความพึงพอใจในด้านขนาดของภาพที่นำเสนอมีความชัดเจนน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.47

ตารางที่ 4.8 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที โดยภาพรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านเนื้อหา	4.53	.457	มากที่สุด
2. ด้านกิจกรรม	4.36	.580	มาก
3. ด้านสื่อและอุปกรณ์ประกอบชุดการสอน	4.58	.655	มาก
รวม	4.49	.480	มาก

จากตารางที่ 4.8 แสดงความพึงพอใจโดยรวมของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยง การเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยง การเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.49 ซึ่งนักเรียนให้คะแนนความพึงพอใจในด้านสื่อและอุปกรณ์ประกอบชุดการสอนมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านเนื้อหา และด้านกิจกรรมเป็นลำดับสุดท้าย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสร้างและพัฒนาชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์
2. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้การถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์

สมมุติฐานการวิจัย

1. ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที หลังได้รับการเรียนจากชุดการสอน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจที่มีต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ อยู่ในระดับมาก

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง Purposive Random Sampling

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรที่ต้องการศึกษา ดังนี้

ตัวแปรต้น คือ ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้

ตัวแปรตาม คือ

- ประสิทธิภาพของชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้
- ผลการเรียนรู้ตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้
- ความพึงพอใจที่มีต่อชุดการสอน เรื่อง ความกตัญญูทวดเวที

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทวดเวที ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือไว้ดังนี้

1. ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทวดเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ ได้แก่ คู่มือชุดการสอน เอกสารประกอบการสอน แบบทดสอบก่อนและหลัง และแบบสอบถามความพึงพอใจ
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ แบบทดสอบก่อนและหลัง จำนวน 30 ข้อ ใบบงาน ที่ 1-10 และแบบสอบถามความพึงพอใจ
3. เครื่องมือทางสถิติ ได้แก่ การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน E1/E2 การหาค่าเฉลี่ย การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าทดสอบ T-test Dependent

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องชุดการสอน ตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทวดเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ มีขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นการสร้าง

ดำเนินการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในส่วนของชุดการสอน การถ่ายโยงการเรียนรู้และความกตัญญูทวดเวที จากนั้นก็ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วออกแบบเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัดผล โดยกำหนดให้ชุดการสอนประกอบไปด้วย คู่มือชุดการสอน เอกสารประกอบการสอน แบบทดสอบก่อนและหลัง และแบบสอบถามความพึงพอใจ

ขั้นการพัฒนา

นำชุดการสอนที่ประกอบไปด้วย คู่มือชุดการสอน เอกสารประกอบการสอน แบบทดสอบก่อนและหลัง และแบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ช่วยประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วปรับปรุง ก่อนนำชุดการสอนที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาช่วยประเมินความพึงพอใจ ด้านความคิดเห็นถึงความเหมาะสมด้านเนื้อหา ด้วยสถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน แล้วปรับปรุงชุดการสอนอีกครั้ง จนมีผลเป็นที่น่าพอใจแล้ว จึงนำแบบทดสอบก่อนและหลัง ไปหาค่าอำนาจจำแนกและวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วย Model Scale Alpha (α) โดย Kuder-Richardson (KR 20) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 33 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (ภาคผนวก ข)

ขั้นการหาประสิทธิภาพ

นำชุดการสอนที่ได้ไปหาประสิทธิภาพของชุดการสอนกับกลุ่มเล็กจำนวน 3 คน (อ่อน ปานกลาง และเก่ง) แล้วบันทึกผลพร้อมปรับปรุงข้อบกพร่องก่อนนำไปหาประสิทธิภาพอีกครั้งกับกลุ่มกลางจำนวน 6 คน (อ่อน 2 คน ปานกลาง 2 คน และเก่ง 2 คน) บันทึกผลและปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับกลุ่มใหญ่จำนวน 30 คน (อ่อน 10 คน ปานกลาง 10 คน และเก่ง 10 คน) บันทึกผลและปรับปรุงก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

ขั้นการนำไปใช้

นำชุดการสอนที่ผ่านการหาประสิทธิภาพมาแล้ว มาดำเนินการทดลองตามแผนการสอนที่ได้วางไว้ มาใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง หนึ่งชั้นเรียน แล้วบันทึกผลก่อนนำผลที่ได้ไปทดสอบตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ด้วยกระบวนการทางสถิติ

ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางการวิจัย ผู้วิจัยเลือกใช้โปรแกรมช่วยการวิเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษา มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551: 45) มีรายละเอียดดังนี้

การตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ด้วยผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องในการวิเคราะห์ความสอดคล้อง (IOC)

การวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านความชัดเจนความเหมาะสมในเนื้อหาด้วยผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์

การหาค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบด้วย Model Scale Alpha (α) โดย Kuder-Richardson (KR 20) ในการวิเคราะห์

การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน โดยหาความสัมพันธ์ของคะแนนร้อยละที่ได้ระหว่างการสอน (ใบงาน1-10) กับคะแนนร้อยละที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังการทดลองด้วยชุดการสอน แล้วนำผลที่ได้มาเทียบและหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

การเปรียบเทียบผลการถ่ายโอนการเรียนรู้ ด้วยแบบทดสอบก่อนและหลัง ด้วยสถิติ T-test Dependent

การหาผลความพึงพอใจของนักเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

ในการสร้างและพัฒนาชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทศเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ สามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการสร้างและพัฒนาชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทศเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า กลุ่มเล็กจำนวน 3 คน คะแนนร้อยละของกิจกรรมระหว่างการเรียนรู้จากชุดการสอนเท่ากับ 86.67 (E1) โดยมีคะแนนจากแบบทดสอบหลังการเรียนรู้ เท่ากับ 86.67 (E2) ได้ผลเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ กลุ่มกลางจำนวน 6 คน พบว่า คะแนนร้อยละของกิจกรรมระหว่างการเรียนรู้จากชุดการสอนเท่ากับ 80.50 (E1) โดยมีคะแนนจากแบบทดสอบหลังการเรียนรู้ เท่ากับ 86.11 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และกลุ่มใหญ่จำนวน 30 คน พบว่า คะแนนร้อยละของกิจกรรมระหว่างการเรียนรู้จากชุดการสอนเท่ากับ 81.30 (E1) โดยมีคะแนนจากแบบทดสอบหลังการเรียนรู้ เท่ากับ 81.78 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอน พบว่า ผู้เรียนมีผลการทดสอบหลังการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีผลเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทศเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ แบ่ง

ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรม และด้านสื่อและอุปกรณ์ประกอบการสอน พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ในด้านสื่อและอุปกรณ์ประกอบการสอน มีคะแนนเฉลี่ย 4.58 โดยนักเรียนมีความพึงพอใจต่อสื่อที่นำมาใช้ มีความน่าสนใจมากที่สุดมีคะแนนเฉลี่ย 4.73 ส่วนในด้านเนื้อหาซึ่งเป็นด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยรองลงมาคือ 4.53 นักเรียนให้ความพึงพอใจต่อเนื้อหาที่ใช้ในการสอนมีความน่าสนใจมากที่สุดมีคะแนนเฉลี่ย 4.60 และนักเรียนให้ความพึงพอใจในด้านของกิจกรรมน้อยที่สุดมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.36

โดยภาพรวมแล้วนักเรียนให้ความพึงพอใจต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทดเวทิตี อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.49

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการเรียนจากชุดการสอน ตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทดเวทิตี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน มีประเด็นการอภิปราย ดังนี้

ผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการเรียน โดยการใช้ชุดการสอนของนักเรียน พบว่าผู้เรียนมีระดับคะแนนร้อยละจากการทำกิจกรรมใบงานระหว่างเรียน (E1) เท่ากับ 81.30 และค่าประสิทธิภาพของการทำแบบทดสอบหลังเรียน (E2) เท่ากับ 81.78 ซึ่งได้ประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ ที่ได้กำหนดไว้ คือ 80/80

มีผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังการเรียน จากชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทดเวทิตี สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุที่ทำให้ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานดังกล่าว เนื่องจากการเรียนด้วยชุดการสอน ตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทดเวทิตี เป็นการจัดลำดับขั้นของการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียน ที่นักเรียนสามารถเรียนรู้และถ่ายโยงการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำเนียง นิรพันธ์ (2535) ได้สร้างชุดการสอน เรื่อง ประเทศในเอเชียที่น่าสนใจ หน่วยที่ 8 ประเทศเพื่อนบ้าน กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านพระเจ้า จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 32 คน ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยของ ไพฑูรย์ ปลอดอ่อน (2537) ได้พัฒนาชุดการสอนเรื่องไฟฟ้า กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการผลิตอย่างเป็นระบบ และได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มละ 30 คน 2 กลุ่ม จากการทดลอง นักเรียนกลุ่มที่เรียนกับชุดการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนจากแผนการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเขาวรัตน์ โปธิทอง (2544:53) ได้สร้างชุดการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องการทำมาหากิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนที่ 1 มีประสิทธิภาพ 91.33/91.44 และชุดการสอนที่ 2 มีประสิทธิภาพ 91.25/91.74 ซึ่งชุดการสอนทั้ง 2 ชุดมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ 90/90 ส่วนงานวิจัยของเสริมศรี สงเนียม (2539) ได้พัฒนาชุดการสอนเรื่อง “การแกะสลัก” กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดสุทธิสะอาด จำนวน 30 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย ผลการทดลองพบว่าชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 90/90 ผลการ เปรียบเทียบการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน ตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทวดเทวี พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนให้ความพึงพอใจต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทวดเทวี อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 กล่าวคือ การเรียนด้วยชุดการสอน ตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยเห็นได้จากนักเรียนมีความพึงพอใจต่อสื่อที่นำมาใช้ มีความน่าสนใจมากที่สุดมีคะแนนเฉลี่ย 4.73 ส่วนในด้านเนื้อหา นักเรียนให้ความพึงพอใจต่อเนื้อหาที่ใช้ในการสอนมีความน่าสนใจมากที่สุดมีคะแนนเฉลี่ย 4.60 และนักเรียนให้ความพึงพอใจในด้านของกิจกรรมน้อยที่สุดมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ซึ่งการเรียนด้วยชุดการสอน ถ้ามีการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ดี จะช่วยให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของศิริพงษ์ พลอยแย้ม (2533 : 106) ซึ่งได้เสนอแนวทางการประเมินสื่อการเรียนการสอนว่าต้องพิจารณา คุณลักษณะของสื่อด้านคุณภาพของตัวสื่อ ความถูกต้องด้านเนื้อหาของสื่อ ความรู้สึกรู้สึกพึงพอใจต่อการใช้สื่อของผู้สอนและผู้เรียน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการในการประเมินคุณลักษณะของสื่อ นั้น จากการสัมภาษณ์ การสังเกต ในระหว่างการใช้สื่อ การใช้แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการใช้สื่อ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย ผลการเรียนรู้จากชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูคุณเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ในการจัดการเรียนการสอน ด้วยชุดการสอน ตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ สามารถนำไปดัดแปลง หรือบูรณาการใช้ในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านอื่นๆ อีกที่แตกต่างจากงานวิจัยครั้งนี้

1.2 ควรมีการศึกษาเพื่อตรวจสอบเพิ่มเติม โดยการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ นี้ ไปปรับใช้กับการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระอื่นๆ

1.3 อาจนำชุดการสอน บนที่กลงในแผ่นซีดีรอมหรือฮาร์ดดิสก์ เพื่อให้สามารถใช้ร่วมกับเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ เพราะมีใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรสร้างและพัฒนาชุดการสอน ตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เพื่อไปบูรณาการในการเรียนการสอนในรายวิชาอื่นๆ หรือในระดับชั้นต่างๆ ให้มากขึ้น

2.2 การสร้างชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพ ผู้สร้างควรมีการวางแผนในการจัดทำชุดการสอนอย่างมีระบบ ควรได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ เพื่อให้ชุดการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรสนับสนุนให้ครูได้ผลิตชุดการสอนเพิ่มมากขึ้น เพื่อยกระดับกระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้

2.4 ชุดการสอนเป็นการใช้สื่อรูปแบบต่างๆ มาประสมกัน ทำให้สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี แต่ค่าใช้จ่ายในการผลิตสื่อมีราคาค่อนข้างสูง เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย จึงควรหาวิธีการนำวัสดุที่เหลือใช้หรือวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน

บรรณานุกรม

กาญจนา เกียรติประวัติ. **นวัตกรรมทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, ม.ป.ป.

กาญจนา วัฒนา. **การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน**. นครปฐม :
กระทรวงศึกษาธิการ, 2544.

_____ . **เทคนิคการเขียนแผนการเรียนรู้**. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., ม.ป.ป.

กรมสุขภาพจิต. **คู่มือบริหารทักษะชีวิตในโรงเรียน**. นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต, 2546.

กรมสามัญศึกษา. **เอกสารคู่มือระบบการช่วยเหลือนักเรียน**. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์, 2544.

กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือข้อปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ :
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2548.

กิดานันท์ มลิทอง. **เทคโนโลยีร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสันเพลสโปรดักส์, 2536.

_____ . **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

กุหลาบ รัตนสังขธรรม และคณะ. **สัมพันธภาพในครอบครัวกับปัญหาเสพติด และพฤติกรรม
ทางเพศของนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก**. รายงานการวิจัย.

สำนักงานนโยบายและแผนอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2541.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542**.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545-2549**. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545.

เจริญ ภักดีวานิช. **การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้
วิกฤตสังคม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2546.

จำเนียร เดชคำภู. **การพัฒนาชุดการสอน รายวิชากฎหมายนำรู้ เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุบลราชธานี**, 2548.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. **เอกสารชุดการสอน สื่อการสอนระดับประถมศึกษา เล่มที่ 1, 2**. พิมพ์ครั้งที่ 14.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2538.

_____ . **กระบวนการสื่อการสอน**. ในเอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีการสอน.
นนทบุรี : โรงพิมพ์, 2543.

- _____ . เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. สำนักพิมพ์ สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2548.
- _____ . แนวคิดในการผลิตชุดการสอน. หน้า 117-119. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2523.
- _____ . ระบบสื่อการสอน ในเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2523.
- _____ . แนวคิดเทคโนโลยีการศึกษา เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.
- _____ . การสร้างชุดการสอน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://inno-sawake.blogspot.com/2008/07/1.html>, 2551. [สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554]
- _____ และคณะ. ชุดการสอนระดับประถมศึกษา เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 8 – 15. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2526.
- ฐิติทร ทองสุข. การพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541.
- ณัฐกานต์ รักนาค. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการแก้ปัญหาค่าให้เหตุผล และการเชื่อมโยง ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์การศึกษาคูศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- ถนอม ศรีสร้อย. เปรียบเทียบการใช้วิธีการสอนแบบใช้ภาพสไลด์ที่มีคำถามสอดแทรกเป็นตอนๆ ภายในเนื้อเรื่อง แบบใช้ชุดการสอน และแบบการบรรยาย ต่อผลสัมฤทธิ์และความคงทนของการเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.
- ธรรมสภา. พุทธศาสนสุภาษิตฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธรรมสภา, 2540.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: บิสิเนสอาร์แอนด์ดี, 2551.

นุศรา เอี่ยมนวรรตน์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนกับการสอนโดยครูเป็น
ผู้สอน. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน
มิตร, 2542.

บุญเกื้อ ควรวาเวช. นวัตกรรมการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : หจก. SR Printing, 2543.

_____. นวัตกรรมการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน. 2530.

บุญชม ศรีสะอาด . การประเมินผลสื่อการเรียนการสอน” จุลสารโครงการพัฒนา คุณภาพการศึกษา
(คพศ.), สปช, 2533.

ประภาพรณ เต็งวงศ์. การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ :
อี. เค. บุ๊คส์, 2550.

ประหยัด จิระวรพงศ์. (2539, พฤษภาคม – สิงหาคม). เทคโนโลยีและสื่อการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร. 1 (1) : 209-255.

ปิ่น มุกกันต์. แนวการสอน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาชั้นตรี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา,
2514.

เปี้ยทิพย์ เขาใจแก้ว. ชุดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องทฤษฎีจำนวนที่เน้นทักษะการให้
เหตุผล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (คณิตศาสตร์).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551. ถ่ายเอกสาร

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์ (พิมพ์ครั้งที่ 11).

กรุงเทพมหานคร: เอส. อาร์. พรินติ้ง แมส โปรดักส์, 2548.

พิชญ พลบุตร. ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของเด็กและเยาวชนชายในสถาน
พินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. ศิลปศาสตร์
(อาชีวศึกษาและงานยุติธรรม), 2545.

ไพฑูรย์ ปลอดอ่อน. การสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
เรื่องสหกรณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรการประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2537. อัดสำเนา.

ภรณ์ ทรัพย์พัฒนกุล. เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา. บุรีรัมย์ : เรวัตการพิมพ์, ม.ป.ป.

- มหาเถรสมาคม. พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง, 2549.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: เอส. อาร์. ปรีนติง แมสโปรดักส์, 2539.
- มงคลสูตร. ว่าด้วยมงคล 38 ประการ. พิมพ์ครั้งที่ 5, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง, 2535.
- เมทินี ตาตะสมิต. การพัฒนาชุดการสอน เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืช กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2. ปรินญาศึกษาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.
- เยาวรัตน์ โพธิทอง. การพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเรื่องการทำมาหากิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2544. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. สถิติวิทยาทางการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2540.
- ลัดดา สุขปรีดี. เทคโนโลยีการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. ชลบุรี : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2537
- วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2525.
- วิชาการ, กรม. การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : กุรุสภาลาดพร้าว, 2539.
- วิมลรัตน์ ตีรมาศวนิช. ผลของการใช้การสอนตามแนวคิดแบบนีโอฮิวแมนนิสต์ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. ปรินญาณิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริพงษ์ พลอยเข้ม. การเลือกและการใช้สื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์, 2533.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : กุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. พุทธศาสนสุภาษิต เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 34, กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2553.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. การผลิตชุดการสอน. ชัยนาท : โมเดิร์นโฮม, 2544.
- สุนน อมรวิวัฒน์และคณะ. การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีชีวิตไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์, 2545.

- สุรพล ทศนะวรานนท์. การสร้างชุดการสอนรายวิชาย่อย กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 21 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ : ภาพ
พิมพ์, 2545.
- _____. กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2550.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545). กรุงเทพมหานคร : พรินทวนกราฟฟิค, 2545.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549). กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ, 2545.
- สำเนียง นิรพันธ์. การสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
หน่วยที่ 8 ประเทศเพื่อนบ้าน เรื่องประเทศในเอเชียที่น่าสนใจ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตาม
หลักสูตรการประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา)
พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2535. อัดสำเนา.
- สาโรจน์ แฟงยัง. เทคโนโลยีการผลิตสื่อการสอน. ม.ป.พ., 2529.
- เสริมศรี สงเนียม. การพัฒนาชุดการสอนเรื่อง “การแกะสลัก” ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, 2539. อัดสำเนา.
- เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าพระนครเหนือ, 2528.
- ADDIE Model. 2552. **ADDIE Model**. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2554, จาก
http://en.wikipedia.org/wiki/ADDIE_Model.
- Blair, G.M., Jones, R.S., & Simpson, R.H. (1986). **The transfer and application of learning**. In
G.A. Davis & T.F. Warren (Eds), *Psychology of education newlooks* (pp.101-110).
New York : D.C. Heath.
- Collins, R.W. 1990. Transfer of learning between related and less related tasks using content specific and
content general learning (Online). **Dissertation Abstracts International**: 51-02A. Abstract
from:<http://buu.thaills.uni.net.th/dao/detail.nsp> (2011, November 19).

- Haslell, Robert E. 2001. **Transfer of learning : Cognition, instruction and reasoning**. UK. : Academic press.
- Kemp, Jerrold E. and Deane K. Dayton. 1985. **Planning and Producing Instructional Media**. 5 th ed. Newyork : Harper and Row.
- Klausmeier, Herbert J. 1985. **Educational Psychology**. 5th ed. New York : Harper & Row.
- Marini, A. & Genereux, R. 1995. **The challenge of teaching for transfer**. In **A. McKeough, J. Lupart and A. Marini (eds) Teaching for transfer. Fostering generation in learning**. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. Inc.
- Mc Donald. Ellen J.R. 1973. **“The Development and Evaluation of Multi Media self Instructional Learning Activity Package for use in Remedial English at an Urban Community College”** Dissertation Abstracts International. 34 (October 1973) : 1590-A.
- Perkins, D. N., & Salomon, G. 1988. **Teaching for transfer**. Educational Leadership, 46 (1), 22-32.
- Reed, S.K. 1993. **A schema-based theory of transfer**. In D. K. Detterman & R.J. Sternberg (Eds.), **Transfer on trial : Inrelligence, Cognition and Instruction** (pp.39-67). Norwood, NJ : Ablex.
- Shadish, W. R., Cook, T. D., & Campbell, D. T. **Experimental and quasi-experimental designs for generalized causal inference**. Boston: Houghton-Mifflin. 2001.
- Schunk, D.H. 1991. **Learning theories an educational perspective**. New York : Merill.
- Slavin, R.E. 1994. **Educational Psycology: theory into Practice**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice- Hell.
- Singley, M.K., & Anderson, J.R. 1989. **The transfer of cognitive skill**. MA : Cambridge University Press.
- Thronidle, E.L., & Woodworth, R.S. 1901. **The inglucne of improvement in one mental function upon the efficacy of other functions**. Psychological Review, 8, 247-261.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล

1. ดร.ราชันย์ บุญธิมา
 สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์
 ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ดร.มารุต พัฒนาผล
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและเทคโนโลยีการศึกษา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประดิษฐ์ วิไลรัตน์
 ข้าราชการบำนาญ
 กรรมการหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. อาจารย์ประเสริฐ แซ่เอี้ยบ
 ประธานสาขาวิชา เทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
3. ว่าที่ร้อยตรีหญิงชุลีพร ไตรทรัพย์
 อาจารย์โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ลำลูกกา จ.ปทุมธานี

ที่ ศธ 0578.02/0080

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110

31 มกราคม 2555

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ราชันย์ บุญธิมา

เนื่องด้วย พระมหาจามร วงศ์พรมมา นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่อง ความกตัญญู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ โดยมี ดร.เทียมยศ ปะสาอะโน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในการจัดทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวให้แก่ พระมหาจามร วงศ์พรมมา เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ)

คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2549 3207

โทรสาร 0 2577 5020

ที่ ศธ 0578.02/0078

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110

31 มกราคม 2555

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์

เนื่องด้วย พระมหาจามร วงศ์พรมมา นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่อง ความกตัญญู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ โดยมี ดร.เทียมยศ ปะสาอะโน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถอย่างดียิ่ง จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในการจัดทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวให้แก่ พระมหาจามร วงศ์พรมมา เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ)

คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2549 3207

โทรสาร 0 2577 5020

ที่ ศธ 0578.02/0186

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110

2 มีนาคม 2555

เรื่อง ขอรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.มารุต พัฒนาผล

ด้วย พระมหาจามร วงศ์พรมมา นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่อง ความกตัญญู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ โดยมี ดร.เทียมยศ ปะสาอะโน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถอย่างดียิ่ง จึงขอรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในการจัดทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวให้แก่ พระมหาจามร วงศ์พรมมา เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ)

คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2549 3207

โทรสาร 0 2577 5020

ที่ ศษ 0578.02/0078

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110

31 มกราคม 2555

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประดิษฐ์ วิไลรัตน์

ด้วย พระมหาจามร วงศ์พรมมา นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่อง ความกตัญญู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ โดยมี ดร.เทียมยศ ปะสาอะโน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในการจัดทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวให้แก่ พระมหาจามร วงศ์พรมมา เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ)

คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2549 3207

โทรสาร 0 2577 5020

ที่ ศธ 0578.02/0080

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110

31 มกราคม 2555

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ประเสริฐ แซ่เอี้ยบ

ด้วย พระมหาจามร วงศ์พรมมา นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่อง ความกตัญญู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ โดยมี ดร.เทียมยศ ปะสาอะโน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในการจัดทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวให้แก่ พระมหาจามร วงศ์พรมมา เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ปันปฐมรัฐ)

คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2549 3207

โทรสาร 0 2577 5020

ที่ ศธ 0578.02/0078

คณะกรรมการผู้ทดสอบ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110

31 มกราคม 2555

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ว่าที่ร้อยตรีหญิงชุลีพร ไตรทรัพย์

ด้วย พระมหาจามร วงศ์พรมมา นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่อง ความกตัญญู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ โดยมี ดร.เทียมยศ ปะสาทะโน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถอย่างดียิ่ง จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในการจัดทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวให้แก่ พระมหาจามร วงศ์พรมมา เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ)

คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2549 3207

โทรสาร 0 2577 5020

ที่ ศธ 0578.02/0082

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ต.คลองหก อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110

31 มกราคม 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาโทเข้าเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์

เนื่องด้วย พระมหาจามร วงศ์พรหมมา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญู” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมี ดร. เทียมยศ ปะสาวะโน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านดำเนินการให้ พระมหาจามร วงศ์พรหมมา นักศึกษาระดับปริญญาโทเข้าทำการเก็บข้อมูล โดยรายละเอียดในเรื่องของวันและเวลา นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานไปยังสถานศึกษาด้วยตัวเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ)

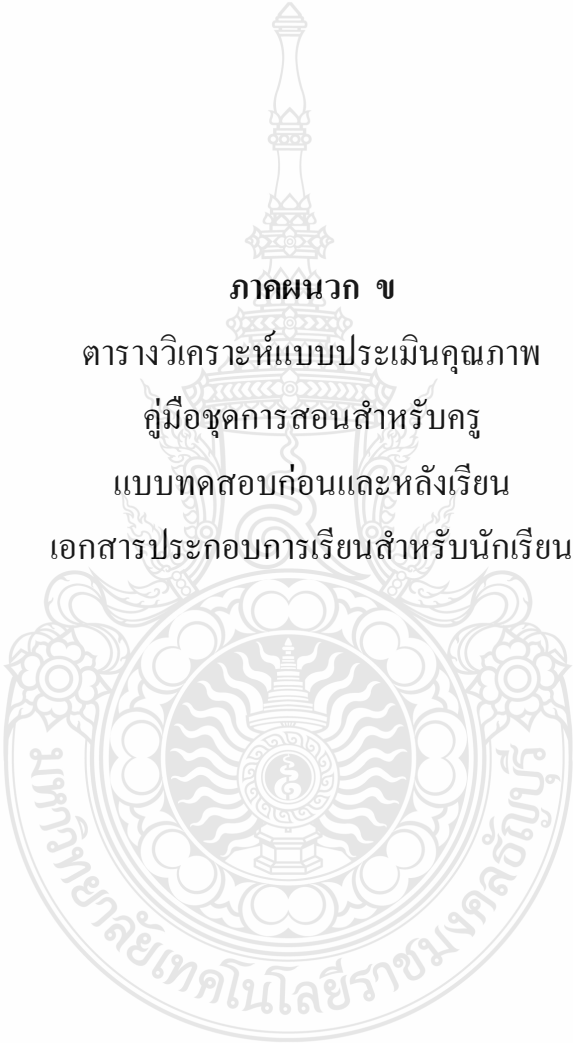
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2549 3207

โทรสาร 0 2577 5020

ภาคผนวก ข
ตารางวิเคราะห์แบบประเมินคุณภาพ
คู่มือชุดการสอนสำหรับครู
แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน
เอกสารประกอบการเรียนสำหรับนักเรียน

ตารางภาคผนวก ข ที่ 1 วิเคราะห์แบบประเมินคุณภาพแบบทดสอบ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	0	1	1	0.67	ใช้ได้
3	1	1	0	0.67	ใช้ได้
4	1	1	0	0.67	ใช้ได้
5	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	0	1	0.67	ใช้ได้
7	1	1	0	0.67	ใช้ได้
8	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	0	1	0	0.33	ตัดทิ้ง
10	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	0	0.67	ใช้ได้
14	1	1	0	0.67	ใช้ได้
15	1	1	0	0.67	ใช้ได้
16	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	-1	1	1	0.33	ตัดทิ้ง
20	0	1	1	0.67	ใช้ได้
21	1	1	1	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	แปรรผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
24	1	1	1	1.00	ใช้ได้
25	1	1	0	0.67	ใช้ได้
26	1	1	0	0.67	ใช้ได้
27	1	1	1	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	1.00	ใช้ได้
30	1	1	1	1.00	ใช้ได้
31	1	1	1	1.00	ใช้ได้
32	1	1	1	1.00	ใช้ได้
33	1	1	1	1.00	ใช้ได้
34	1	1	0	0.67	ใช้ได้
35	1	1	0	0.67	ใช้ได้
36	1	1	1	1.00	ใช้ได้
37	1	1	1	1.00	ใช้ได้
38	1	1	0	0.67	ใช้ได้
39	1	1	1	1.00	ใช้ได้
40	-1	1	0	0.00	ตัดทิ้ง
41	1	1	0	0.67	ใช้ได้
42	1	1	1	1.00	ใช้ได้
43	1	1	0	0.67	ใช้ได้
44	1	1	0	0.67	ใช้ได้
45	1	1	1	1.00	ใช้ได้
46	1	1	1	1.00	ใช้ได้
47	1	1	1	1.00	ใช้ได้
48	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	แปรผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
49	-1	1	0	0.00	ตัดทิ้ง
50	1	1	1	1.00	ใช้ได้
51	1	1	1	1.00	ใช้ได้
52	-1	1	0	0.00	ตัดทิ้ง
53	1	1	1	1.00	ใช้ได้
54	1	1	1	1.00	ใช้ได้
55	1	1	1	1.00	ใช้ได้
56	1	1	1	1.00	ใช้ได้
57	1	1	1	1.00	ใช้ได้
58	1	1	1	1.00	ใช้ได้
59	1	1	1	1.00	ใช้ได้
60	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางภาคผนวก ข ที่ 2 วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S. D.
1. ด้านเนื้อหา	4.83	0.14
1.1 เนื้อหาที่ใช้ในการสอนมีความน่าสนใจ	4.67	0.58
1.2 เนื้อหาที่สอนทำให้เกิดความเข้าใจเรื่องความกตัญญูกตเวที	5.00	0.00
1.3 รูปแบบของชุดการสอนนี้	5.00	0.00
1.4 ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตจริงได้	4.67	0.58
2. ด้านกิจกรรม	4.80	0.19
2.1 กิจกรรมมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.67	0.58
2.2 กิจกรรมเปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็น	5.00	0.00
2.3 กิจกรรมมีส่วนช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ทำให้อยากเรียน	4.67	0.58
3. ด้านสื่อและอุปกรณ์ประกอบชุดการสอน	4.67	0.33
3.1 ขนาดของตัวอักษรมีความชัดเจนและเหมาะสม	5.00	0.00
3.2 ขนาดของภาพที่นำเสนอมีความชัดเจน	4.67	0.58
3.3 สื่อที่นำมาใช้มีความน่าสนใจ	4.30	0.58
รวม	4.76	0.208

ตารางภาคผนวก ข ที่ 3 วิเคราะห์แบบทดสอบ แสดงค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) จากการทำแบบทดสอบจำนวน 30 ข้อ ที่นำไปทดสอบกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 คน

ข้อที่	H	L	ตอบถูก	p	r
1	14	8	22	0.67	0.36
2	13	9	22	0.67	0.24
3	15	8	23	0.70	0.42
4	13	8	21	0.64	0.30
5	12	7	19	0.58	0.30
6	12	8	20	0.61	0.24
7	12	8	20	0.61	0.24
8	13	9	22	0.67	0.24
9	13	5	18	0.55	0.48
10	11	7	18	0.55	0.24
11	13	9	22	0.67	0.24
12	12	8	20	0.61	0.24
13	12	7	19	0.58	0.30
14	13	9	22	0.67	0.24
15	13	9	22	0.67	0.24
16	12	8	20	0.61	0.24
17	14	9	23	0.70	0.30
18	12	8	20	0.61	0.24
19	11	7	18	0.55	0.24
20	10	6	16	0.48	0.24
21	11	7	18	0.55	0.24
22	13	8	21	0.64	0.30
23	12	8	20	0.61	0.24
24	9	5	14	0.42	0.24
25	14	10	24	0.73	0.24

ข้อที่	H	L	ตอบถูก	p	r
26	10	6	16	0.48	0.24
27	10	6	16	0.48	0.24
28	12	8	20	0.61	0.24
29	10	6	16	0.48	0.24
30	12	7	19	0.58	0.30

ตารางภาคผนวก ข ที่ 4 แสดงสัดส่วนของผู้ที่ตอบถูก (P) และสัดส่วนของผู้ที่ตอบผิด (q) จากการทำแบบทดสอบ จำนวน 30 ข้อ ที่นำไปทดสอบกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 33 คน

ข้อที่	H	L	ตอบถูก	p	q	pq
1	14	8	22	0.67	0.33	0.22
2	13	9	22	0.67	0.33	0.22
3	15	8	23	0.70	0.30	0.21
4	13	8	21	0.64	0.36	0.23
5	12	7	19	0.58	0.42	0.24
6	12	8	20	0.61	0.39	0.24
7	12	8	20	0.61	0.39	0.24
8	13	9	22	0.67	0.33	0.22
9	13	5	18	0.55	0.45	0.25
10	11	7	18	0.55	0.45	0.25
11	13	9	22	0.67	0.33	0.22
12	12	8	20	0.61	0.39	0.24
13	12	7	19	0.58	0.42	0.24
14	13	9	22	0.67	0.33	0.22
15	13	9	22	0.67	0.33	0.22
16	12	8	20	0.61	0.39	0.24
17	14	9	23	0.70	0.30	0.21
18	12	8	20	0.61	0.39	0.24
19	11	7	18	0.55	0.45	0.25
20	10	6	16	0.48	0.52	0.25
21	11	7	18	0.55	0.45	0.25
22	13	8	21	0.64	0.36	0.23
23	12	8	20	0.61	0.39	0.24
24	9	5	14	0.42	0.58	0.24
25	14	10	24	0.73	0.27	0.20

ข้อที่	H	L	ตอบถูก	p	q	pq
26	10	6	16	0.48	0.52	0.25
27	10	6	16	0.48	0.52	0.25
28	12	8	20	0.61	0.39	0.24
29	10	6	16	0.48	0.52	0.25
30	12	7	19	0.58	0.42	0.24
					$\sum pq =$	7.06

ตารางภาคผนวก ข ที่ 5 แสดงค่าคะแนนกำลังสอง จากการทำแบบทดสอบจำนวน 30 ข้อ ที่นำไปทดสอบกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 33 คน

คนที่	X	X ²
1	25	625
2	24	576
3	25	625
4	24	576
5	23	529
6	23	529
7	23	529
8	23	529
9	23	529
10	22	484
11	22	484
12	23	529
13	22	484
14	22	484
15	22	484
16	17	289
17	15	225
18	13	169
19	15	225
20	12	144
21	13	169
22	11	121
23	14	196
24	13	169
25	13	169

คนที่	X	X ²	
26	15	225	
27	13	169	
28	13	169	
29	13	169	
30	15	225	
31	15	225	
32	13	169	
33	12	144	
$\sum x =$	591	$\sum x^2 =$	11367
		$s^2 =$	23.72
		$r_{tt} =$	0.73

การคำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบใช้สูตร KR -20 (Kude-Richardson Formula 20)

$$R_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_r^2} \right]$$

เมื่อ

$$n = 30 \quad \text{และ} \quad \sum pq = 7.06$$

$$S^2 = \frac{N \sum x^2 - [\sum x]^2}{N^2}$$

$$S^2 = \frac{33 \times 11367 - [591]^2}{33^2}$$

$$S^2 = 23.72$$

$$R_{tt} = \frac{30}{30-1} \left[1 - \frac{7.06}{23.72} \right]$$

$$R_{tt} = 0.73$$

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบมีค่าเท่ากับ 0.73

คู่มือชุดการสอน

การถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่อง ความกตัญญูคุณทวดที่

พระมหากษัตริย์ วงศ์พระมมา

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันโลกมีความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุไปอย่างไม่หยุดยั้ง ส่งผลให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้จิตใจมนุษย์ต่ำลง มีความเห็นแก่ตัว ไม่สำนึกในบุญคุณของผู้มีพระคุณ บุคคลที่มีคุณธรรมด้านความกตัญญูกตเวทิจึงนับแต่จะมีจำนวนน้อยลง ความกตัญญูซึ่งถือว่าเป็นเครื่องหมายแสดงถึงบุคคลที่เป็นคนดี กตัญญูกตเวทียกเป็นสองความหมาย คือกตัญญู หมายถึงคนที่รู้อุปการคุณที่คนอื่นทำให้ตน ส่วนกตเวทียกหมายถึง คนที่รู้แล้วและตอบแทนคุณท่านด้วย เมื่อเอาคำกตัญญูกตเวทียกมาต่อกันเข้า เป็นคุณลักษณะของคนๆ เดียว ย่อมมีความหมายที่สูง คือหมายถึง คนที่รู้อุปการคุณของท่านด้วยตอบแทนคุณท่านด้วย (ปิ่น มุทุกันต์, 2539: 181) ความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่ควรประพฤติปฏิบัติ และบุคคลที่พึงอาศัยแต่ผู้อื่นอย่างเดียว โดยผู้อื่นมาอาศัยตนเองไม่ได้ ผู้นั้นเป็นชีวิตที่ไม่ประเสริฐ ไม่มีคนยอมรับ หากความจริงได้ยากเพราะเป็นผู้เอาเปรียบโลกเป็นกาฝากของโลก ผลดีของการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความกตัญญูกตเวทียก เพื่อให้ชีวิตเรามีคุณค่าท่ามกลางความเจริญด้านวัตถุ เป็นคนที่มีแต่คนรักใคร่ชอบพอกับอยากคบค้าสมาคมด้วย มีคนยกย่องสรรเสริญ จึงควรปฏิบัติตนเป็นผู้มีความกตัญญูกตเวทียกโดยรู้จักเห็นคุณค่า สำนึกถึงผู้มีพระคุณ และรู้จักตอบแทนผู้ที่มีพระคุณนั้น

กระบวนการเรียนการสอน หรือรูปแบบการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้จะเป็นสิ่งช่วยให้ผู้เรียนถ่ายโอนสิ่งที่เรียนจากในห้องเรียนไปใช้นอกห้องเรียนตามสถานการณ์ ที่แตกต่างจากในห้องเรียนได้ (Schunk, 1991: 155-156, 181,307) และยังเป็นกระบวนการสำคัญที่ใช้ตรวจสอบประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนว่า ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการเรียนเพียงพอที่จะสามารถนำความรู้ที่ได้เรียน ไปแล้วไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่หลากหลายได้

การจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนา มีวัตถุประสงค์ที่ว่า ต้องการให้เยาวชนของชาติได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อจะได้นำความรู้ คือหลักธรรมคำสอนไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เป็นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีของสังคม ก็จะทำให้สังคมสงบสุขอยู่ได้ ถ้าเราไม่ให้ความสำคัญแก่เด็กและเยาวชนอย่างถูกต้อง เด็กและเยาวชนก็จะมีความคิดที่ไม่ดี การพูดก็ไม่ดี การกระทำก็ไม่ดี สังคมเดือดร้อน เป็นเรื่องที่เราเห็นกันอยู่เป็นประจำ เพราะเราขาดการปลูกฝังด้านคุณธรรมให้เกิดขึ้นในใจนั่นเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะและกระบวนการเรียนด้านการแก้ปัญหา การให้เหตุผลและการเชื่อมโยง เนื่องจากทำให้ได้รูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับ ไปปรับประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ และในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูกตเวที สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นเนื้อหาทั่วไปที่ไม่อิงกับเนื้อหาในหลักสูตรหรือวิชาใดวิชาหนึ่ง โดยนำเอาสื่อประเภทภาพถ่าย สื่อประเภทนิทาน สื่อประเภทบทกลอน มาปรับใช้เพื่อให้เกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ ประกอบไปด้วยใบงานจำนวน 10 ใบ

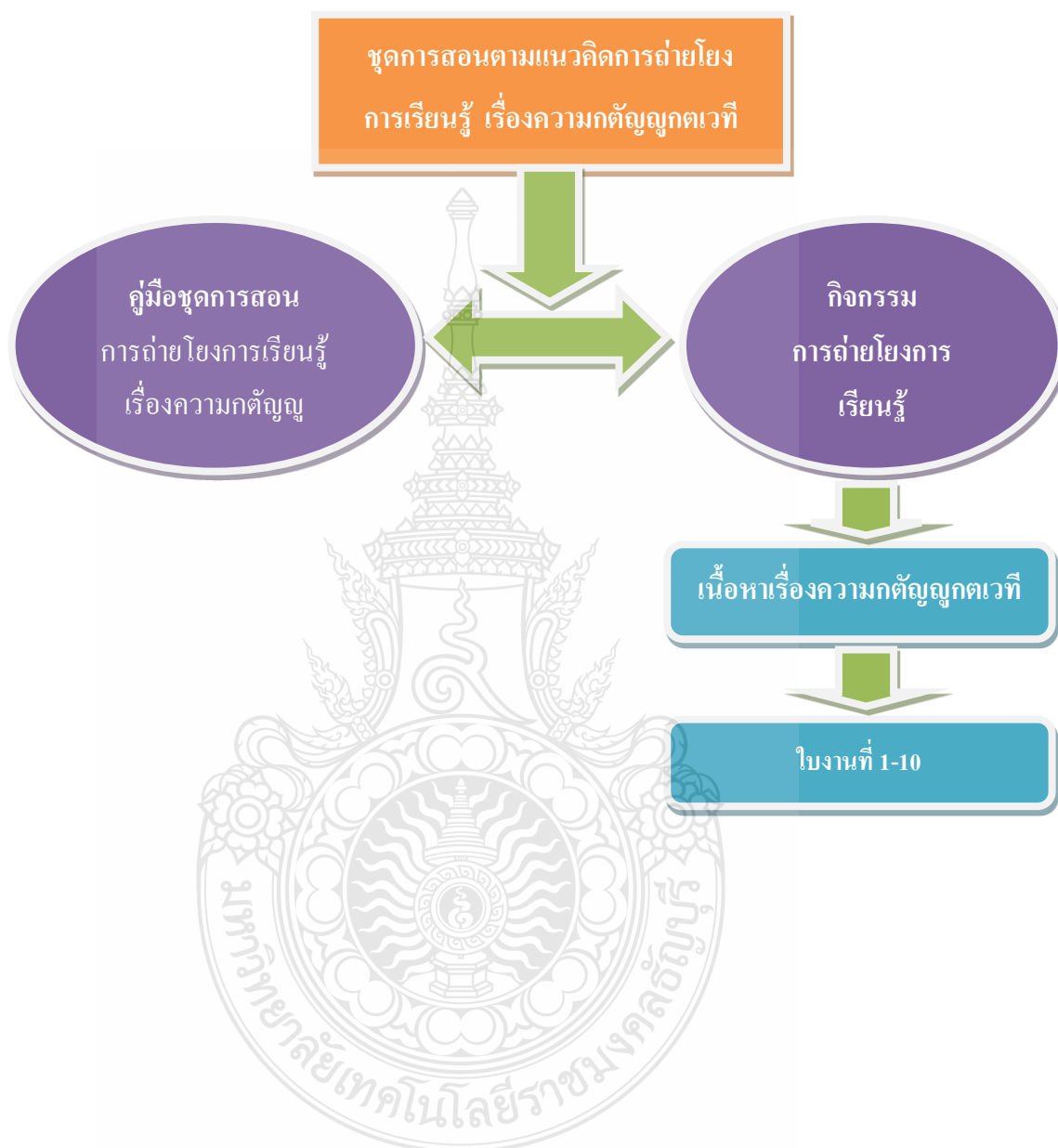
วัตถุประสงค์

มุ่งเน้นเพื่อฝึกความสามารถการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูกตเวที โดยมีความสามารถตามคุณลักษณะที่ต้องการดังนี้

1. ความสามารถในการวิเคราะห์
2. ความสามารถในการบูรณาการ
3. ความสามารถในการนำไปใช้

โครงสร้างชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูกตเวที
ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางแผนการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูทเวที
สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา	หมายเหตุ
<p><u>ขั้นนำ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ทำแบบทดสอบก่อนการเรียนการสอน - ครูสอบถามนักเรียนเพื่อเป็นการทบทวนความรู้เรื่องความกตัญญูทเวที เช่นตัวอย่างของคนดีในสังคม 	1 ชม.	
<p><u>ขั้นสอน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูชี้แจงที่มาของชุดการสอนฯ และสรุปซักถามความเข้าใจ - ครูให้นักเรียนศึกษาเรื่อง ความกตัญญูทเวที จากนั้นครูอธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ แล้วให้นักเรียนซักถาม - การฝึกทักษะการถ่ายโยงการเรียนรู้ด้วยใบงาน (กิจกรรม) 	2 ชม.	
<p><u>ขั้นสรุป</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ทำแบบทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบวัดผลการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวที - ทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดการสอนฯ - เก็บและรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ 	1 ชม.	
รวม	4 ชม.	

รายละเอียดของแผนการเรียนการสอน
ด้วยชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูกตเวที
สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขั้นก่อนการดำเนินการสอน

- การทดสอบก่อนการเรียนการสอนด้วยชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ ด้วยแบบวัดการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูกตเวที
- ครูสอบถามนักเรียนเพื่อเป็นการทบทวนความรู้เรื่อง ความกตัญญูกตเวที เช่นตัวอย่างของคนดีในสังคม (1 ชม.)

ขั้นระหว่างการดำเนินการสอน

- กล่าวถึงที่มาของชุดการสอนตามแนวความคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่องความกตัญญูกตเวที
- ครูให้นักเรียนศึกษาเรื่อง ความกตัญญูกตเวที จากนั้นครูอธิบายพร้อมกับยกตัวอย่างประกอบ แล้วให้นักเรียนซักถาม
- การทำกิจกรรมการเรียนการถ่ายโยงการเรียนรู้ด้วยใบงาน (2 ชม.)

ขั้นหลังการดำเนินการสอน

- จัดให้มีการทดสอบหลังทำการเรียนการสอนด้วยชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ด้วยแบบวัดการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูกตเวที
- ทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ (1 ชม.)
- เก็บและรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

คำชี้แจงสำหรับผู้สอน

1. ครูควรดำเนินการตรวจสอบชุดการสอน ให้ความพร้อมก่อนนำไปใช้
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อประเมินความรู้เดิมของนักเรียน
3. แจกชุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
4. แจกชุดการเรียน (เนื้อหาและใบงาน) ให้นักเรียนศึกษาและแนะนำการปฏิบัติตามกิจกรรม

ในแต่ละใบงาน

5. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ หากพบว่านักเรียนไม่เข้าใจ ครูควรหยุดและแนะนำจนนักเรียนเกิดความเข้าใจจึงค่อยดำเนินการสอนในขั้นต่อไป
6. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
7. ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจ

สื่อการเรียนรู้

1. คู่มือชุดการสอนตามแนวคิดเรื่องการถ่ายโอนการเรียนรู้
2. เนื้อหาเรื่องความกตัญญูทเวทิต
3. กิจกรรมการถ่ายโอนการเรียนรู้เรื่องความกตัญญู ผ่านใบงานจำนวน 10 ใบงาน
4. แบบทดสอบวัดผลการถ่ายโอนการเรียนรู้เรื่องความกตัญญูทเวทิต ก่อนและหลัง เรียน
5. แบบสอบถามความพึงพอใจ
6. CD บรรจุข้อมูลการนำเสนอเนื้อหาการสอนเรื่องความกตัญญูทเวทิต

เนื้อหาเรื่อง ความกตัญญูทเวทิต

ความหมายของความกตัญญูทเวทิต

กตัญญูทเวทิต เป็นคำในพระพุทธศาสนา พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2548 : 67-68) ได้ให้ความหมายว่า กตัญญูทเวทิต หมายถึง ผู้รู้อุปการะที่เขาทำแล้วและตอบแทนผู้รู้จักคุณค่าแห่งการกระทำดีของผู้อื่น และแสดงออกเพื่อบูชาความดีนั้น

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 6) ได้ให้ความหมายความกตัญญูทเวทิตไว้ดังต่อไปนี้ กตัญญู หมายถึง อุปการะที่ท่านทำให้ รู้คุณท่าน กตเวทิต หมายถึง สนองคุณท่าน กตัญญูทเวทิต คือ ความรู้จักบุญคุณผู้อื่น รู้คุณที่คนอื่นทำไว้กับตนแล้วตอบแทน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความกตัญญูทเวทิต เป็นคำในพระพุทธศาสนา หมายถึง ความรู้สึกลำนึกในบุญคุณผู้ที่มีพระคุณ และทำการตอบแทน เมื่อมีโอกาสและมีกำลังพอที่จะทำได้

ความสำคัญของความกตัญญูทเวทิต

ในพระพุทธศาสนาได้ให้ความสำคัญของความกตัญญูทเวทิตมาก โดยมีพุทธศาสนสุภาษิตที่กล่าวถึง ความกตัญญูทเวทิต ดังนี้

1. นิमितตํ สาธุรูปานํ กตัญญูทเวทิตตา. มีความหมายว่า ความกตัญญูทเวทิต เป็นเครื่องหมายของคนดี (พุทธศาสนสุภาษิต (เล่ม 1). 2553 : 34)

2. ภูมิ เว สปปริสานํ กตัญญูกตเวทิตา. มีความหมายว่า ความกตัญญูกตเวทิตาเป็นพื้นของ คนดี (ธรรมสภา. 2540 : 10)
3. กตัญญูตา เอตมมมงคลมุตตมํ. มีความหมายว่า ความเป็นผู้กตัญญูเป็นมงคลสูงสุด (มงคลสูตร มงคล 38 ประการ.2535 : 39)

บุรุษย์ ศิริมหาสาคร (2547 : 168) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความกตัญญูกตเวทิตาไว้ดังนี้

1. ความกตัญญูกตเวทิตาเป็นเครื่องหมายของคนดี ผู้ใดก็ตามที่มีความกตัญญูกตเวทิตาต่อผู้มี พระคุณ ย่อมได้รับการยกย่องจากผู้คนในสังคมว่า เป็นคนดี
2. ความกตัญญูกตเวทิตาเป็นต้นทุนของคุณธรรมทั้งปวง กล่าวคือ ความกตัญญูกตเวทิตาเป็น บ่อเกิดแห่งคุณธรรมอื่นๆ
3. ความกตัญญูกตเวทิตาทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า เพราะผู้มีความกตัญญูกตเวทิตา ย่อมสำนึกในบุญคุณของแผ่นดิน
4. ความกตัญญูกตเวทิตาเป็นคุณธรรมที่คุ้มครองโลกให้อยู่รอด เพราะทำให้คนสำนึกว่า มิใช่คนในประเทศตนเองเท่านั้น ที่มีบุญคุณต่อตน คนในชาติอื่นๆ ทั่วโลก ก็มีส่วนใน การทำให้ชีวิตของเราอยู่รอด

พระพุทธชาญาณ (อำนาจ จันเงิน. 2539 : 128 ; อ้างอิงมาจาก พระธรรมญาณมุนี. 2528 : 317)

ได้ให้ ความสำคัญแก่ ความกตัญญูกตเวทิตา ซึ่งสามารถสรุปได้ 10 ประการ ดังนี้

1. ความกตัญญูกตเวทิตาเป็นสาระที่สำคัญของมนุษยชาติ
2. ความกตัญญูกตเวทิตาเป็นเบื้องต้นของมนุษยธรรมทั้งหลาย
3. ความกตัญญูกตเวทิตาเป็นจุดเริ่มต้นของชีวิตคนเป็น โครงสร้างชีวิตที่สำคัญเป็นทาง สะดวกและเป็นความปลอดภัยของชีวิตคน
4. ความกตัญญูกตเวทิตาเป็นระเบียบแห่งโลกมนุษย์และเป็นเหตุผลเพื่อความเจริญของ ชาติพันธุ์มนุษย์อย่างหนึ่ง
5. ความกตัญญูกตเวทิตาเป็นเหตุแห่งความเจริญของบุคคลประการหนึ่ง
6. ความกตัญญูกตเวทิตาก่อให้เกิดความเป็นคนและเป็นเครื่องมือในการควบคุมคน และสังคม
7. ความกตัญญูกตเวทิตาสร้างความเป็นธรรมในสังคมได้ประการหนึ่ง
8. ความกตัญญูกตเวทิตาทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างร่มเย็นและสุขสบาย
9. ผู้มีความกตัญญูกตเวทิตาเป็นผู้ที่น่าคบอย่างยิ่ง
10. ความกตัญญูกตเวทิตาทำให้คนลืมนั่นไม่ลง

กล่าวโดยสรุป ความกตัญญูทเวทีที่มีความสำคัญ ดังนี้

1. ความกตัญญูทเวที เป็นเครื่องหมายของคนดี
2. คนที่มีความกตัญญูทเวที เป็นบุคคลที่หาได้ยาก
3. การมีความกตัญญูทเวที เป็นมงคลแก่ชีวิต นำมาซึ่งความสุขและความเจริญแก่ผู้ประพฤติปฏิบัติแห่งกตัญญูทเวทีตานัน

ประเภทของความกตัญญูทเวที

เราควรแสดงความกตัญญูทเวที ต่อบิดามารดา ครูอาจารย์ บ้านและครอบครัว โรงเรียน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และทรัพยากรธรรมชาติ ที่เราควรพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังต่อไปนี้ (อำนาจ จันเงิน, 2539 : 166-168)

1. บิดามารดา บิดามารดาเป็นผู้ให้ชีวิตเรา เลี้ยงดูเราด้วยความรัก ความเมตตาไม่มีใครเสมอเหมือน เราต้องตอบแทนคุณด้วยการเคารพเชื่อฟัง ประพฤติตนอยู่ในโอวาท คำสั่งสอนเมื่อท่านแก่ชราต้องเลี้ยงท่านเป็นการตอบแทน
2. ครูอาจารย์ ครูอาจารย์เป็นผู้อบรมสั่งสอนให้วิชาความรู้ เพื่อให้เราเติบโตเป็นคนดี มีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพในวันข้างหน้า ฉะนั้นเราต้องตอบแทนพระคุณท่านโดยการตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เชื่อฟังคำสั่งสอน แสดงความเคารพอ่อนน้อม รับผิดชอบต่อโอกาส ไม่ลบหลู่บุญคุณของท่าน
3. บ้านและครอบครัว บ้านและครอบครัว ให้ความสุขกายสบายใจ ฉะนั้นเราต้องคอยระวังรักษาความสะอาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ทำลายให้ชำรุดทรุดโทรม หรือก่อความไม่สงบสุขขึ้นภายในครอบครัว ต้องให้ความรักความร่วมมือกับสมาชิกทุกคน
4. โรงเรียน โรงเรียนเป็นสถาบันให้การศึกษาแก่นักเรียนทุกคน ถ้าไม่มีโรงเรียนเราก็ไม่มีสถานศึกษาหาความรู้ จึงนับว่าเราได้รับประโยชน์จากโรงเรียนมากซึ่งเราอาจตอบแทนได้โดยการบำรุงรักษา ทำความสะอาดไม่ทำให้ห้องเรียน อาคารเรียนตลอดจนถึงบริเวณโรงเรียนสกปรกและเทอะต้องคอยดูแลให้สะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ
5. ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นสถาบันอันยิ่งใหญ่ที่มีคุณต่อเราทุกคนเราอยู่ได้อย่างมีความสุขก็เพราะเรามี ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เป็นหลักเป็นที่พึ่งทางจิตใจ ฉะนั้นเราต้องตอบแทนบุญคุณ โดยปฏิบัติตามสิทธิ และหน้าที่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ประพฤติตนเป็นพลเมืองดี มีจริยธรรม บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อ

สังคมและประเทศชาติ ปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนาด้วยความเลื่อมใสไม่ลบล้างดูหมิ่นหรือละเลยต่อการเป็นศาสนิกชนที่ดี ถวายความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ และพระบรมราชวงศ์ด้วยการเทิดพระเกียรติ ถวายอารักขา และพร้อมใจกันปฏิบัติตามพระราชประสงค์อันมุ่งความเจริญและความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

6. ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน ไม้ ลำธาร แม่น้ำ ภูเขา ถนน สัตว์ป่า เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อเราเป็นอย่างมาก เพราะให้ความร่มเย็นเป็นสุขแก่เรา ให้ผลผลิตทางการอุตสาหกรรมเกษตรรวมทั้งอาหารแก่เรา ฉะนั้นเราต้องตอบแทนคุณโดยไม่ทำลายสิ่งเหล่านี้การตัดต้นไม้ทำลายป่าทำให้แม่น้ำลำธารตื้นเขินและสกปรกเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ เราต้องต่อต้านการกระทำดังกล่าวด้วยแม่ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ไม่รู้จักเรียกร้องบุญคุณจากเราแต่ถ้าเรารู้จักคุณประโยชน์และตอบแทนคุณมันก็จะคงอยู่ และให้คุณประโยชน์แก่เราตลอดไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2523 : 128-130) ได้กล่าวถึงการแสดงความกตัญญูทเวทิต่างได้เป็น 2 ระดับคือ

1. ความกตัญญูทเวทิต่อเนื่องด้วยความดีงามหรือความช่วยเหลือบุคคล
2. ความกตัญญูทเวทิต่อเนื่องด้วยความดีงามหรือความช่วยเหลือส่วนรวม

ส่วนวิธีแสดงความกตัญญูทเวทิต่างได้เป็น 2 อย่าง คือ

1. ตอบแทนด้วยผลประโยชน์ทางวัตถุ
2. ตอบแทนด้วยความกตัญญูทเวทิต่อที่สูงที่สุด คือ ทำให้ผู้มีพระคุณไม่มีคุณธรรมให้ตั้งอยู่ในคุณธรรม เช่น ไม่มีศีล – ทำให้มีศีล ไม่มีปัญญา – ทำให้มีปัญญา เป็นต้น

ใบงานที่ 3

ที่มา <http://www.learners.in.th>

1. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากภาพนี้

.....

2. ภาพนี้สื่อความหมายอะไร

.....

ข้อคิดเห็น

.....

.....

ใบงานที่ 6

ที่มา ครอบครัวอบอุ่นเนชั่น

1. บุคคลในภาพนี้ปฏิบัติตนอย่างไร

.....

2. ผลที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติเช่นนี้เป็นอย่างไร

    ต่อตนเอง.....

    ต่อครอบครัว.....

    ต่อสังคม.....

ใบงานที่ 9

นิทานชาดก เรื่อง พญานกแขกเต้ายอดดกัตถุญ

ในสมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้าประทับอยู่วัดเชตวัน เมืองสาวัตถีทรงปรารภภิกษุผู้เลียง โยมหญิง อุปัฏฐากรูปหนึ่ง ได้ตรัสอดีตนิทานมาสาธก ว่า...

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ณ หมู่บ้านพราหมณ์ชื่อสาลินทียะ ในเมืองราชคฤห์ โกลิยพราหมณ์ มีไร่ข้าวสาละประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ มอบให้ลูกจ้างกันรั้วดูแลรักษาอยู่ทั้งกลางวันกลางคืน ในที่ไม่ไกลจากไร่นั้น ภูเขาสูงหนึ่งมีป่าจิวใหญ่อยู่แห่งหนึ่ง พระโพธิสัตว์เกิดเป็นพญานกแขกเต้ามีบริวารหลายร้อยตัวอาศัยอยู่ในป่าจิวนั้น พญานกแขกเต้ามีพ่อแม่ที่แก่เฒ่าอยู่คู่หนึ่ง เมื่อพบบริวารออกหากินอิ่มแล้ว ก็จะคาบอาหารกลับมาให้พ่อแม่กินด้วยเป็นประจำ

อยู่มาวันหนึ่ง พวคนกแขกเต้าบอกว่า "ปีก่อนฤดูนี้ชาวบ้านจะปลูกข้าวสาละไว้ที่ไร่งั้น ปีนี้ จะยังทำอยู่หรือไม่หนอ" พญานกแขกเต้าจึงใช้ให้นกแขกเต้า ๒ ตัวไปสืบดูก่อน ไม่นานนกก ๒ ตัว นั้นกลับมาพร้อมกับรวงข้าวสาละ รายงานว่ามีข้าวสาละอยู่เต็มไร่

วันรุ่งขึ้น พญานกแขกเต้าจึงพาบริวารบินลงกินข้าวสาละในไร่นั้น คนเฝ้าไร่พยายามวิ่งไล่จนให้หนีไปก็ทำไม่สำเร็จ พญานกแขกเต้ากินอิ่มแล้ว ก็คาบรวงข้าวสาละไปด้วย ตั้งแต่นั้นมานกแขกเต้าก็พากันลงกินข้าวสาละในไร่นั้นเป็นประจำ จนข้าวสาละถูกทำลายไปเป็นไร่ คนเฝ้าไร่จึงนำเรื่องไปบอกโกลิยพราหมณ์ให้ทราบ ว่า "เจ้านาย...ผมไถมันไม่ไหวแล้วละ ขอคืนไร่ให้ท่านจ้างคนอื่นไปดูแลแทน นกแขกเต้านับร้อยตัว มีนกแขกเต้าคอแดงเท้าแดงตัวหนึ่งนำมา เมื่อขากลับมันยังคาบข้าวสาละไปอีกด้วย" "เจ้าสามารถจับมันเป็นๆ ได้ไหมล่ะ" เมื่อเขาตอบว่า "ได้ขอรับ" จึงบอกว่า "ถ้าเช่นนั้นเจ้าก็ไม่ต้องออกไล่ ความเสียหายของข้าวสาละข้าไม่ว่า ขอเพียงเจ้าจับมันมาให้ได้ก็แล้วกัน"

คนเฝ้าไร่รับคำแล้วสบายใจที่เจ้านาย ไม่ด่าว่า จึงทำบ่วงดักไว้แต่เช้าตรู่แล้วเข้ากระท่อมแอบดูอยู่ ไม่นานพญานกแขกเต้าก็พาบริวารมาลงกินข้าวสาละเช่นเคยและได้ติดบ่วงที่เขาดักไว้ ตั้งแต่แรกลงมา แต่ก็ต้องออกทนไว้ไม่รู้จะอะไร ด้วยเกรงว่าบริวารจะแตก ต้นไม้ได้กินข้าว พอรู้ว่านกทุกตัวกินอิ่มแล้วจึงร้องขึ้น ๓ ครั้ง ผึ้งนกได้แตกต้นบินหนีขึ้นไป ทิ้งไว้แต่พญานกแขกเต้าตัวเดียว

คนเฝ้าสวนพอได้ยินเสียงนกแขกเต้าแตกต้นขึ้น ออกจากกระท่อมมาดูเห็นพญานกแขกเต้าติดบ่วงของตน ก็ดีใจจับมัดขานำไปให้พราหมณ์ผู้เป็นเจ้าของไร่

โกเลียพราหมณ์จับพญานกแขกเต้าด้วยสองมือวางไว้บนตักด้วยความเอ็นดูถามมันว่า "เจ้านกแขกเต้า ท้องของเจ้าคงจะใหญ่กว่านกตัวอื่นกระมัง เจ้าจึงคาบข้าวสาธิตเข้าไปมากมาย เจ้าทำนางข้าวไว้ที่ป่าจิว หรือว่าเจ้ากับเรามีเวรแก่กัน"

พญานกแขกเต้าพูดเป็นภาษามนุษย์ที่ไพเราะว่า "ข้าพเจ้ากับท่านไม่ได้มีเวรแก่กัน นางของข้าพเจ้าก็ไม่มี ข้าพเจ้านำข้าวสาธิตไปเพื่อปลี้องหนี่แก่ ให้เขาภูหนี่ใหม่ แล้วฝังขุมทรัพย์ไว้"

พราหมณ์ "การปลี้องหนี่แก่ ภูหนี่และวิธีฝังขุมทรัพย์ของท่านเป็นอย่างไร?"

พญานกแขกเต้า "ข้าพเจ้านำข้าวสาธิตไปมอบให้บิดามารดาผู้แก่เฒ่าเพื่อปลี้องหนี่แก่ที่ท่านเลี้ยงข้าพเจ้ามา มอบข้าวสาธิตให้ลูกน้อยเพื่อภูหนี่เมื่อเขาเติบโตแล้วจะได้เลี้ยงข้าพเจ้าตอบ และให้แก่นกผู้พิการทพผลาพออกไปหากินไม่ได้ บุญที่ให้ข้าวสาธิตแก่นกเหล่านั้น เป็นการฝังขุมทรัพย์ไว้"

พราหมณ์พอฟังจบแล้วมีจิตเลื่อมใสยิ่งนักจึงพูดว่า "เจ้าคือจริง ๆ เป็นนกมีคุณธรรม ยอดกตัญญู มนุษย์บางคนยังไม่มีคุณธรรมเหมือนกับเจ้าเลย ข้าขอยกข้าวสาธิตทั้งหมดให้เจ้าและพวกญาติ ได้กินเป็นอาหารอย่างเพียงพอเลยนะ" ว่าแล้วก็แกะเชือกที่พญานกแขกเต้า ทาน้ำมันให้แล้วนำข้าวคลุกน้ำผึ้งมาเลี้ยงพญานกนั้น

พญานกแขกเต้าให้โอวาทพราหมณ์ว่า "พราหมณ์ ขอท่านจงเป็นผู้ไม่ประมาทเถิด ให้ท่านเลี้ยงดูมารดาบิดาผู้แก่เฒ่าเถิด" กล่าวจบก็กินไร้ข้าวสาธิตแก่พราหมณ์ ขอรับไว้เพียง ๘ ไร้เท่านั้นแล้วบินกลับคืนป่าจิวไป

เมื่อกลับถึงป่าจิวพญานกแขกเต้ารีบวางรวงข้าวสาธิตไว้ต่อหน้าบิดามารดาผู้ลุกขึ้นหัวเราะยินดีทั้งน้ำตานองหน้า ฟุ่่นกแขกเต้าต่างเข้ามาแสดงความยินดีด้วยและถามเป็นเสียงเดียวกันว่า "ท่านรอดมาได้อย่างไร? ขอรับนาย" พญานกแขกเต้าจึงเล่าเรื่องทั้งหมดให้ฟุ่่นกฟัง

ฝ่ายโกเลียพราหมณ์ก็ตั้งอยู่ในโอวาท ของพญานกแขกเต้าตั้งโรงบริจาทนแก่สมณพราหมณ์ผู้ทรงธรรมและผู้ยากจนทั่วไป ประพฤติธรรมจนตรานสิ้นชีวิต

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า: บุตรธิดาควรเลี้ยงดูบิดามารดาตามแก่ชรา เพื่อปลดปลี้องหนี่ที่ตนเคยได้รับการเลี้ยงดูจากท่านในวัยเด็ก

นกแขกเต้าผู้มีปัญญา รู้ว่าควรบริหารจัดการทรัพย์สินอย่างไร จึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งต่อตัวเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม นับเป็นการใช้ทรัพย์อย่างชาญฉลาด ที่ยิ่งใช้ก็ยิ่งมีความสุขความเจริญ สุขทั้งกาย สุขทั้งใจ สุขทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

ใบงานที่ 10

....กตัญญูกตเวทิตี....

มีสติ ฟังบรรจบ ให้ครบบาท
อย่าให้ขาด สิ่งของ ต้องประสงค์
จงใช้น้อย กินน้อย ค่อยบรรจง
อย่าจ่ายลง ให้มาก จะยากนาน
ไม่ควรซื้อ ก็อย่าไป พิไรซื้อ
ให้เป็นมือ เป็นครว ทั้งควหาวน
เมื่อพ่อแม่ แก่เฒ่า ชรากาล
จงเลี้ยงท่าน อย่าให้อด รันทดใจ
ด้วยชนก ชนนี นั้นมีคุณ
ได้การุณ เลี้ยงรักษา มาจนใหญ่

อุ้มอุทร ป้อนข้าว ไปเท่าไร
หมายจะได้ ฟังพา ริดาดวง
ถ้าเราดี มีจิต คิดอุปลัมภ
กุศลล้ำ เลิศเท่า ภูเขาหลวง
จะปรากฏ ยศยิ่ง สิ่งทั้งปวง
กว่าจะล่วง ลุถึง ชึ่งพิมาน
เทพไท ในห้อง สิบหกชั้น
จะชวนกัน สรรเสริญ เจริญสาร
ว่าสตรี นี้เป็นยอด ยุพาพาล
ได้เลี้ยงท่าน ชนกชนนี..

สุนทรภู่ จาก สุภาษิตสอนหญิง

1. นักเรียนจะนำหลักธรรม เรื่องความกตัญญู มาเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างไร

.....

2. ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ

ต่อตนเอง.....

ต่อครอบครัว.....

ต่อสังคม.....

แบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่อง ความกตัญญูทศเวทิต์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด เพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมาย (X) ลงใน
กระดาศคำตอบ

- ข้อใดคือความหมายของความกตัญญูทศเวทิต์
  - รู้คุณที่ท่านทำแล้วแก้ตน
  - ตอบแทนคุณผู้ที่เคยทำดีกับเรา
  - การให้ผู้อื่นทำดีกับเรา
  - การตอบแทนด้วยการขอบคุณ
- นักเรียนจะแสดงความกตัญญูทศเวทิต์ ในงานประเพณีวันสงกรานต์ได้อย่างไร
  - รดน้ำดำหัวพ่อแม่
  - สรงน้ำพระที่วัด
  - สาดน้ำผู้ใหญ่
  - ให้พรผู้ใหญ่ที่นับถือ
- บุพพการี ก็ต้องมีอุปการะ โดยหน้าที่อยู่แล้ว ทำไมต้องตอบแทนด้วย
  - ด้วยสามัญญสำนึก คุณธรรม ซาบซึ้งในบุญคุณ
  - ด้วยคุณธรรม จริยธรรม กตัญญู
  - ซาบซึ้งในบุญคุณ กตัญญู ด้วยคุณธรรม
  - ด้วยสามัญญสำนึก กตัญญู คุณธรรม
- ข้อใดบอกความหมายของความกตัญญูทศเวทิต์ได้ถูกต้อง
  - กตัญญูทศเวทิต์คือผู้ได้รับใบประกาศเกียรติคุณ
  - กตัญญูทศเวทิต์คือความเสียสละ
  - กตัญญูทศเวทิต์คือความรักความเอ็นดู
  - กตัญญูทศเวทิต์เป็นคุณธรรมคุ้มครองโลกให้อยู่รอด
- คำว่า “จะดูว่า ดูที่หาง จะดูนาง ดูที่แม่” คำกล่าวนี้ มีความหมายตรงกับข้อใด
  - จะดูลูก ให้ดูที่แม่
  - ลูกที่ดี ย่อมเชื่อฟังพ่อแม่
  - ปลูกพืชเช่นไร ได้ผลเช่นนั้น
  - ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น

6. นักเรียนจะแสดงความกตัญญูทเวทีต่อบิดามารดาอย่างไร

ก. ตั้งใจเรียนหนังสืออย่างเดียว

ข. ช่วยพ่อแม่ทำงานหลายๆ

ค. แบ่งเวลาสำหรับการเรียนและช่วยบิดามารดา

ง. สำนึกในบุญคุณของท่าน

7. ข้อความใด บอกความหมายของคำว่า “ครู” ได้ถูกต้องที่สุด

ก. ครูคือ ผู้นำที่ยิ่งใหญ่

ข. ครูคือ ผู้ช่วยเหลือผู้ค่อย โอกาส

ค. ครูคือ นักสร้างค่านิยม

ง. ครูคือ ผู้ยกระดับ วิญญาณมนุษย์

8. ชาวบ้านช่วยกันปลูกต้นไม้และดูแลรักษา เป็นการแสดงความกตัญญูทเวทีต่อสิ่งใด

ก. ต่อผู้อื่น

ข. ต่อศาสนา

ค. ต่อสิ่งแวดล้อม

ง. ต่อชาติ

9. บทกลอนที่ว่า

“ด้วยชนก ชนนี นั้นมีคุณ

ได้การุณ เลี้ยงรักษา มาจนใหญ่

อุ้มอุทร ป้อนข้าว ไปเท่าไร

หมายจะไต่ ฟังพา ฑิตาดวง”

จากบทกลอนนี้ ผู้ประพันธ์มีจุดประสงค์เพื่อ

ก. สั่งสอน

ข. ประเมินค่า

ค. แนะนำ

ง. เดาะเหตุการณ์

10. ถ้าวันนี้เป็นวันคล้ายวันเกิดของนักเรียน นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร

ก. จัดงานเลี้ยงฉลองวันเกิด

ข. ไปทำบุญปล่อยนกปล่อยปลา

ค. ให้สวัสดีถึงเพื่อนที่มาร่วมงาน

ง. นำดอกไม้ไปไหว้แม่

11. พิธีบังสุกุลอุชิบรรพบุรุษและพิธีรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ สะท้อนให้เห็นว่ามีหลักธรรมข้อใด

ก. ความสามัคคี

ข. ความเสียสละ

ค. ความเมตตาการุณา

ง. ความกตัญญูทเวที

12. ถ้าโรงเรียนต้องการอาสาสมัครปลูกต้นไม้ นักเรียนจะไปหรือไม่ เพราะเหตุใด

ก. ไป เพราะคนอื่นๆก็ไป

ข. ไป เพราะต้นไม้มีบุญคุณกับเรา

ค. ไม่ไป เพราะปลูกแล้วคนก็ตัด

ง. ไม่ไป เพราะปลูกแล้วเป็นภาระในการดูแล

13. จากบทกลอนว่า

“มีสสิ่ง พึงบรรจบ ให้ครบบาท
อย่าให้ขาด สิ่งของ ต้องประสงค์
จงใช้น้อย กินน้อย ค่อยบรรจง
อย่าจ่ายลง ให้มาก จะยากนาน”

คำกลอนบทนี้ ต้องการสอนให้เราเป็นคนเช่นไร

ก. ขยัน

ข. อุตุน

ค. รู้จักประหยัด

ง. มีระเบียบวินัย

14. ครอบครัวจะมีความสุขหรือทุกข์ ขึ้นอยู่กับสิ่งใดเป็นสำคัญ

ก. พ่อแม่ต้องทำงานหาเงินไว้ใช้มากๆ

ข. เลี้ยงสัตว์ไว้หลายชนิดเพื่อเป็นเพื่อน

ค. ความรักความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ง. มีคนรอบข้างรักมากๆ

15. บรรยากาศแห่งความรักความอบอุ่นในครอบครัวควรเป็นอย่างไร

ก. แม่กล่าวชื่นชม ด.ญ.เชอริ เมื่อเธอซักถุงเท้าด้วยตนเอง

ข. พ่อแม่ให้เงินลูกใช้มากๆ เท่าที่ลูกต้องการ

ค. ลูกจะทำอะไร พ่อแม่ไม่ควรขัดขวาง

ง. พ่ออ้อนวอนให้ลูกเรียนหนังสือ เพื่อจะได้เป็นหมอตามที่พ่อต้องการ

16. ขณะที่กำลังกำลังกวาดห้องเรียนอยู่ เขามองเห็นครูถือของมากมาย จึงรีบเข้าไปช่วยถือ นักเรียนจะทำเหมือนกล้าหรือไม่เพราะเหตุใด

ก. ทำ เพราะต้องการช่วยครู

ข. ทำ เพราะครูจะได้ชมเชย

ค. ไม่ทำ เพราะครูถือได้อยู่แล้ว

ง. ไม่ทำ เพราะครูไม่ได้เรียกให้ช่วย

17. ข้อใดเป็นความคิดของพญานกแขกเต้า ในการแสดงความกตัญญูต่อบิดามารดา
ก. การเปลื้องหนี้เก่า	ข. การไปหากินในที่ไกล
ค. พาพ่อแม่ไปหากินด้วย	ง. การเก็บอาหารไว้ให้มากๆ
18. สุนทรภู่ได้แต่งสุภาษิตสอนหญิงไว้ เพื่อสอนเรื่องใด
ก. ช่องทางทำมาหากิน	ข. กตัญญูต่อบิดามารดา
ค. อุปถัมภ์บำรุงวัด	ง. การทำมาค้าขาย
19. การเป็นทหาร ถือว่าได้แสดงความกตัญญูทวดเวทีต่ออะไร
ก. ประเทศชาติ	ข. ครู-อาจารย์
ค. บิดา-มารดา	ง. ศาสนา
20. นักเรียนสามารถแสดงความกตัญญูทวดเวทีต่อชาติได้อย่างไร
ก. เป็นเด็กดีและทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด	ข. อาสาสมัครจับโจรผู้ร้าย
ค. บริจาคเงินเพื่อช่วยประเทศชาติ	ง. รณรงค์ให้ประชาชนรักชาติ
21. นักเรียนจะแสดงความกตัญญูทวดเวทีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างไร
ก. สวมใส่เสื้อเหลืองทุกวัน	ข. ทำตามโครงการของพระองค์
ค. ทำความดีโดยตั้งใจเรียนถวายพระองค์	ง. ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีทุกวัน
22. เพราะเหตุใดเราจึงต้องแสดงความกตัญญูทวดเวทีต่อพ่อแม่
ก. ท่านให้กำเนิดและเลี้ยงดูเรา	ข. ท่านเป็นเพื่อนเล่นยามเราเหงา
ค. ท่านเป็นผู้มีอาวุโสที่สุดในบ้าน	ง. ท่านเป็นผู้จ่ายเงินค่าขนมให้เรา
23. ข้อใดคือวัตถุประสงค์สำคัญของการบวชพระในสังคมไทย
ก. ทดแทนพระคุณพ่อแม่	ข. เตรียมตัวแต่งงานมีครอบครัว
ค. สะเดาะเคราะห์	ง. ฝึกฝนตนเองให้มีสติปัญญาและคุณธรรม

24. ข้อใดสอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า “ความกตัญญูกตเวทิต เป็นพื้นฐานของคนดี”

- ก. พยายามซื้ออาหารจากแม่ค้าที่ขายของดีมีคุณภาพ
- ข. พยายามช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนที่เคยช่วยทำการบ้าน
- ค. พยายามช่วยเหลือบิดามารดา ครูอาจารย์ในการทำงาน
- ง. พยายามศึกษาหาความรู้ใส่ตนเพื่อประโยชน์ในอนาคต

25. คำว่า “อกตัญญู” หมายความว่าอย่างไร

- ก. รู้คุณของท่าน
- ข. ไม่รู้คุณของท่าน
- ค. ตอบแทนคุณของท่าน
- ง. ไม่ตามใจท่าน

26. เราจะรู้ได้อย่างไรว่า คนที่เราคบด้วยเป็นคนดี

- ก. ตักบาตรเป็นประจำ
- ข. มีมนุษยสัมพันธ์
- ค. ขยันทำงาน
- ง. รู้จักทดแทนบุญคุณ

27. พระพุทธเจ้าตรัสว่า บุคคลที่มีกตัญญูกตเวทิต ชื่อว่าหาได้ยาก เพราะอะไร

- ก. ตามดมองไม่เห็น
- ข. คนเห็นแก่ตัวมีมาก
- ค. คนสมัยก่อนมีน้อย
- ง. คนที่ให้โดยไม่หวังผลตอบแทนมีน้อย

28. คำว่า “หาความดีใส่หัวลูก ดีกว่าหาเงินใส่กระเป๋าลูก” สอนอะไร

- ก. รักลูกเหนือสิ่งใด
- ข. รักลูกให้ลูกทาง
- ค. รักลูกอย่าตามใจ
- ง. รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี

29. “ยามตายจะได้ฝากผี ยามดีจะได้ฝากทอง ยามขัดข้องจะได้ช่วยแก้ไข” เป็นความหวังของใคร

- ก. บิดามารดา
- ข. ครูอาจารย์
- ค. บุตรธิดา
- ง. เพื่อนที่รัก

30. สิ้นค้าคุณภาพดีให้คู่ยี่ห้อ จะคุณคนดีให้คู่ที่อะไร

- ก. ทำบุญเป็นนิจ
- ข. ติดต่อสังคมดี
- ค. ทำหน้าที่ได้ถูกต้อง
- ง. สมองตอบแทนบุญคุณ

แบบทดสอบหลังเรียน

ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่อง ความกตัญญูทศเวที ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด เพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมาย (X) ลงใน
กระดาษคำตอบ

- นักเรียนจะแสดงความกตัญญูทศเวทีต่อบิดามารดาอย่างไร
  - ตั้งใจเรียนหนังสืออย่างเดียว
  - ช่วยพ่อแม่ทำงานหลายๆ
  - สำนึกในบุญคุณของท่าน
  - แบ่งเวลาสำหรับการเรียนและช่วยบิดามารดา
- ขณะที่กำลังกำลังกวาดห้องเรียนอยู่ เขามองเห็นครูก้อนของมากมาย จึงรีบเข้าไปช่วยถือ นักเรียน
จะทำเหมือนกล้าหรือไม่เพราะเหตุใด
  - ทำ เพราะครูจะได้ชมเชย
  - ทำ เพราะต้องการช่วยครู
  - ไม่ทำ เพราะครูถือได้อยู่แล้ว
  - ไม่ทำ เพราะครูไม่ได้เรียกให้ช่วย
- ถ้าวันนี้เป็นวันคล้ายวันเกิดของนักเรียน นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร
  - จัดงานเลี้ยงฉลองวันเกิด
  - นำดอกมะลิไปไหว้แม่
  - ให้สัตว์เลี้ยงเพื่อนที่มาร่วมงาน
  - ไปทำบุญปล่อยนกปล่อยปลา
- ถ้าโรงเรียนต้องการอาสาสมัครปลูกต้นไม้ นักเรียนจะไปหรือไม่ เพราะเหตุใด
  - ไป เพราะต้นไม้มีบุญคุณกับเรา
  - ไป เพราะคนอื่นๆก็ไป
  - ไม่ไป เพราะปลูกแล้วคนก็ตัด
  - ไม่ไป เพราะปลูกแล้วเป็นภาระในการดูแล
- คำว่า “จะควัวว ดูที่หาง จะดูนาง ดูที่แม่” คำกล่าวนี้ มีความหมายตรงกับข้อใด
  - จะดูถูก ให้ดูที่แม่
  - ดูไม้หล่นไม่ไกลต้น
  - ปลูกพืชเช่นไร ได้ผลเช่นนั้น
  - ลูกที่ดี ย่อมเชื่อฟังพ่อแม่

6. ข้อใดคือความหมายของความกตัญญูทศเวที

ก. รู้คุณที่ท่านทำแล้วแก้ตน

ข. การตอบแทนด้วยการขอบคุณ

ค. การให้ผู้อื่นทำดีกับเรา

ง. ตอบแทนคุณผู้ที่เคยทำดีกับเรา

7. ชาวบ้านช่วยกันปลูกต้นไม้และดูแลรักษา เป็นการแสดงความกตัญญูทศเวทีต่อสิ่งใด

ก. ต่อสิ่งแวดล้อม

ข. ต่อศาสนา

ค. ต่อพ่อแม่

ง. ต่อชาติ

8. ข้อความใด บอกความหมายของคำว่า “ครู” ได้ถูกต้องที่สุด

ก. ครูคือ ผู้นำที่ยิ่งใหญ่

ข. ครูคือ ผู้ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส

ค. ครูคือ ผู้ยกระดับ วิญญาณมนุษย์

ง. ครูคือ นักสร้างค่านิยม

9. บรรยากาศแห่งความรักความอบอุ่นในครอบครัวควรเป็นอย่างไร

ก. ลูกจะทำอะไร พ่อแม่ไม่ควรขัดขวาง

ข. พ่อแม่ให้เงินลูกใช้มากๆ เท่าที่ลูกต้องการ

ค. แม่กล่าวชื่นชม ด.ญ.เชอร์รี่ เมื่อเธอซักถุงเท้าด้วยตนเอง

ง. พ่ออ้อนวอนให้ลูกเรียนหนังสือ เพื่อจะได้เป็นหมอตามที่พ่อต้องการ

10. บุพพการี ก็ต้องมีอุปการะโดยหน้าที่อยู่แล้ว ทำไมต้องตอบแทนด้วย

ก. ชาวซึ่งในบุญคุณ กตัญญู ด้วยคุณธรรม

ข. ด้วยคุณธรรม จริยธรรม กตัญญู

ค. ด้วยสามัญตำนิก คุณธรรม ชาวซึ่งในบุญคุณ

ง. ด้วยสามัญตำนิก กตัญญู คุณธรรม

11. คำว่า “อกตัญญู” หมายความว่าอย่างไร

ก. รู้คุณของท่าน

ข. ไม่ตามใจท่าน

ค. ไม่รู้คุณของท่าน

ง. ไม่รู้จะแทนคุณของท่าน

12. ข้อใดบอกความหมายของความกตัญญูทศเวทีได้ถูกต้อง

ก. กตัญญูทศเวทีเป็นคุณธรรมคุ้มครองโลกให้อยู่รอด

ข. กตัญญูทศเวทีคือผู้ได้รับใบประกาศเกียรติคุณ

ค. กตัญญูทศเวทีคือความรักความเอ็นดู

ง. กตัญญูทศเวทีคือความเสียสละ

13. จากบทกลอนว่า

“มีสสิ่ง พึ่งบรรจบ ให้ครบบาท
 อย่าให้ขาด สิ่งของ ต้องประสงค์
 จงใช้น้อย กินน้อย ค่อยบรรจบ
 อย่าจ่ายลง ให้มาก จะยากนาน”

คำกลอนบทนี้ ต้องการสอนให้เราเป็นคนเช่นไร

ก. ขยัน	ข. อุตุน
ค. มีระเบียบวินัย	ง. รู้จักประหยัด

14. สิ้นค้าคุณภาพดีให้คู่ยี่ห้อ จะคุณคดียี่ห้ออะไร

ก. ทำบุญเป็นนิจ	ข. ติดต่องังคมดี
ค. ทำหน้าที่ได้ถูกต้อง	ง. สนองตอบแทนบุญคุณ

15. บทกลอนที่ว่า

“ด้วยชนก ชนนี้ นั้นมีคุณ
 ได้การุณ เลี้ยงรักษา มาจนใหญ่
 อุ้มอุทร ป้อนข้าว ไปเท่าไร
 หมายถึงได้ พึ่งพา ธิดาดวง”

จากบทกลอนนี้ ผู้ประพันธ์มีจุดประสงค์เพื่อ

ก. ประเมินค่า	ข. สอนสั่ง
ค. แนะนำ	ง. เคารพการันต์

16. นักเรียนจะแสดงความกตัญญูกตเวทีในงานประเพณีวันสงกรานต์ได้อย่างไร

ก. สาคน้ำผู้ใหญ่	ข. สรงน้ำพระที่วัด
ค. รดน้ำดำหัวพ่อแม่	ง. ให้พรผู้ใหญ่ที่นับถือ

17. พระพุทธเจ้าตรัสว่า บุคคลที่มีกตัญญูกตเวที ชื่อว่าหาได้ยาก เพราะอะไร

ก. คนที่ให้โดยไม่วางผลตอบแทนมีน้อย	ข. คนเห็นแก่ตัวมีมาก
ค. คนสมัยก่อนมีน้อย	ง. ตาบอดมองไม่เห็น

26. นักเรียนจะแสดงความกตัญญูทวดที่ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างไร
ก. สวมใส่เสื้อเหลืองทุกวัน	ข. ทำความดีโดยตั้งใจเรียนถวายพระองค์
ค. ทำตามโครงการของพระองค์	ง. ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีทุกวัน
27. ข้อใดเป็นความคิดของพญานกแขกเต้า ในการแสดงความกตัญญูต่อบิดามารดา
ก. พาพ่อแม่ไปหากินด้วย	ข. การไปหากินในที่ไกล
ค. การเปลื้องหนังเก่า	ง. การเก็บอาหารไว้ให้มาก ๆ
28. คำว่า “หาความดีใส่หัวลูก ดีกว่าหาเงินใส่กระเป๋าลูก” สอนอะไร
ก. รักลูกให้ลูกทาง	ข. รักลูกเหนือสิ่งใด
ค. รักลูกอย่าตามใจ	ง. รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี
29. ข้อใดสอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า “ความกตัญญูทวดที่เป็นพื้นฐานของคนดี”
ก. พยายามซื้ออาหารจากแม่ค้าที่ขายของดีมีคุณภาพ
ข. พยายามช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนที่เคยช่วยทำการบ้าน
ค. พยายามศึกษาหาความรู้ใส่ตนเพื่อประโยชน์ในอนาคต
ง. พยายามช่วยเหลือบิดามารดา ครูอาจารย์ในการทำงาน
30. ครอบครัวจะมีความสุขหรือทุกข์ ขึ้นอยู่กับสิ่งใดเป็นสำคัญ
ก. พ่อแม่ต้องทำงานหาเงินไว้ใช้มากมาย	ข. เลี้ยงสัตว์ไว้หลายชนิดเพื่อเป็นเพื่อน
ค. ความรักความเข้าใจซึ่งกันและกัน	ง. มีคนรอบข้างรักมากมาย

เฉลยแบบทดสอบ ก่อนเรียนและหลังเรียน

ชุดการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยง

การเรียนรู้เรื่อง ความกตัญญู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

1.	ข	16.	ก
2.	ก	17.	ก
3.	ก	18.	ข
4.	ง	19.	ก
5.	ง	20.	ก
6.	ค	21.	ค
7.	ง	22.	ก
8.	ค	23.	ก
9.	ก	24.	ค
10.	ง	25.	ข
11.	ง	26.	ง
12.	ข	27.	ง
13.	ค	28.	ข
14.	ค	29.	ก
15.	ก	30.	ง

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

1.	ง	16.	ค
2.	ข	17.	ก
3.	ข	18.	ง
4.	ก	19.	ค
5.	ข	20.	ข
6.	ง	21.	ค
7.	ก	22.	ง
8.	ค	23.	ค
9.	ค	24.	ง
10.	ค	25.	ก
11.	ค	26.	ข
12.	ก	27.	ค
13.	ง	28.	ก
14.	ง	29.	ง
15.	ข	30.	ค

คู่มือประกอบการเรียน

การถ่ายโอนการเรียนรู้ เรื่อง ความกตัญญูคุณทวดที่

พระมหาจามร วงศ์พรหมมา

คำชี้แจงเกี่ยวกับกิจกรรม
การถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่อง ความกตัญญูทเวท

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการบูรณาการ
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการนำไปใช้

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน

ตารางแผนการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เรื่อง ความกตัญญูทเวท
สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา	หมายเหตุ
<p><u>ขั้นนำ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ทำแบบทดสอบก่อนการเรียนการสอน - ครูสอบถามนักเรียนเพื่อเป็นการทบทวนความรู้เรื่อง ความกตัญญูทเวท เช่น ตัวอย่างของคนดีในสังคม 	<p>½ ชม</p> <p>½ ชม</p>	
<p><u>ขั้นสอน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูกล่าวถึงที่มาของชุดการสอนฯ และสรุปซักถามความเข้าใจ - ครูให้นักเรียนศึกษาเรื่อง ความกตัญญูทเวท จากนั้น ครูอธิบาย พร้อมยกตัวอย่างประกอบแล้วให้นักเรียนซักถาม - การฝึกทักษะการถ่ายโยงการเรียนรู้ด้วยใบงาน (กิจกรรม) 	<p>½ ชม</p> <p>½ ชม</p> <p>1 ชม</p>	

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา	หมายเหตุ
<u>ขั้นสรุป</u> <ul style="list-style-type: none"> - ทำแบบทดสอบหลังการสอน ด้วยแบบวัดการเรียนรู้เรื่องความกตัญญู - ทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดการสอนฯ - เก็บและรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ 	½ ชม. ½ ชม.	
รวม	4 ชั่วโมง	

ลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรม

กำหนดให้นักเรียนอ่านและดำเนินการตามเงื่อนไขในคำชี้แจงของแต่ละใบงานก่อนลงมือทำใบงานแต่ละชุด จนแล้วเสร็จทั้ง 10 ใบงาน

สื่อและวัสดุอุปกรณ์

1. ใบงาน เรื่องความกตัญญูกตเวที จำนวน 10 ใบงาน
2. เนื้อหาเรื่องความกตัญญูกตเวที
3. เครื่องฉายมัลติมีเดีย พร้อมอุปกรณ์ จำนวน 1 ชุด

ใบงานที่ 3

ที่มา...<http://www.learners.in.th>

1. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากภาพนี้

.....

2. ภาพนี้สื่อความหมายอะไร

.....

ข้อคิดเห็น

.....

.....

ใบงานที่ 6

ที่มา...ครอบครัวอบอุ่น เนชั่น

1. บุคคลในภาพนี้ปฏิบัติตนอย่างไร

.....

2. ผลที่เกิดขึ้น

ต่อตนเอง.....

ต่อครอบครัว.....

ต่อสังคม.....

ใบงานที่ 9

นิทานชาดก เรื่อง พญานกแขกเต้ายอดกตัญญู

ในสมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้าประทับอยู่วัดเชตวัน เมืองสาวัตถีทรงปรารภภิกษุผู้เลียงโยมหญิง อุปัฏฐากรูปหนึ่ง ได้ตรัสอดีตนิทานมาสาธก ว่า...

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ณ หมู่บ้านพราหมณ์ชื่อสาลินทียะ ในเมืองราชคฤห์ โกลิยพราหมณ์ มีไร่ข้าวสาละประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ มอบให้ลูกจ้างกันรั้วดูแลรักษาอยู่ทั้งกลางวันกลางคืน ในที่ไม่ไกล จากไร่นั้น ภูเขาลูกหนึ่งมีป่าจิวใหญ่อยู่แห่งหนึ่ง พระโพธิสัตว์เกิดเป็นพญานกแขกเต้ามีบริวารหลาย ร้อยตัวอาศัยอยู่ในป่าจิวนั้น พญานกแขกเต้ามีพ่อแม่ที่แก่เฒ่าอยู่คู่หนึ่ง เมื่อพาบริวารออกหากินอิ่มแล้ว ก็จะคาบอาหารกลับมาให้พ่อแม่กินด้วยเป็นประจำ

อยู่มาวันหนึ่ง พวกนกแขกเต้าบอกว่า "ปีก่อนฤดูนี้ชาวบ้านจะปลูกข้าวสาละไว้ที่ไร่นี้ ปีนี้ จะยังทำอยู่หรือไม่หนอ" พญานกแขกเต้าจึงใช้ให้นกแขกเต้า ๒ ตัวไปสืบดูก่อน ไม่นานนักนก ๒ ตัว นั้นกลับมาพร้อมกับรวงข้าวสาละ รายงานว่ามีข้าวสาละอยู่เต็มไร่

วันรุ่งขึ้น พญานกแขกเต้าจึงพาบริวารบินลงกินข้าวสาละในไร่นั้น คนเฝ้าไร่พยายามวิ่งไล่จน ไล่หนีไปก็ทำไม่สำเร็จ พญานกแขกเต้ากินอิ่มแล้ว ก็คาบรวงข้าวสาละไปด้วย ตั้งแต่นั้นมานกแขก เต้าก็พากันลงกินข้าวสาละในไร่นั้นเป็นประจำ จนข้าวสาละถูกทำลายไปเป็นไร่ คนเฝ้าไร่จึงนำเรื่องไป บอกโกลิยพราหมณ์ให้ทราบ ว่า "เจ้านาย...ผมไถ่มันไม่ไหวแล้วละ ขอคืนไร่ให้ท่านจ้างคนอื่น ไปดูแล แทน นกแขกเต้านับร้อยตัว มีนกแขกเต้าคอแดงเท้าแดงตัวหนึ่งนำมา เมื่อขากลับมันยังคาบข้าวสาละไป อีกด้วย" "เจ้าสามารถจับมันเป็นๆ ได้ไหมล่ะ" เมื่อเขาตอบว่า "ได้ขอรับ" จึงบอกว่า "ถ้าเช่นนั้นเจ้าก็ ไม่ต้องออกทะเล ความเสียหายของข้าวสาละข้าไม่ว่า ขอเพียงเจ้าจับมันมาให้ได้ก็แล้วกัน"

คนเฝ้าไร่รับคำแล้วสบายใจที่เจ้านาย ไม่ด่าว่า จึงทำบ่วงดักไว้แต่เช้าตรู่แล้วเข้ากระท่อมแอบดู อยู่ ไม่นานพญานกแขกเต้าก็พาบริวารมาลงกินข้าวสาละเช่นเคยและได้ติดบ่วงที่เขาดักไว้ ตั้งแต่แรกลง มา แต่ก็ต้องอดทนไว้ไม่ร้องอะไร ด้วยเกรงว่าบริวารจะแตกตื่นไม่ได้กินข้าว พอรู้่านกทุกตัวกินอิ่ม แล้วจึงร้องขึ้น ๓ ครั้ง ผึ้งนกได้แตกตื่นบินหนีขึ้นไป ทิ้งไว้แต่พญานกแขกเต้าตัวเดียว

คนเฝ้าสวนพอได้ยินเสียงนกแขกเต้าแตกตื่นขึ้น ออกจากกระท่อมมาดูเห็นพญานกแขกเต้าติด บ่วงของตน ก็ดีใจจับมัดขานำไปให้พราหมณ์ผู้เป็นเจ้าของไร่

โกเลียพราหมณ์จับพญานกแขกเต้าด้วยสองมือวางไว้บนตักด้วยความเอ็นดูถามมันว่า "เจ้านกแขกเต้า ท้องของเจ้าคงจะใหญ่กว่านกตัวอื่นกระมัง เจ้าจึงคาบข้าวสาธิตเข้าไปมากมาย เจ้าทำนางข้าวไว้ที่ป่าจิว หรือว่าเจ้ากับเรามีเวรแก่กัน"

พญานกแขกเต้าพูดเป็นภาษามนุษย์ที่ไพเราะว่า "ข้าพเจ้ากับท่านไม่ได้มีเวรแก่กัน นางของข้าพเจ้าก็ไม่มี ข้าพเจ้านำข้าวสาธิตไปเพื่อปลี้องหนี่แก่ ให้เขาภูหนี่ใหม่ แล้วฝังขุมทรัพย์ไว้"

พราหมณ์ "การปลี้องหนี่แก่ ภูหนี่และวิธีฝังขุมทรัพย์ของท่านเป็นอย่างไร?"

พญานกแขกเต้า "ข้าพเจ้านำข้าวสาธิตไปมอบให้บิดามารดาผู้แก่เฒ่าเพื่อปลี้องหนี่แก่ที่ท่านเลี้ยงข้าพเจ้ามา มอบข้าวสาธิตให้ลูกน้อยเพื่อภูหนี่เมื่อเขาเติบโตแล้วจะได้เลี้ยงข้าพเจ้าตอบ และให้แก่นกผู้พิการทพผลาพออกไปหากินไม่ได้ บุญที่ให้ข้าวสาธิตแก่นกเหล่านั้น เป็นการฝังขุมทรัพย์ไว้"

พราหมณ์พอฟังจบแล้วมีจิตเลื่อมใสยิ่งนักจึงพูดว่า "เจ้าคิดจริง ๆ เป็นนกมีคุณธรรม ยอดกตัญญู มนุษย์บางคนยังไม่มีคุณธรรมเหมือนกับเจ้าเลย ข้าขอยกข้าวสาธิตทั้งหมดให้เจ้าและพวกญาติ ได้กินเป็นอาหารอย่างเพียงพอเลยนะ" ว่าแล้วก็แก้เชือกที่ขาพญานกแขกเต้า ทาน้ำมันให้แล้วนำข้าวคลุกน้ำผึ้งมาเลี้ยงพญานกนั้น

พญานกแขกเต้าให้โอวาทพราหมณ์ว่า "พราหมณ์ ขอท่านจงเป็นผู้ไม่ประมาทเถิด ให้ท่านเลี้ยงดูมารดาบิดาผู้แก่เฒ่าเถิด" กล่าวจบก็กินไร้ข้าวสาธิตแก่พราหมณ์ ขอรับไว้เพียง ๘ ไร้เท่านั้นแล้วบินกลับคืนป่าจิวไป

เมื่อกลับถึงป่าจิวพญานกแขกเต้ารีบวางรวงข้าวสาธิตไว้ต่อหน้าบิดามารดาผู้ลุกขึ้นหัวเราะยินดีทั้งน้ำตานองหน้า ฟุ่่นกแขกเต้าต่างเข้ามาแสดงความยินดีด้วยและถามเป็นเสียงเดียวกันว่า "ท่านรอดมาได้อย่างไร? ขอรับนาย" พญานกแขกเต้าจึงเล่าเรื่องทั้งหมดให้ฟุ่่นกฟัง

ฝ่ายโกเลียพราหมณ์ก็ตั้งอยู่ในโอวาท ของพญานกแขกเต้าตั้งโรงบริจาทานแก่สมณพราหมณ์ผู้ทรงธรรมและผู้ยากจนทั่วไป ประพฤติธรรมจนตรานสิ้นชีวิต

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า : บุตรธิดาควรเลี้ยงดูบิดามารดาตามแก่ชรา เพื่อปลดปลี้องหนี่ที่ตนเคยได้รับการเลี้ยงดูจากท่านในวัยเด็ก

นกแขกเต้าผู้มีปัญญา รู้ว่าควรบริหารจัดการทรัพย์สินอย่างไร จึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งต่อตัวเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม นับเป็นการใช้ทรัพย์อย่างชาญฉลาด ที่ยิ่งใช้ก็ยิ่งมีความสุขความเจริญ สุขทั้งกาย สุขทั้งใจ สุขทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

ใบงานที่ 10

....กตัญญูกตเวทิตี....

มีสิ่ง พึ่งบรรจบ ให้ครบบาท
อย่าให้ขาด สิ่งของ ต้องประสงค์
จงใช้น้อย กินน้อย ค่อยบรรจง
อย่าจ่ายลง ให้มาก จะยากนาน
ไม่ควรซื้อ ก็อย่าไป พิไรซื้อ
ให้เป็นมือ เป็นคราว ทั้งคาวหวาน
เมื่อพ่อแม่ แก่เฒ่า ชรากาล
จงเลี้ยงท่าน อย่าให้อด รั้นทศใจ
ด้วยชนก ชนนี นั้นมีคุณ
ได้การุณ เลี้ยงรักษา มาจนใหญ่

อุ้มอุทร ป้อนข้าว ไปเท่าไร
หมายจะได้ พึ่งพา ธิคาดวง
ถ้าเราดี มีจิต คิดอุปถัมภ์
กุศลล้ำ เลิศเท่า ภูเขาหลวง
จะปรากฏ ยศยิ่ง สิ่งทั้งปวง
กว่าจะล่วง ลุถึง ซึ่งพิมาน
เทพไท ในห้อง สิบหกชั้น
จะชวนกัน สรรเสริญ เจริญसार
ว่าสตรี นี้เป็นยอด ยูพาพาล
ได้เลี้ยงท่าน ชนกชนนี...

สุภายิตสอนหญิง...สุนทรภู่

1. นักเรียนจะนำหลักธรรม เรื่องความกตัญญูกตเวทิตี มาเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างไร

.....

2. ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ

ต่อตนเอง.....

ต่อครอบครัว.....

ต่อสังคม.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	พระมหาจามร วงศ์พรมมา
วัน เดือน ปีเกิด	12 กรกฎาคม 2513
ที่อยู่	122 บ้านแม่สอด ต.คลองน้ำไหล อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร
การศึกษา	สำเร็จการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต เอกเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2551
ประสบการณ์การทำงาน	ครูสอนพระปริยัติธรรม สำนักเรียนวัดพระศรีมหาธาตุ บางเขน เลขานุการ โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดพระศรีมหาธาตุ เลขานุการ วัดพระศรีมหาธาตุ เลขานุการ สำนักเรียนวัดพระศรีมหาธาตุ

